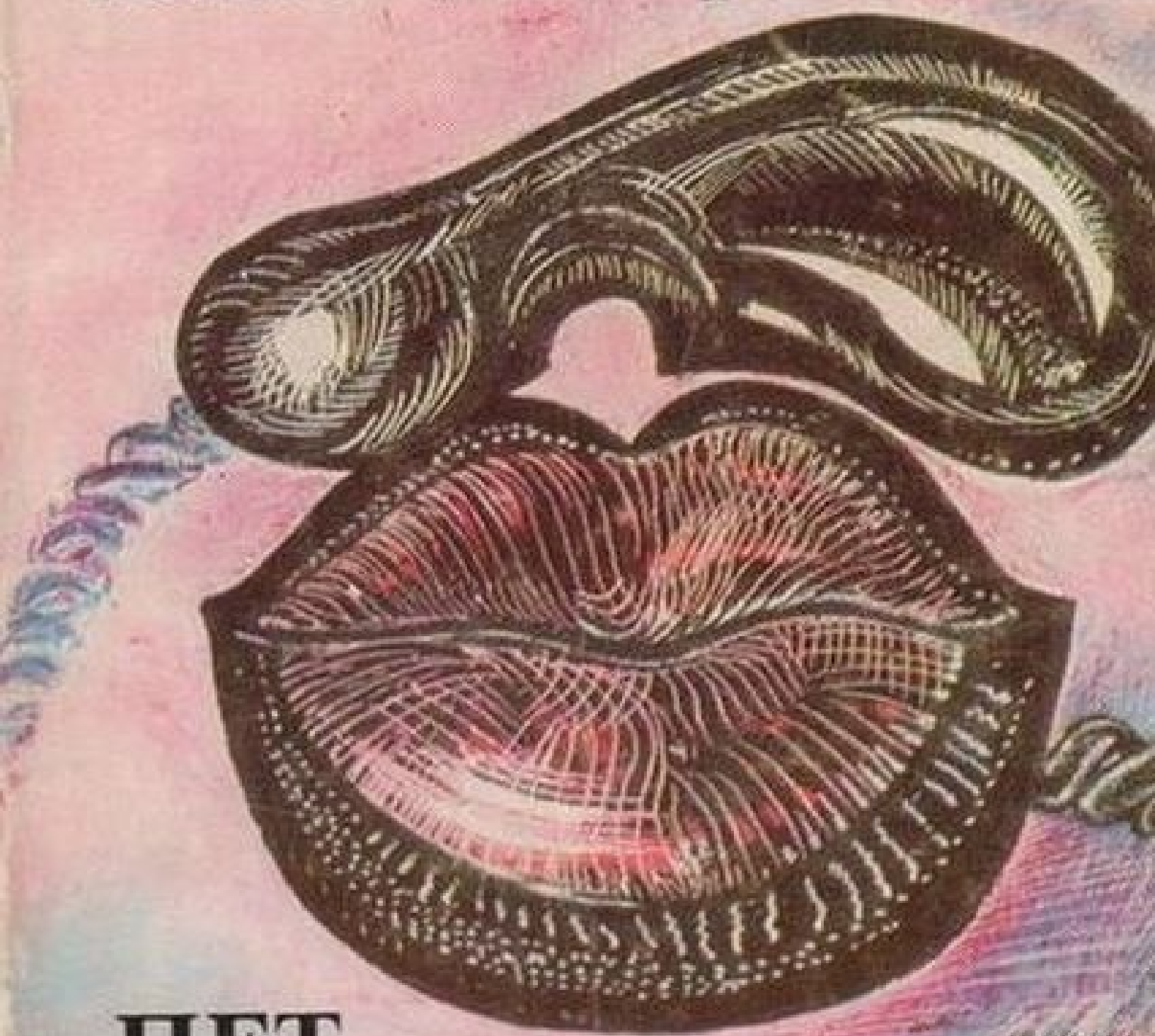


Йежи Шеверски



ПЕТ  
ПЪТИ  
УБИЙСТВО

# ЙЕЖИ ШЕВЕРСКИ ПЕТ ПЪТИ УБИЙСТВО

Превод: Лина Василева

[chitanka.info](http://chitanka.info)

Йежи Шеверски не е от най-плодовитите автори на криминални произведения (написал е около десет), но е майстор в този жанр. Книгата му съдържа пет новели, които представят престъплението при условията на различни страни и пародират маниера и стила на световноизвестни автори: „Картите на госпожа Барлов или Убийство по английски“ — Агата Кристи, „Барлие и мъртвата прислужничка или Убийство по френски“ — Жорж Сименон, и пр. Полският автор съвсем не осмива тези първомайстори, а умело ги стилизира, като подвежда начина им на писане под общия знаменател на своя специфичен хумор и завоалирана ирония.

*„... човешката природа, маркизо, е еднаква навсякъде. Когато на площад дьо Грев в Париж трошат на колело костите на някой нещастник, тълпата изпитва същото задоволство, каквото и хуроните, които танцуват около кола за мъчения...“*

Жан дьо Бурдевирт  
„Тефила или  
Прозорливостта на  
сърцето“ Париж 1873 т. II  
с. 213

# АЛЕКСАНДЪР АНГЕЛОВ

## ЗА ЖАНРА ИЗОБЩО И ЗА ПЕТТЕ

### УБИЙСТВА КОНКРЕТНО

Криминалната книга и у нас доби всички права. Редица чужди и наши автори се радват на „опашково разграбване“ на своите книги най-вече... когато тези книги са фантастични и криминални.

Криминалните романи понякога са нещо като кръстословиците, семките, фъстъците и другите явления, които се превръщат в механична страст. А това, знайно е, води до всеядие, изгражда и възпитава безкритичност. Следователно трябва да внимаваме в подбора, в това, което наричаме „криминално“, тъй като твърде близко е понятието „банално“.

Този жанр, чийто гъдел лесно предизвиква определена „литературна наркомания“, е и един от най-поддаващите се на схематизиране. Както при кубчето на унгареца Рубик невероятното количество комбинации се оказва все пак изчислимо и мнозина му намират майсторлъка в няколко варианта. Край авторите на основното тризвучие в жанра — Е. А. По, А. Конан Дойл и... разбира се, Агата Кристи, се строят хиляди, повече или по-малко способни писатели, които изграждат вариации и потпури около убийството и неговото разследване и разкриване. Чувствителното ухо на опитния литератор обаче веднага ще различи дали има нещо от „голямата терца“ и в ерудираното му съзнание почти автоматично съответното произведение ще застане на съответното място. Разбира се, този, който иска непременно да прави теория на жанра, ще възроптае срещу лековатия ни предговор и дори ще докаже, че и „Престъпление и наказание“ на Достоевски е криминален роман. Това не е ново, както не е ново и създанието, че този гениален роман на гениалния руски писател е такъв, какъвто е, именно защото е надхвърлил жанра. И понеже се отнасяме с уважение към жанра, нека мислим за него в

неговите рамки, още повече, че с нетърпение чакаме да започнем поне с първото убийство.

Но преди това нека довършим кратките си бележки за жанра. Неговите особености го правят лесна и любима плячка за пародията. Особено когато се срещат твърде сериозни писатели, които сипят щампа след щампа и много уверено и много скучно ни водят с откривателско самочувствие по пътища, по които отдавна сме минали и които отдавна познаваме.

Любителите на жанра ще се съгласят, вярвам, че типологията на детективите не може да се изрази чрез безкраен линеен ред. Във филмовата и театралната интерпретация на детективи и инспектори с всяка изминала година актьорът е поставен пред страшните трудности да се измъква от готовите схеми и шаблони, които му се лепят като пиявици. Да си припомним, че човекът, който гони престъпника (а твърде малко време му остава за личните, в случай че е задомен — домашните му дела!), обикновено е настинал, час по час киха или го наболява апандиситът — изобщо го мъчи някаква характерност зад иначе неотразимия му, съоръжен с лула (цигара, дъвка и пр.) вид.

Полският писател Йежи Шеверски не е нито първият, нито последният криминален писател, който върви по ръба на самото „криминале“ като такава и на... пародийния му образ. Прави го, трябва да му се признае, изящно, тънко, с вкус. Четивен, лек и непосредствен, той увлича читателя и от двете страни на „барикадата“. И лишените от чувство за хумор любители на страхотии, защото има и такива, и скептичните мъдреци, сити от конфекцията дори когато е създадена от майстори. Тази особеност придава основния чар на предлаганата книга. В нея всяко убийство е литературен отговор на определена стилистика, без да се губи истинската „прелест“ на действителното криминално престъпление.

Не винаги двойствеността е качество, но в подобни случаи е белег на многозначност и определя съвсем категорично богатството на творбата. Тя е признакът ма обединение на петте убийства. Главното е, че пародията е насочена към основните образци на жанра съответно във всяка визирана национална литература. Тук е атмосферата на Агата Кристи, на Жорж Сименон, на Реймънд Чандлър, Пер Вальо и Май Шевал. Тук е и самият Йежи Шеверски, чието невидимо, но осезаемо присъствие в стилизираните новели избухва в петата

(„убийството по полски“) в неудържим фойерверк от фантазия, хумор и тънко познаване на жанра „откъм кухнята“. В тази новела Шеверски разкрива зад разиграващата се на преден план криминална история не само най-често срещаните в полските криминални романи досадни шаблони, не само професионалните „хватки“ на майсторите, но и онези похвати, които сам е използвал в останалите новели.

Някои читатели не обичат пародиста. Считат, че той паразитира върху образци, създадени от други, опошлява и сваля на по-нисък ред оригинални творби. Разбира се, има и такива, чиито пародии плачат за собствените си карикатури. Но когато сам си служител на жанра — какъвто е случаят с Шеверски (автор на десетина криминални романи), — способността да стилизираш, да се вмъкваш под кожата на чуждия автор не може да не бъде оценена. Тя е белег на допълнителен артистизъм и определена критическа способност. Налице е съчетание между писателското умение да се строят конструкции в рамките на канона на криминалния жанр и силно развит усет за анализ на литературната форма от дистанция, което не е привично за всеки писател.

Изразил тези възможности, Шеверски води твърде интересна игра. Неговите загадки действително вървят по две линии. Но едновременно с това той никъде не се превъплъщава изцяло, запазва себе си, не коментира открито образа, който визира. Така привидно я госпожица Барлов, и Барлие, и Барлоу, и Барлсон, и Барлич са си само негови герои. Обаче ако вникнете дори само в имената и дадете воля на асоциативните си възможности (Барлоу-Марлоу например), ако се взрете в типажа на детективите, ако не пропуснете умело вмъкнатите характерни за отделните автори ситуации и реакции, ако не позволите на интригуващото действие да ви наложи бързо темпо на четене и обърнете внимание на „постоянните епитети“ и повтарящите се елементи в новелите (черната лекарска чанта, сините дрехи — рокля, пеньоарче, хавлия, обръщението „синко“, имената на героите — Пиер, Питър, Пьотр, Пер, Петриша и пр.), непременно ще разкриете усмивката на автора. Тя сякаш иска да ни каже, че той не само отлично знае тайните на жанра, за да изгражда своите произведения, но е разкрил и шперца, с който пристъпват към него прочутите му колеги. Способността да стилизираш (а не да паратизираш) оневинява в случая понятието пародия и му възвръща онзи съществуващ

теоретично семантичен товар, който в ежедневиия ни език често олеква.

Така че тук става дума не за фейлетонна пародия, достойна най-много за хумористичната страница на вестника, а за такова „преобръщане на ръкавицата“, което покрай детективската история носи допълнителни литературни и общокултурни ценности. Приятно четене.



## КАРТИТЕ НА ГОСПОЖИЦА БАРЛОВ ИЛИ УБИЙСТВО ПО АНГЛИЙСКИ

— Сигурно съм сбъркала — каза госпожица Барлов и нейните невероятно чевръсти пръсти замряха. Тя не постави на масата идващата наред карта.

— Чакай, мила — заинтересува се леля Джейн и се наведе над подредените карти. — Ами да! Всичко излиза! Ас пика, над него деветка пика, а ти току-що сложи отстрани десетката...

— Сигурно съм сбъркала — упорито повтори госпожица Барлов и сви устни. — Хайде да започнем отначало. — Тя събра картите с енергично движение. — Впрочем днес нямам настроение за гледане...

Но от леля Джейн човек не можеше да се отърве така лесно.

— Мила — викна тя, — та нали това значи смърт! Винаги си казвала, че ако тези три карти се подредят така... Ти просто не искаше да ме плашиш, нали, Петриша?

— Сбърках, Джейн — сухо ѝ възрази госпожица Барлов. — Сега си спомням, че като подреждах втория ред, се прехвърлих...

Леля Джейн не отстъпваше.

— Не говори така, Петриша. Всичко беше подредено както трябва. Ако човек вярва на картите, това подреждане означава, че...

Леля явно взе много присърце тази история, затова сметнах за необходимо да се намеся:

— Не бива да се разбират буквално тези неща...

— Именно! — загърмя старческият бас на вуйчо Арчибалд. — Всичко това са страхотни глупости. Празни дрънканици, с извинение. Когато през май 1936 година служех в Мендълей, при мен дойде един такъв тъмнокож тип, за когото казваха, че можел да предсказва бъдещето... Момент, това май че беше през 1937 година в Рангун...

Заплашваше ни сериозна опасност. Когато вуйчо Арчибалд започнеше да реди своите спомени, обикновено ни осъждаше да изслушваме някаква безкрайна история, в която различните нишки

бяха безупречно свързани една с друга. Трябваше да я избегнем. Прекъснах го любезно, но категорично:

— Както винаги, ти си прав, вуйчо. Не бива да се приемат сериозно гаданията и предсказанията. Впрочем гледането на карти е само приятно развлечение през дългите вечери. Нищо повече.

— О, няма? — попита иронично госпожица Бар-лов и пак сви тънките си устни. — Разбира се, преди малко просто сбърках при подреждането на картите. Но моите предсказания обикновено се сбъдват, младежо. Ще се убедите сам, когато някой път ви хвърля карти.

— Ще ви бъда извънредно признателен — усмихнах се широко.

— Изобщо всички гледания и врачувания са изключително интересни, макар и все още неизяснени от науката — намеси се мълчащият до този момент братовчед Джеймз. — Наистина ясновидството не може да бъде обяснено по никакъв рационален начин, обаче има много конкретни случаи, когато са се сбъждали дори най-странните предсказания...

— Ти си бил ужасно суеверен — обади се братовчедката Джослин, която също беше мълчала досега. — Чувала съм, че автомобилните състезатели се страхуват от черни котки и отказват да стартират в петък. Но не съм предполагала, че и ти вярваш в подобни щуротии.

В гласа на Джослин имаше нотка на презрителна ирония и за моя искрена радост братовчедът Джеймз страшно се изчерви. Аз изобщо не обичам Джеймз, но особено ми е неприятно да го гледам как се блещи в Джослин. Тя е прекалено хубава и прекалено интелигентна за него.

— Но, мила — започна да се оправдава непохватно, — разбира се, че не съм суеверен. Искях само да кажа, че в известни случаи...

— И все пак вярваш — засмя се Джослин. — Ето, нека леля сама прецени — не е ли смешно? Нашият демон на скоростта, наречен от вестникарите „сребрист метеор на състезателните писти“, вярва във врачуването на карти, гледа си на кафе, плюе три пъти, като види паяк, и се хваща за копче, ако срещне коминочистач...

— Стига сте се дразнили! — решително я прекъсна леля. — Никак не ми е приятно да се заяждаш с Джеймз. Той, горкичкият, е толкова безпомощен и не умее да се брани.

След тези думи Джеймз поруменя още повече и съвсем си глътна езика.

Госпожица Стела Уебстър, секретарката на генерал Арчибалд, се приведе към вуйчо и тихичко му прошепна нещо. Изведнъж вуйчо се изкашля шумно, остави чашата си и рече:

— Е, аз смятам, че е време да привършваме. Ако позволиш, сестро — той сведе глава към леля Джейн, — ние ще се върнем в моя кабинет. Имаме още много работа, е... е... със Стела. Искам днес да завършим най-сетне четвърти раздел.

От няколко месеца вуйчо Арчибалд записваше с помощта на госпожица Стела своите спомени от кампанията в Бирма. Той беше командувал една от дивизиите, взели участие в тази кампания, и от години все повтаряше, че поради пълната некомпетентност и недостатъчната професионална подготовка на всички автори, писали досега за тези военни действия, той ще бъде принуден в интерес на истината да грабне перото. Никой не приемаше сериозно тези закани. Оказа се обаче, че не сме доценили стария воин. Преди пет месеца в Менър фарм се появи госпожица Стела Уебстър и за ужас на леля Джейн животът в нейния дом се превърна в истински ад.

Генерал Арчибалд Кроун се оказа изключително работоспособен мемоарист. Би могло да се предполага, че писането на мемоари, и то с помощта на квалифицирана секретарка, ангажира само автора. Не, на практика всичко излезе по-различно. Леля Джейн и нейната вярна приятелка Петриша Барлов също бяха използвани най-активно като спомагателна сила. Възлагаха им се най-разнообразни поръчения, най-често от библиографско естество. Вуйчо просто им връчваше по няколко дебели тома и най-спокойно им възлагаше да издирят интересуващата го информация, която обикновено липсваше в тях. От спокойния, установен от години монотонен живот в Менър фарм, към който двете възрастни дами бяха силно привързани, не остана и следа.

Вуйчо Арчибалд закъсняваше за закуска, престана да се преоблича за вечеря и неведнъж се случваше да събужда посред нощ прислужничката или готвачката, за да му приготви кафе или чай.

Леля въздъхна и погледна към големия часовник с пищни орнаменти, поставен върху камината. Беше едва пет и двадесет. От незапомнени времена но това време в Менър фарм все още се пиеше чай.

— Разбира се, Арчибалд — отвърна язвително леля Джейн, — щом нашата компания ти е скучна, никой не може да те задържи тук насила.

— Ти много добре знаеш, Джейн — пламна генералът, надигайки се от масата, — че работата е съвсем друга. Зове ме дългът. Дългът, който аз сам си наложих и който трябва да изпълня. Да вървим, Стела.

Госпожица Стела бързо стана. Тя носеше очила и имаше дълго, конско лице със стърчащи напред зъби. Трудно беше да се определи възрастта, ѝ. Вероятно беше по-млада, но можеше да ѝ се дадат и четирийсет.

Двамата излязоха.

Леля Джейн вдигна рамене:

— На стари години Арчибалд става абсолютно непоносим.

Госпожица Барлов се усмихна резервирано:

— Всички мъже са такива, Джейн — тя изговаряше думата „мъже“ по специфичен начин, сякаш ставаше дума не за половината от човешкия род, а за някакъв извънредно неприятен вид насекоми, — не бива да му обръщаш внимание.

— Знам, Петриша. И все пак понякога трудно го издържам. Арчибалд трябва да се съобразява с моето здравословно състояние. Той знае, че всяко вълнение може да ме убие. Доктор Браун ми забрани да се тревожа за каквото и да било.

— Лельо, ти трябва да отидеш при друг лекар — намесих се аз. — Доктор Браун е само обикновен селски лекар, без кой знае каква практика. Трябва да се посъветваш с някой от кардиолозите на Харли стрийт.

Джослин ме подкрепи:

— Харолд е прав. Не трябва да оставаш без сериозни лекарски грижи, лельо. А този невероятен доктор Браун умее да лекува само хрема.

— Скъпи мои — усмихна се леля, — аз съм вече прекалено стара, за да сменям лекаря си. Доктор Браун ме лекува повече от тридесет години и аз не мога да го огорча, като отида преди смъртта си при друг лекар. Впрочем имам му доверие. Той не предписва инжекции или онези яркоцветни таблетки, а само солидни лекарства в големи тъмни шишета, които се вземат по три пъти на ден и трябва да се разклащат добре преди употреба.

Ние се опитахме да възразим, по леля не ни позволи да вземем думата.

— Знам какво говоря. Тези модерни шарлатани от Харли стрийт, които включват към човека сума жички и му вземат три пъти на ден кръв за изследване, не могат да ми помогнат. Ще поживея още малко, ако не се тревожа или не се уплаша от нещо. Баща ми умря точно така. Вятърът му затръшна вратата зад гърба. Трясъкът беше ужасен. Баща ми изобщо не го очакваше и сърцето му не издържа.

— Стига да се пазиш, ще живееш сто години, лельо — убедено заявих аз.

— Благодаря ти, Харолд, толкова си мил — усмихна ми се тя. — Но ти май че искаше да говориш с мен.

— Да, лельо, ако намериш мъничко време.

— Разбира се, миличък! След половин час ще бъда в библиотеката. Чакай ме там.

Открай време леля имаше обичай да води така наречените важни разговори в библиотеката, затова не се учудих на предложението ѝ.

Побъбрихме още няколко минути, изпихме чая си, после леля позвъни на Кейт да вдигне масата. Излязох от столовата веднага след Джослин. В коридора се приближих до нея и като се стараех да не показвам колко много държа тя да се съгласи, ѝ предложих почти небрежно:

— Джоси, искаш ли да се разходим в градината? Е, не сега, а преди вечеря, след като говоря с леля.

Тя се усмихна благосклонно.

— С удоволствие, Харолд. Лелината градина е толкова хубава...

— Ще ти се обадя, щом свърша.

Спрях се пред вратата на библиотеката и повторих, докато тя влизаше в стаята си:

— Чакай ме, Джоси.

— Разбира се, че ще те чакам — погледна ме Джослин топло.

И затвори вратата след себе си.

Много държах Джослин да ме чака. Наистина много държах.

Влязох в библиотеката. Малко се страхувах да не би вуйчо Арчибалд да е там, но в просторното помещение за късмет нямаше никого. Библиотеката беше голяма и богата. Високите остъклени шкафове бяха изпълнени с красиви издания от XIX век и албуми,

посветени на изкуството на Индия. Обичах да ги разглеждам, когато идвах на гости у леля. Този път обаче се приближих до единствения неостъклен стелаж в библиотеката. На седемте му лавици бяха подредени по-съвременни книги, доста криминални романи, сантиментални истории и наръчници по градинарство, сред които цветни албуми, отразяващи красотата на цветята и добре поддържаните английски градини.

Излегнах се в дълбокото кресло край камината и разтворих дебелия том, посветен на гергините. Пушеше ми се, но се въздържах и не запалих цигара. Разглеждах книгата за гергините и чаках леля. Мислех си и за Джослин.

Отдавна се подготвях за тази среща с леля. Гласях се от няколко месеца да я посетя, но все не се решавах. По-рано идвах тук всяка седмица. После се случиха някои неща и не бях идвал в Менър фарм почти половин година. Като си лягах онзи ден у дома, не знаех все още дали ще прекарам тук уикенда. Реших се едва вчера.

И сега съм тук, в стария дом, който така добре помнех от детските си години. Познавах в него всеки ъгъл и всяко кътче. Познавах всички и всичко. Всеки розов храст в градината, всяка дупка в живия плет, а също всеки рафт в домашната библиотека.

Единственото ново лице, което видях при сегашното си идване, беше госпожица Стела Уебстър, секретарката на вуйчо Арчибалд. Когато бях тук за последен път, вуйчо все още не пишеше мемоари.

Още като ме зърна, госпожица Барлов направи кисела физиономия. Тя отдавна не ме обичаше. По-точно, от деня, в който като дванайсетгодишен хлапак ѝ сипах сол в чая. И до днес не знам как бе открила, че точно аз бях извършил тази поразия. Но тя разбра, аз напразно отричах и после вуйчо яко ми наложи задника.

Останалите ме посрещнаха сърдечно. Дори братовчедът Джеймз, пристигнал в Менър фарм по петите на Джослин. От две години Джеймз се беше залепил за Джослин като репей за овча опашка. Естествено аз самият се зарадвах най-много на това, че Джослин беше дошла. Не ми се искаше да я търся в работата ѝ в Челси, но разчитах да я заваря тук. От години тя идваше в Менър фарм всяка събота с точността на добре регулиран часовник. И винаги заемаше една и съща стая.

Леля дойде след двадесетина минути. Надигнах се от креслото, но тя ме спря:

— Не ставай, Харолд — седна в другото кресло и ме подкани: — Е, казвай, момче. Говори смело, не се притеснявай. Можеш да споделиш всичко с мен. Както знаеш, аз никога не забравям, че си син на моята мила сестра, която така преждевременно ни остави. Някакви неприятности ли имаш?

Аз преглътнах и нервно изтрих челото си с опакото на дланта.

— Да — измънках неясно, — имам си грижи.

— Какви? Довери се на старата си леля, може би ще измислим нещо заедно. Но чакай — прибави тя бързо, — ще изпием по чашка шери. Виждаш ли — засмя се леля добродушно, — от време на време обичам да си пийвам по чашка. Разбира се, тайно от доктор Браун. Категорично ми забранява...

— В старото скривалище ли държиш питиетата, лельо?

— О, значи, знаеш моята малка тайна...

— Наблюдателен съм, лельо.

Станах и се приближих до стелаж. Зад голямата енциклопедия по градинарство бяха скрити две бутилки — една неразпечатана „Бяло конче“ и друга с шери, в която беше останало само половината. И няколко чаши. Напълних две чаши с шери и ги оставих на малката масичка до креслото на леля.

— Е, Харолд, сега можеш да ми се довериш. Грижи в работата си ли имаш?

Завъртях отрицателно глава. В лабораторията всичко вървеше като по мед и масло. Началниците и колегите ме тачеха и уважаваха, а серията експерименти, които бях започнал неотдавна, обещавахе твърде интересни резултати.

— Тогава... сърдечни проблеми?

Помислих си за момичетата, които познавах, и си припомних обещаващия поглед на Джослин. Категорично нямах никакви сърдечни проблеми.

В библиотеката нахлу топлият августовски вятър. През отворения прозорец от гъсталака розови храсти долитахе цвърченето на готвещите се за сън птици. Нямаше какво повече да чакам, трябваше да си призна истината.

— Проблемите ми са големи и са от финансово естество, лельо.

Леля се разсмя:

— Както винаги, Харолд. Ти си наистина непоправим... — и отвори чантичката, която беше донесла със себе си. — Сто фунта ще ти стигнат ли?

Преглътнах и усетих, че почервениям още повече.

— Дори са много, лельо. Смятай, че си ми ги дала назаем. Ще ти ги върна до един месец.

Излязох в коридора със стотачката в джоба си. Леля Джейн остана в библиотеката. В коридора цареше полумрак, но аз не запалих лампата. Почуках на вратата на Джослин и веднага чух гласа ѝ:

— Влез, Харолд.

Открехнах вратата и се спрях на прага. Тя изглеждаше чудесно в пепелявата светлина на здрача. Трябваше да ѝ го кажа:

— Адски хубава си! Джослин се усмихна:

— Влизай и сядай.

Нямах намерение да влизам в стаята.

— Обеща ми да се разходим в градината.

— С удоволствие, Харолд. Само че се страхувам да не налетим там на този непоносимо скучен Джеймз.

— Ще му избягаме.

— Не съм кой знае колко силна в бягането. В училище имах двойки по физкултура.

— Ще се справим. Ще те науча да бягаш.

Излязохме в коридора. След като тя затвори вратата на стаята си, потънахме в мрак.

— Колко е тъмно...

— Тъмнината си има и добри страни — така ще мога да те закрилям и пазя от страшните неща т- рекох, докато я прегръщах деликатно и я притисках до себе си.

— Харолд — прошепна Джослин, — дръж се сериозно!

Но не направи и най-малък опит да се освободи, затова я прегърнах още по-силно и я целунах. С дълга-дълга целувка, почти като на филм. Откъснахме се един от друг леко задъхани.

— Хайде, Джоси. Да вървим в градината... Обаче до градината не стигнахме. Успяхме да

направим: само няколко крачки и застинахме като истукани' от страхотния трясък, който се разнесе иззад вратата на библиотеката.



— Какво беше това? — попита Джослин уплашено.

— Не знам, Джоси. Нещо е станало в библиотеката. Трябва да отидем да видим. Там е леля Джейн!

Изтичахме до библиотеката. Пипнешком намерих и натиснах дръжката на вратата. Вътре беше тъмно. Завъртях ключа. Студената електрическа светлина освети всички кътчета. Прозорецът към градината беше широко отворен. На пода, близо до неостъкления стелаж, лежеше леля Джейн. Около нея бяха разпилени двадесетина книги, на корема ѝ имаше една разтворена с кориците нагоре книга, а в конвулсивно стиснатите пръсти на дясната и ръка — някакво пъстроцветно томче.

— Господи! — викна Джослин. — Господи!

Тя искаше да изтича към леля, но аз я спрях, като стиснах силно ръката ѝ и заявих категорично:

— Почакай, Джоси. Аз ще видя.

Подчини се. Приблжих се до леля. Приклегнах. Докоснах ръката ѝ над китката и потърсих пулса. След това приблжих ухото си до гърдите ѝ, послушах и вдигнах глава. Погледнах Джослин.

Беше живо олицетворение на уплахата.

— Станало е нещастие, Джоси — изрекох тихо. Нима тя...

— Да. Леля е мъртва.

— Господи! Трябва да я спасяваме!

— Късно е вече, мила.

Изправих се от неудобното положение, в което бях, и се огледах наоколо.

— Изтичай веднага при вуйчо Арчибалд. Нека се обади на доктор Браун. Само че му го кажи по-тактично. Такива стресове на неговата възраст...

Джослин сериозно кимна. Вече се беше овладяла. „Момиче на място“ — помислих си.

Джослин излезе и за няколко минути аз останах сам с мъртвата. Внимателно се вгледах в книгата, която тя стискаше в изстиналите си пръсти. Беше евтино джобно издание на „Убийството на Роджър Акройд“ от Агата Кристи. Огледах още веднаж цялото помещение и излязох в коридора.

А после се започна една, не е за разправяне. Събраха се всички. От изпънатата военна стойка на вуйчо Арчибалд нямаше и помен.

Внушителните му бели мустаци бяха увиснали безпомощно и представляваха твърде жалка гледка. Ръцете му се тресяха. Джеймз изглеждаше уплашен до смърт. Като го гледаше човек, трудно можеше да предположи, че този младеж е в действителност смел автомобилен състезател, който за частици от секундата взема на пистата решения на живот и смърт. Прислужничката Кейт хлипаше шумно и провлечено, а старата готвачка — за разнообразие — подсмърчаше тихо и жално. Джослин се владееше, но беше много бледа. Хапеше нервно устни и очевидно малко ѝ трябваше, за да избухне в истеричен плач.

Само двама души бяха запазили спокойствие. Госпожица Уебстър и госпожица Барлов. Що се отнася до госпожица Уебстър, нищо чудно — още на пръв поглед тази квалифицирана секретарка правеше впечатление на особа, която само солидно земетресение може да извади от релсите. Затова пък поведението на госпожица Барлов беше направо възмутително. Нима така трябваше да се държи тя при смъртта на своята най-близка приятелка, под чийто покрив беше прекарала повече от тридесет години? Черните ѝ очи проучваха ситуацията с пронизателен поглед. Носът ѝ, закривен и заострен като кука, потръпваше лекичко, сякаш душеше нещо. Изобщо не беше разстроена, а само изглеждаше леко възбудена от изключителното положение. Мълчеше. Впрочем всички останали също мълчаха. Чуваше се само плачът на прислужничката и готвачката.

Пръв заговори вуйчо Арчибалд:

— Не разбирам какво е станало...

Госпожица Барлов го погледна внимателно. Тънките ѝ устни се разтвориха, като че искаше да каже нещо, но после се отказа. Тогава се обади Джослин. Гласът ѝ беше тих, едва доловим:

— Станало е това, от което леля се страхуваше и за което я предупреждаваше доктор Браун... Умряла е като баща си...

Счетох за необходимо да се намеся:

— Естествено, трябва да почакаме да дойде доктор Браун. Но мисля, че Джоси има право. Леля непрекъснато говореше, че при нейното сърце всяко стряскане може да бъде фатално. Тя се е опитала да издърпа една книга от най-горния рафт — показах шареното томче в ръката ѝ, — а по неизвестна причина книгите са се строполили върху нея. Това е било толкова внезапно и неочаквано, че...

Госпожица Барлов огледа книгата в ръката на леля Джейн и се приближи до стелаж. Повдигна се на пръсти и се опита да надзърне на най-горния рафт, но не успя, защото беше доста ниска. После се обърна към нас и заяви:

— Изобщо не разбирам как е могло да се случи подобно нещо...

Аз побързах да й обясня:

— Понякога се случва. Ако книгите са наслагани нагъсто и рязко се издърпа една от тях, заедно с нея могат да паднат и съседните.

Госпожица Барлов ме погледна хладно:

— Ами това е ясно като бял ден, младежо, но аз имам пред вид нещо съвсем друго.

Не разбрах какво има пред вид госпожица Барлов, защото горкичката Джослин, която до този момент се държеше много мъжки, неочаквано се разплака. Тръгнах към нея, но госпожица Уебстър ме изпревари. Тя грижовно прегърна Джослин и я заведе да седне на креслото.

— Успокой се, мила, от плача полза няма... — и се обърна към разплаканата прислужничка: — Кейт, ако обичаш, веднага престани да цивриш. и донеси на госпожица Джослин чаша горещ чай. Нищо не успокоява човека така добре, както чаша добър чай.

Последното твърдение беше отправено към всички присъстващи. Лично аз смятах, че глътка уиски ще се отрази на Джослин много по-добре, но предпочетох да не противореча на енергичната госпожица Уебстър. Кейт на секундата престана да реве, а и Джослин мъничко се поуспокои. Изтри сълзите си и започна да разказва:

— Извинявам се за държането си... но... беше направо кошмарно... Тъкмо бяхме с Харолд в коридора, на няколко крачки от библиотеката, и... изведнъж... ужасният шум от тези книги... Изтичахме с Харолд... Най-напред не можахме да видим нищо, беше тъмно, но Харолд запали лампата и тогава... — Тя отново заплака.

Госпожица Уебстър майчински се наведе над нея, вуйчо Арчибалд измърмори нещо под носа си, а госпожица Барлов, която през цялото време се въртеше из библиотеката, изведнъж замръзна като ловджийско куче, подушило дивеч.

— Аха, значи, така е било — изрече тя полугласно. — С това поне едно нещо се изяснява. Но, общо взето, цялата история става още

по-странна...

Запомних думите на госпожица Барлов, но не им придадох кой знае какво значение. Недооцених госпожица Петриша.

Доктор Браун пристигна след един час. Дребно, разтреперано старче в костюм с тютюнев цвят и със старомодна лекарска чанта в ръка. Джослин, изпила сума чаши силен чай, лежеше в леглото си. Госпожица Стела Уебстър беше поела управлението на дома в свои ръце и енергично и строго даваше нареждания на прислугата. Госпожица Барлов и Джеймз изчезнаха някъде, затова само аз и вуйчо присъствувахме при огледа на трупа.

Доктор Браун си сложи очилата и приклепна до леля:

— Как стана това?

Обясних му при какви обстоятелства се случи нещастieto. Той се надигна от пода:

— Тъкмо от такова нещо се опасявах. Сърцето на госпожа Мърдок беше в ужасно състояние. Предупреждавах я да се пази, но това не можеше да продължава вечно. Можеше да я убие дори незначителен шум зад гърба и. Например, внезапно затръшна се врата...

— Както в случая с баща й, нали?

— Именно — зарадва се лекарят. — И на него аз му написах смъртния акт, беше преди двадесет и четири, не, преди двадесет и пет години...

— Историята обича да се повтаря. Ще пийнете ли едно уиски, докторе?

Доктор Браун не отказа. Седна край масичката, край която съвсем неотдавна бях седял с леля, и на един формуляр, който извади от голямата си черна чанта, започна да попълва смъртния акт.

Взех от скривалището във фаталния стелаж неразпечатаната бутилка уиски, отворих я и налях на доктора една чаша. Той я изпи. Струваше ми се, че няма да се обиди, ако му наляя още една. Налях. Не се обиди. Дори се поопери и ръцете му престанаха да треперят.

Когато доктор Браун си отиде, заведох вуйчо Арчибалд в стаята му и тръгнах да търся госпожица Стела. Намерих я в кухнята да дава заповедите си на готвачката и прислужничката. Представих ѝ моите предложения. Тя ги прие. Като начало пристъпихме към издирването на Джеймз. Открихме го в един ъгъл на салона над бутилка джин. Все

така нямаше вид на полубог на автомобилния спорт. Стела Уебстър веднага му нареди да спре с тая истерия. Трудно може да се противоречи на госпожица Уебстър, така че той веднага застана „мирно“ и обяви, че е на наше разположение.

Пренесохме с него покойната в стаята ѝ и я поставихме на леглото. После Джеймз пак се изпари, а госпожица Стела заяви:

— В тази къща всички са загубили ума и дума. Засега генералът не става за нищо, а нали трябва да се уреди погребението и куп други неща. Сама няма да мога да се справя. Вие в никакъв случай не бива да се връщате в Лондон. Ще трябва да останете тук за няколко дни да ми помогнете за туй-онуй.

Съгласих се да помогна на госпожица Уебстър. Прие го като нещо съвсем естествено.

— Сега ще отида при генерала. Трябва да се заема и с него, той наистина не е в добра форма.

Докато изричаше тези думи, гласът ѝ леко потрепера. Хрумна ми, че не е изключено тая кокалеста оправна жена да е влюбена в своя работодател.

Тя излезе, останах сам и изведнъж се почувствувах страшно уморен. Честно казано, единственото, което ми се искаше, беше да си легна веднага в удобното легло и да заспя. Но трябваше да уредя още нещо. Тръгнах към кабинета на леля, където имаше телефон.

Разположих се, удобно и поръчах разговор с Лондон. Понеже беше доста късно, свързаха ме светкавично. Измъкнах шефа от леглото. Обясних му положението и го помолих за едноседмичен отпуск. То се знае, веднага се съгласи, макар че едва ли е бил много доволен. В мое отсъствие трябваше да прекъснат серията експерименти, които бяхме започнали неотдавна.

След като уредих отпуска си, се дотътрих най-сетне до своята стая. Искаше ми се да се отбия при Джослин, но се отказах. Може би беше заспала, не исках да я събуждам. Мислех си, че само да легна, и ще заспя, но в същност останах буден почти до зори.

В неделя се събудих късно. Отидох в столовата, където останалите вече се бяха събрали за закуска. Настроението беше мрачно. Всички мълчаха. Джослин имаше тъмни кръгове под разплаканите си очи. Вуйчо Арчибалд си мърмореше нещо под нос. За

разлика от вчера братовчедът Джеймз изглеждаше наперен, но и той не проявяваше желание за разговор. Само не сваляше очи от Джослин.

Първа се обади госпожица Уебстър:

— Господин Харолд се съгласи да остане още няколко дни, за да помогне за погребението.

— И аз ще остана — каза тихо Джослин. — Чувствувам се така омазана, че не мога и да помисля да се връщам в Лондон. Не знам после как ще се оправям в работата, но...

— Аз също нямам бърза работа — обяви Джеймз. — Мога да остана за погребението.

— И за отварянето на завещанието, нали? — намеси се с леден тон госпожица Барлов. — За да се убедите дали покойната случайно не ви е забравила!

Всички я погледнахме с упрек. Но тя пи най-малко не се обърка, а продължи:

— Впрочем аз веднага мога да задоволя любопитството ви. Джейн ме направи изпълнителка на завещанието си. Тя много ви обичаше, господин генерал — госпожица Петриша сведе с уважение глава към вуйчо, — обаче смяташе своя брат за непрактичен човек и не искаше да му създава излишни грижи...

Вуйчо Арчибалд изведнъж се изчерви като рак и едва не се задави.

— Престанете, госпожице Барлов — започна да протестира остро Джослин. — Леля още не е погребана, а вие говорите за пари. Това е просто възмутително!

— Така ли мислиш, миличка? — Госпожица Барлов погледна Джослин скептично. — Ако си искрена, това говори много добре за тебе, но ти не познаваш достатъчно добре човешката природа. Общо взето, хората не забравят парите и в най-трудните моменти от живота си. Човек може искрено да страда от нечия смърт и същевременно да се интересува от завещанието. Двете неща съвсем не се изключват, нали, господин генерал?

Нападнат толкова неочаквано, вуйчо Арчибалд стана още по-червен и започна да мрънка нещо несвързано, Джослин вдигна рамене, Джеймз сгърчи лице в знак на неодобрение, но на госпожица Барлов това не направи ни най-малко впечатление.

— Още сега ще задоволя вашето естествено любопитство. Впрочем в това отношение не съществува никаква тайна. Самата Джейн толкова пъти е говорила за тези неща. Аз само ще ви ги припомня. Джейн оставя на брат си тази къща. Парите и ценните книжа ще се разделят на пет равни части. Едната част получава господин генералът, а останалите: госпожица Джослин, господин Джеймз, господин Харолд и... аз. — Тук тя скромно сведе очи и леко поруменя. — Познавам добре финансовото състояние на Джейн, затова мога да ви кажа, че всеки от нас ще получи наследство на стойност около дванадесет хиляди фунта. За да се придобие такава сума — изрецитира възрастната госпожица на един дъх, — може да се извърши не едно ужасно нещо. Поне някои хора могат да го извършат.

След това шокиращо изявление тя изкриви устни, стана от масата и напусна столовата.

Пръв се съвзе генералът. Той дръпна побелелия си мустак и извика:

— По дяволите, какво искаше да каже тя?

— Струва ми се — измънка Джеймз, — госпожица Барлов искаше да намекне, че някой от нас е... е предизвикал този нещастен случай.

— Глупости! — ревна генералът. — Що за нелепа щуротия!

— Разбира се, че е нелепост, вуйчо — съгласих се аз, — но тя май точно това имаше пред вид...

По време на закуската повече не коментирахме странното поведение на госпожица Барлов. Щом свършихме, тръгнах да я търся. Никъде не можах да я открия. Накрая Кейт ми обясни, че както винаги в неделя възрастната дама е отишла на черква. Налагаше се да отложи разговора с нея.

Повъртях се из къщи, а после отидох в градината. Леля полагаше големи грижи за своята градина. Два пъти в седмицата идваше градинар, а и тя самата прекарваше доста време в плевене, подрязване и окопаване. Госпожица Барлов често ѝ помагаше, а и Кейт неведнъж биваше натоварвана с извънредна работа в градината.

Тези усилия бяха дали великолепен резултат, а гергините от Менър фарм многократно бяха спечелвали първите награди на изложбите на цветя в Рочестър. Градината изглеждаше особено красива в слънчеви августовски утрини като днешната. Росата вече се

беше изпарила от тревата и листата, но цветовете бяха свежи, непопарени от жегата. Сред щръкналите разноцветни топки на цветовете прехвъркваха пчели и тяхното жужене изпълваше въздуха. Проблясващото през листата слънце образуваше светлинна мозайка по старателно поддържаните алеи. В края на една от тях, на малка пейчица, поставена до най-красивата леха с гергини, седеше Джослин и четеше книга. Беше облечена в семпла бяла рокля, а златисторусата ѝ коса светеше в слънчевия блясък като ефирен ореол. Изглеждаше чудесно, като фигура, пренесена тук направо от платното на френски импресионист.

Поспрых се и се порадвах на красивата гледка. После събрах смелост:

— Здравей, Джоси! Мога ли да приседна до теб?

Приближих се, без да бързам, а Джослин обърна към мен посърналото си лице и едва-едва се усмихна.

— Разбира се, Харолд, заповядай.

Седнах и замълчах. Тя ме гледаше любопитно и явно чакаше аз да започна разговора. Най-накрая се осмелих:

— Знаеш ли, Джоси, отдавна исках да си поговорим сериозно...

Очите ѝ не промениха израза си.

— Така се случило, че не сме се виждали няколко месеца. През това време мислих много за теб. Исках да ти кажа. тези неща още вчера, но смъртта на леля обърна всичко с краката нагоре...

Тя пак не каза нищо.

— Разбирам, че след вчерашните преживявания едва ли ще имаш огромно желание да слушаш моите признания, но все' пак ще рискувам. Просто искам да те попитам нещо...

— Слушам те, Харолд — отвърна Джослин тихичко и това ми придаде смелост.

Изтърсих на един дъх:

— Искаш ли да станеш моя жена?

Не отговори. Чувахе се само жуженето на пчелите. Не я гледах, бях вперил поглед в едно смешно бръмбарче, което тласкаше пред себе си по пясъчната алея малко черно топче. След малко рекох:

— Добре де, знам, че съм страшно нетактичен, че трябваше да изчакам с предложението си подходящ момент, а не да ти досаждам сега, когато си толкова изнервена, че трябваше да дойда с букетче



цветя, с пръстен... По дяволите! Постъпих глупаво, Джоси! Като последен идиот...

— Не, Харолд, не е така. Напротив, много се радвам. Разбира се, че искам да стана твоя жена...

Едва сега се обърнах към нея. Тя се усмихваше с онази своя неповторима усмивка, която толкова харесвах у нея. Прегърнах я и започнах да ѝ говоря. За живота, който ще ѝ създам, за научната кариера, която ме чака; заявих, че съм в навечерието на важно откритие в областта на екологията, че тя трябва веднага да напусне своята отвратителна работа в Челси и че нашият живот от днес нататък ще бъде низ от щастливи и радостни събития. Тя почти не се обаждаше, но ме слушаше с видимо удоволствие и внимателно. Няколко пъти дори се усмихна, когато ѝ рисувах картини от бъдещото ни сватбено пътешествие. Разговаряхме така около два часа и аз с радост установих, че Джослин вече няма вид на смазано от съдбата момиченце. И тогава на другия край на алеята се появи Джеймз. Той веднага ни забеляза и тръгна към нас. Видя, че държа ръката на момичето, и това определено не му хареса.

— Харолд — успя да ми прошепне Джослин, — нека засега да не казваме на другите. Ще обявим годежа след погребението на леля.

Кимнах с разбиране и пуснах ръката ѝ.

Макар и неканен, Джеймз приседна до нас и се опита твърде несръчно да завърже разговор. Ние отговоряхме от немай-къде, но в края на краищата отново се върнахме към вчерашния трагичен случай и към сутрешното изявление на госпожица Барлов.

— Изобщо не разбирам накъде бие тази вещица — оплака се Джеймз, — нима тя сериозно допуска, че някой от нас... И по какъв начин този някой би могъл да предизвика смъртта на леля? Като я уплаши или как?

— Никой не е можел да я уплаши! — твърдо му възрази Джослин. — Нали леля е била сама в библиотеката. И двамата с Харолд чухме как паднаха тези проклетни книги. Влязохме там след петнайсетина секунди...

— И аз чух шума от падането им — призна си Джеймз. — По това време бях в градината, близо до къщата. Прозорецът на библиотеката беше широко отворен. Чух адски трясък и докато се

чудех какво може да е станало, лампата в библиотеката светна и чух гласове.

— Това сме били ние — отсякох аз. — А какво направи после?

— Тръгнах към входната врата. След няколко минути срещнах в коридора чичо Арчибалд и Джоси. От тях разбрах какво се е случило.

— Разказа ли всичко това на госпожица Барлов?

— Да, тя още вчера ме разпита подробно. Тази кошмарна вещица не мирясва дори пред лицето на смъртта. Ще се пукне от любопитство.

— С една дума, ти заяви на госпожица Барлов, че в момента на произшествието си се намирал под отворения прозорец на библиотеката? Прозорецът стига до самия под и откъм градината до земята има-няма метър и половина. Като дете често се измъквах през него в градината...

— Харолд! Надявам се, не мислиш, че Джеймз... — възмути се Джослин.

Усмихнах се и вдигнах рамене:

— Не, не мисля, тю се страхувам, че госпожица Барлов е обърнала внимание именно на този факт. Великолепно знаеш, че тя винаги е склонна да подозира в хората най-лошото. Просто има едно такова ужасно въображение.

Джеймз почервеня и преглътна някаква ругатня.

— И аз останах с впечатлението, че това дяволско бабе ме подозира в нещо лошо. Днес исках да говоря с нея още сутринта, но тя сякаш е потънала вдън земя.

— Отишла била на черква.

— Оттук до черквата е само половин миля. Още преди един час трябваше да се е върнала. Нямам търпение да я дочакам.

— Сигурно е отишла да поклюкарствува с жената на пастора. Не можеш да отречеш, че днес поне има за какво да си чешат езиците...

Побъбрихме така още няколко минути, а после Джослин предложи да се приберем.

На прага ни посрещна вуйчо Арчибалд. Генералът явно беше възстановил формата си и сега преживяваше един от своите периодични пристъпи на бяс, които едно време ще да са били кошмар за подчинените му. Мяташе се из хола с пурпурно лице и врецеше като фелдфебел на уплашената Кейт, застанала втрещена в ъгъла с парцал за прах в ръка. В първия момент не разбрах какво го е

прихванало пак. Но щом ни забеляза, тон остави на мира Кейт и се нахвърли върху Джеймз:

— А, ето те и теб! Веднага се досетих, че това може да бъде само твоя работа! Колко пъти съм ти забранявал!

Джеймз застана с широко отворени очи и уста. Виждаше се, че нищо не разбира.

— Ей богу, ако знам за какво говориш, чичо — измънка най-накрая.

— Не отричай! И без това няма да ти повярвам! Толкова пъти съм те молил да не пипаш тук без мое разрешение. По дяволите, в края на краищата съм си у дома и имам право да изисквам да се уважават привичките ми, нали? Мразя да ми се пипат нещата!

Джеймз започна горещо да протестира:

— Чичо, кълна се, не съм пипал нищо...

Генералът го изгледа с омраза:

— Не отричай! Ти си единственият човек в тази къща, освен мен, разбира се, който ходи на риба. Само ти си се ровил из моите риболовни принадлежности! Кой друг ще вземе да разбутва въдиците ми? Виж, не са па местата си! Ако искаш да ти услужа — моля! Но иначе — стой по-далечко от моя шкаф! Кой ти е позволил да се ровиш в нещата ми?!

Джеймз възразяваше все по-възбудено, вуйчо крещеше все по-бясно, Кейт ужасена избяга в кухнята и кой знае как щеше да завърши тази драматична сцена, ако внезапно не беше се появила госпожица Уебстър. Тя се приближи до генерала и рече тихо, но категорично:

— Господин генерал. Не бива да се вълнувате така. Помислете за здравето си.

Очаквах, че върху нея веднага ще се изсипе огън и жупел, но не би. Генералът млъкна наред дума, огледа всички наоколо с леко замаян поглед, а после продължи със съвсем различен, почти спокоен тон:

— Хм, така ли смяташ, Стела? Сигурно си права. Искях само да обясня на този младеж — в очите на вуйчо отново проблеснаха опасни пламъчета, — че дори най-елементарните принципи на доброто възпитание налагат да поискаш позволение от собственика, преди да вземеш чужда вещ.

Джеймз се канеше да поднови протестите си, обаче госпожица Уебстър го погледна така, че той се отказа.

— Ще ми позволите ли, господин генерал — заяви секретарката, — да ви отнема мъничко време? Искях да уточня с вас някои подробности. В обяснителните бележки към трети раздел забелязах известна непоследователност. Става дума за използването на димни завеси по време на втората рангунска операция, затова, ако бихте могли, господин генерал...

— Но разбира се, детето ми — прекъсна я вуйчо. — На твоё разположение съм. Хайде да отидем в кабинета.

Тръгнаха.

— Не мислиш ли, Джослин, че госпожица Стела е чудесна? — попита госпожица Барлов и аз едва сега разбрах, че от не знам колко време тя стои на прага и наблюдава с огромен интерес разиграващата се пред очите ѝ сцена. — Какво благотворно влияние има тя върху генерала! — продължи да се възхищава, но в тона ѝ имаше нещо неискрено. — Горкичката Джейн! Така и не можа да се похвали с подобни резултати.

В своята черна празнична рокля и голямата си допотопна шапка с раздърпана воалетка госпожица Барлов приличаше на черна настръхнала птица.

Съвсем стъписан от атаката на генерала, Джеймз забрави, че имаше намерение да иска обяснение от госпожица Барлов, и веднага се изпари, мърморейки си нещо под нос. Но аз не бях я забравил. Усмихнах ѝ се колкото умеех най-любезно:

— Бих искал да разменя няколко думи с вас, госпожице Барлов.

— О, така ли? — отвърна тя резервирано, а черните ѝ очи се забиха в мен като свредел. Стана ми някак странно неприятно.

— Търсих ви още след закуска — продължих невъзмутимо. — Смятам, че трябва все пак да изясним някои неща.

— И аз съм на същото мнение, господине. Радвам се, че мислим еднакво — изрече тя хладно, обърна се и изчезна в своята стая.

Погледнах Джослин безпомощно:

— Не е лесно да се разбереш с госпожица Петриша!

— Само леля Джейн умееше да се справя с нея — усмихна се момичето, — такава си е тя. Ако остана стара мома, сигурно след петнадесет–двадесет години и аз ще заприличам на нея.

— Няма да останеш стара мома — заявих аз убедено и я целунах. Не бях сигурен дали вратата към стаята на госпожица Барлов не беше леко открехната и дали иззад пролуката не ни пронизваше погледът на старата дама. Но хич не ми пукаше от това.

Следобед направих нов опит да разговарям с госпожица Петриша. Издебнах я в салона. Седеше край масата и редеше пасианс.

— Не излиза ли?

— Напротив. Всичко съвпада идеално. Само това асо засега не излиза, но и то ще излезе.

Седнах до нея.

— Мога ли да запаля? Тя вдигна рамене.

— Мъжете пушат винаги когато си поискат. Отговорът беше твърде уклончив, но аз предпочетох да го изтълкувам като позволение.

— Искам да ви попитам нещо, госпожице Барлов.

Тя не вдигаше поглед от картите.

— Какво имахте пред вид днес сутринта?

— Това, което казах.

— А по-конкретно?

— Най-напред бихте ли ми отговорили вие на един въпрос?

— С удоволствие, госпожице Барлов.

— Вие последен сте видели Джейн жива. Така поне говорят фактите. — Тя изрече последното изречение с открита ирония. — Можете ли да ми кажете за какво разговаряхте?

— Разбира се. Просто споделих с леля някои свои грижи.

— Даде ли ви пари назаем? Не виждах защо трябва да скривам това.

— Да... Сто фунта. Леля Джейн много ме обичаше. Горката леля Джейн! Наистина ми е безкрайно мъчно, че тя почина. Тя ми беше най-близкият човек. Вие знаете, че не помня майка си...

— Да, горката Джейн — повтори госпожица Барлов, събра картите и се надигна от стола. — И на мен тя ми беше най-близкият човек. Затова не можем да позволим този, който причини смъртта ѝ, да остане ненаказан. Мога да ви уверя, господине, че от своя страна аз ще направя всичко необходимо.

Погледнах я учудено и се гласях да поискам по-подробни разяснения, по вече беше късно. Тя напусна величествено салона, стиснала в ръка колодата карти. Останах сам.

В понеделник сутринта госпожица Уебстър показа на какво е способна. Моята помощ се оказа излишна. Тя сама се справяше с всичко. В къщи се появи собственикът па погребалното бюро със своя екип.

Около обяд закараха тленните останки на леля в черквата, а госпожица Уебстър ни уведоми, че погребението ще се извърши в сряда, в 12 часа. Предложих услугите си да изпратя телеграми на близките и далечни познати на леля. Госпожица Уебстър ме погледна малко учудено и ми обясни:

— Аз вече ги изпратих, господине. Естествено ако искате да проверите дали не съм пропуснала някого, ще ви дам списъка...

Не исках да проверявам. Имах пълно доверие в госпожица Стела. Целия ден се мотях из къщата и в градината. Почетох малко в библиотеката и прекарах няколко часа в компанията на Джослин. Джеймз досадно ни натрапваше присъствието си, вуйчо Арчибалд взе няколко въдици и отиде за риба, а госпожица Барлов отново изчезна някъде. Не се появи дори на закуската. Видях я да се връща от селото късно следобед.

Джослин, която беше с мен, я заговори дружелюбно:

— От разходка ли се връщате, госпожице Петриша?

Този път госпожица Петриша се оказа изненадващо приказлива. Обясни на Джослин, че страда от безсъние и е трябвало да отиде при доктор Браун, за да ѝ предпише нещо за сън.

— От смъртта на горкичката Джейн в същност не съм спала. Надявам се, че най-сетне днес ще се наспя. Доктор Браун ми предписа много силно приспивателно. Трябва да взема една таблетка час преди лягане. Ще глътна три. Лекарите са ужасно предпазливи при дозировката. А пък аз винаги, когато ми се предпише да вземам след ядене по една лъжица от някаква микстура, пия по две или дори по три лъжици. И обикновено ми понася добре.

— Госпожице Барлов — намесих се аз, — трябва да внимавате с приспивателните средства. Всяко превишаване на дозата може да бъде опасно.

Тя ме погледна, сякаш бях умряла хлебарка:

— Можете да бъдете сигурен, че знам какво правя. Организмът ми е силен и лекарствата ми влияят слабо. За да ми подействуват, трябва да се увеличава дозата.

— За всеки случай ви предупреждавам, пък вие както искате.

— Благодаря за съвета — измърмори заядливо възрастната дама и се насочи към стаята си.

Когато вратата зад нея се затвори, Джослин развеселено отбеляза:

— Госпожица Петриша не те обича. И защо пък ти говори на „вие“ и на „господине“? Нали те познава от дете?

— Едно време ми говореше на „ти“, но и тогава не ме обичаше особено много. Използува първия повод, за да мине на „вие“ — в деня, в който пристигнах при леля със зрелостно свидетелство от гимназията. Молих я да ми говори на „ти“, и леля Джейн — също, но тя беше непреклонна. Оттогава съм за нея „господин Харолд“. Просто не ѝ допадам.

— Значи, ти си в различно положение от мен — засмя се Джослин, — мен тя и днес сутринта ме уверяваше в добрите си чувства.

— Днес сутринта ли?

— Да. Дойде при мен, като излизах от банята. Зададе ми какви ли не въпроси. А накрая изрече нещо наистина странно... — Лицето на момичето изведнъж помръкна. — Не знам какво искаше да каже с тези думи.

— Какво точно каза?

— Горедолу нещо такова: „Много те обичам, Джоси, но Джейн наистина ми беше много близка. Чувствувам се задължена спрямо нея. Истината трябва да се разкрие...“ Какво е искала да каже с това, Харолд? Честна дума, гледаше ме много странно. Дали не ме подозира в нещо? Безпокоя се, Харолд...

— Глупости, Джоси! Не ѝ обръщай внимание. Тя си е внушила, че някой предумишлено е уплашил леля. На мен това ми се струва направо невероятно, но дори и така да е, върху теб не може да падне и сянка от подозрение. Та нали ти беше с мен в коридора, когато книгите паднаха!

— Тогава защо ми каза това? — попита Джослин безпомощно. — Какво е имала наум? Харолд, ужасно ме е страх! Ще ме защитиш ли?

По възможно най-осезателния начин я убедих, че ще я закрилям сега и винаги. Тя се успокои, но аз не бях спокоен. Буйното въображение на госпожица Барлов можеше да докара доста

неприятности на наследниците на леля Джейн. Твърдо реших да сложа край на всичко това. Обещах си, че най-сетне ще поговоря с нея изчерпателно, колкото и да се изплъзва.

Но този път госпожица Барлов не се и опита да отклони разговора. След вечеря сама дойде при мен в коридора и полугласно ми предложи, вглеждайки се в някаква точка на стената зад гърба ми:

— Веднъж изразихте желание да ви гледам на карти.

— Много пъти съм изразявал такова желание, госпожице Барлов.

— В такъв случай, ако нямате нищо против, заповядайте в моята стая. Да речем, след един час.

— С удоволствие, госпожице Петриша.

— И по-добре ще е — подчерта тя, — ако никой не знае за вашето посещение. Защо да даваме повод за излишни клюки?

Лицето ѝ порозовя, а аз си помислих весело, че посещението на млад мъж в стаята на госпожица Барлов ще бъде за нея наистина изключително преживяване.

След час почуках на вратата ѝ.

Покани ме да вляза. Влязох и седнах на посочения ми стол. От много, много години не бях идвал в тази стая. Обаче установих, че в нея нищо не беше се променило от времето на моето детство. Както и тогава, във вазите имаше много цветя. Леглото беше старателно застлано, и навсякъде, по всички възможни места, бяха поставени безброй плетени покривчици — толкова много, че чак свят да ти се завие. Госпожица Петриша беше майсторка в плетенето на една кука.

Част от стаята беше скрита зад зелен китайски параван. Едно време нещо все ме човъркаше да надзърна зад паравана. Но никога не събрах достатъчно кураж да го направя. Можех само да предполагам, че там има някаква тоалетка с огледало или нещо подобно. А може би зад паравана бяха струпани всевъзможни джунджурии, кутии и кутийки, в които тя беше скътала своите тайнствени съкровища.

Госпожица Барлов седеше до малката масичка, също покрита с плетена покривка. На масичката имаше ваза с цветя, флаконче с някакви таблетки и пълна с тъмна течност водна чаша, похлупена с чинийка. Знаех какво има в нея. Откакто се помнех, госпожица Барлов пиеше билки. Съставът на сместа беше ревниво пазена тайна на Петриша. Всеки ден след вечеря тя даваше на готвачката съответната доза изсушени билки, готвачката ги запарваше, а прислужничката



занасяше чашата с билковата отвара в стаята на госпожица Петриша. Тя изпиваше изстиналите билки непосредствено преди да си легне.

Естествено, за гледане на карти не стана и дума.

— Радвам се, че дойдохте, господине — започна тя, — тъкмо бях стигнала до извода, че е крайно време да обсъдим нещо двамата.

— На какво дължа тази чест?

— О, много просто — усмихна се госпожица Барлов, — вие сте най-интелигентният човек, който в момента се намира в този дом.

— Поласкан съм. Винаги съм мислел, че не ме обичате особено.

— Двете неща нямат нищо общо помежду си, господине — отсече тя с леден глас. — Въпросът е прекалено сериозен, за да се ръководя от симпатии и антипатии. Джейн умря и трябва да я погребем в сряда, а убиецът си ходи безнаказано по света и се подсмива под мустак. Това не бива да се допуска! Искате ли да ми помогнете?

— Разбира се, можете да разчитате на мен. Но вие действително ли предполагате, че леля е била убита или по-точно казано — че някой е ускорил кончината ѝ?

— Та вие на друго мнение ли сте? Разперих безпомощно ръце.

— Нямам никакви основания да подозирам такова нещо... А впрочем кой би могъл да направи това? И защо?

— Още вчера на закуската казах, че дванадесет хиляди фунта са напълно основателен мотив за извършване на куп неща. Поне за много, много хора.

— И вие, госпожице Барлов, смятате, че го е направил някой от нас? Вуйчо Арчибалд? Джеймз?

Аз?

— Забравихте Джослин и госпожица Уебстър, и, естествено, мен. Но аз не влизам в сметката. Просто знам, че не съм аз.

— Джослин? ! Госпожица Уебстър? ! Та това е чиста идиотщина! Джослин не е способна да извърши такова нещо и освен това тя беше с мен, когато стана всичко. А госпожица Уебстър? Какво пък тя, по дяволите, може да спечели от смъртта на леля? Нали не наследява нищо!

— Мислех ви за по-умен, господин Харолд... Опитайте се поне мъничко да поразсъждавате, е, хайде де, поне мъничко! Госпожица Уебстър е имала съвсем очевиден и много важен повод да се отърве от горкичката Джейн. Ами че това е ясно като бял ден...

Облещих се от изненада. Вероятно не съм имал особено интелигентен вид, но абсолютно не разбирах накъде клони госпожица Барлов.

Тя ме погледна с явно пренебрежение:

— Господин Харолд, оказва се, че не сте наблюдателен. А аз все си въобразявах, че учените умеят да правят правилни изводи от очевидните факти.

Продължавах нищо да не разбирам. Чувствувах се тъп като галош.

— Е, хайде, помислете поне за миг! — викна нетърпеливо госпожица Барлов. — Добре, слушайте. Ако Джейн беше жива, никога не би допуснала тя да се омъжи за генерала. Генералът е много независим и смел мъж, но той се съобразяваше с мнението на сестра си.

За малко не паднах от стола. После избухнах в смях, който за нищо на света не бях в състояние да сподавя.

Госпожица Барлов ме изгледа с нескривана ирония:

— Наистина вие, всички мъже, сте еднакви. Нямате въображение.

Престанах да се смея.

— Вие сериозно ли мислите, че госпожица Стела иска да се омъжи за вуйчо?

— Та това е очевидно, младежо! Вие май че нямате очи! Госпожица Уебстър е намотала генерала на малкия си пръст. В настоящия момент тя е единственият човек, с когото генерал Арчибалд се съобразява. Тя му е необходима. Ако един бял ден госпожица Уебстър реши да си отиде, генералът ще поиска ръката ѝ. Впрочем, той може да го направи и без такъв деликатен шантаж. Досега просто се притесняваше от сестра си. Нещо повече — госпожица Уебстър вече фактически поема управлението на дома в свои ръце. И това ли не сте забелязали?

Припомних си това-онова и изведнъж си дадох сметка, че думите на госпожица Петриша съвсем не са толкова безсмислени.

— Може би сте права. Но от факта, че госпожица Уебстър желае да се омъжи за стария генерал, не следва, че тя е уплашила леля Джейн до смърт.

— А нима аз съм казала такова нещо? — учуди се тя и тънките и вежди подскочиха високо. — Казах само, че госпожица Уебстър е имала достатъчно основателен повод да премахне Джейн. Като се вземе пред вид и обстоятелството, че генералът наследява тази къща и дванадесет хиляди фунта... Това е много приятна добавка дори към най-високата пенсия, която биха изплащали на генералската вдовица след няколко години...

Логиката в разсъжденията на госпожица Петриша беше безупречна. Нищо не можех да ѝ възразя. Но след кратко мълчание тя продължи:

— Разбира се, генералът също е имал мотиви да премахне Джейн...

— Какво говорите! Та той ѝ е брат! — подскочих аз.

В очите на госпожица Барлов блеснаха опасни искри.

— Не сте ли чели Библията, господин Харолд? Нали и Каин е бил брат на несретника Авел?

Почтеният, вечно нацупен вуйчо Арчибалд в ролята на Каин — каква гротескна фигура! Отново се разсмях искрено.

— Сигурно не допускате, че вуйчо Арчибалд е убил сестра си, за да наследи Менър фарм, която и без това в същност си беше негов дом, и за да заграби дванайсет хиляди фунта в пари и ценни книжа?

— О, не, разбира се! — започна да се дразни възрастната дама. — Генералът не е от този тип хора, но в напреднала възраст умовете дори на най-изтъкнатите люде проявяват различни отклонения... Да предположим, че генералът страда от нещо такова... Мания за преследване... натрапчиви идеи... Би могъл например да си въобрази, че Джейн го държи в тази къща като затворник, че му налага волята си или че никога няма да му позволи да се ожени за госпожица Уебстър. Що се отнася до женитбата, не би бил далече от истината. Неотдавна Джейн, която не беше сляпа, сподели с мен недоволството си от това, че госпожица Стела е завъртяла главата на генерала до такава степен. Не бива да забравяме също, че генерал Арчибалд има към смъртта малко по-различно отношение от нас, простосмъртните цивилни. Той е войник. Участвувал е в две големи войни. Убивал е и е изпращал другите на смърт. Мога да ви уверя, че той не изпитва ни най-малки угризения на съвестта поради това... — Тя изведнъж прекъсна и ме погледна пронизително.

— Убийството на война и убийството на сестра са две коренно различни неща, госпожице. Впрочем генералът преживя много тежко смъртта на леля. Беше буквално смазан. Всички видяхме.

— Да, видяхме — сухо се съгласи тя. — Всички видяхме и как десетина часа след смъртта на сестра си той се стягаше да ходи на риба и направи страхотен скандал на Кейт и Джеймз, понеже някой си бил позволил да пипне въдиците му...

— Вие сте опасна жена, госпожице Барлов — пошегувах се аз. — Забелязвате всичко и подозирате всички в най-лошото.

— И за съжаление твърде често съм права — усмихна се с кисела усмивка моята събеседничка. — Аз просто познавам човешката природа и чета Библията. Библията е много мъдра книга, господине. От нея може да се научи много за човешките недостатъци и грехове. Всички сме много грешни...

Нямах желание да се впускам в теологичен диспут. Интересуваше ме съвсем друго нещо. Затова оставих без внимание нейната последна забележка и продължих:

— Значи, имаме вече двама заподозрени. Сега, изглежда, е ред на Джеймз. Ако приемем (макар че лично на мен и досега тази версия ми се струва твърде съмнителна), че някой е искал да убие леля, тъкмо той е разполагал с най-големи възможности. Сам си призна, че е бил в градината, когато се случи това. Когато ние с Джослин влязохме в библиотеката, прозорецът беше отворен. Достатъчни са му били само няколко секунди, за да изскочи през него в градината...

— Като угаси преди това лампата... — допълни госпожица Барлов.

— Каква лампа пък сега?

— Как каква? Лампата в библиотеката. Вие сам казахте, че когато сте влезли там с Джослин, лампата е била угасена. А нали във всичко това няма и капка смисъл...

— Няма смисъл ли? Защо да няма смисъл?

— Цялата ситуация е безсмислена. Мислите ли, че Джейн ще вземе да измъква книги от рафтовете на тъмно? Вече се беше напълно смрачило. Прозорците на библиотеката гледат на изток. По това време в нея е съвсем тъмно. Ако Джейн е искала да вземе някаква книга от най-горния рафт, трябвало е най-напред да запали лампата. Обаче

когато вие сте влезли там, лампата е била угасена. Значи, някой я е загасил.

Занемях. Не бях помислил за лампата. Изобщо не бях обърнал внимание на тази подробност.

— И затова... затова ли заподозряхте, че нещо не е в ред?

— Разбира се, този факт беше много подозрителен.

Вече нямах настроение за шеги. Попитах с приглушен глас:

— Значи, вие мислите, че Джеймз?...

— Господин Харолд, вие правите изводите си прекалено прибързано. Да, Джеймз е имал възможност да направи това. Имал е и мотиви. Той е човек на риска. Няколко пъти в месеца рискува живота си на пистата. Защо да не рискува още веднъж, този път — за да получи дванадесет хиляди фунта... Но от друга страна, той като че ли никак не държи на парите. И в същото време изкарва много, много пари. Вероятно знаете, че професията на автомобилния състезател е доста доходна.

— Но кого в същност подозирате вие? Госпожица Уебстър? Вуйчо Арчибалд? Джеймз? Според вас всеки един от тях е имал повод, за да...

— Не само те, господине, не само те... Спомних си, че в началото на нашия разговор

тя спомена за Джослин, и реших да върна разговора към нея. Нетърпеливо запитах:

— Надявам се, че не подозирате Джослин! Нали тя беше с мен в коридора! Има стопроцентова алиби.

— Ох, знам — въздъхна госпожица Барлов. — Вие и Джослин имате великолепно алиби. Но да погледнем на въпроса чисто теоретично. Да допуснем, че това алиби не съществува. Тогава Джослин става много подозрителна. При нея мотивите са особено силни.

Никак не ми харесваха теоретичните разсъждения на госпожица Барлов. Но не казах нищо.

— Джослин е много чувствително и деликатно момиче. Много чувствително. Именно такива слаби натури в някои положения са способни на отчаяни постъпки. Джослин е бедна като църковна мишка. От пет години работи в тоя ужасен козметичен салон. Тя е затворен човек и не обича да споделя, но от отделни откъслечни фрази и

недоизказани изречения разбрах, че отношенията в салона са просто кошмарни. Началничката на Джослин просто я тормози. Момичето се чувства там като в затвор, така че за него сегашното наследство е истинско избавление...

— Мен сигурно също сте ме взели пред вид при своите теоретични разрешения. Щом всички, нека да бъдат всички...

— Да — тя се изчерви леко, — немалко мислих и за вас. Вие винаги сте без пари. толкова пъти сте вземали назаем от горкичката Джейн. При това сега ще получите най-много. Двадесет и четири хиляди фунта.

— Какви двадесет и четири хиляди?

— Ами нали имате намерение да се ожените за Джослин... — Побузите на госпожица Барлов сега изби ярка руменина.

— Госпожице Петриша — разсмях се на глас, — от вас не може да се скрие нищо. Наистина сте опасна жена. Какъв късмет, че Джоси и аз имаме алиби.

Събеседничката ми наведе очи и тихо си призна:

— Много мислих за това алиби. То има един недостатък. Ако се приеме, че сте съучастници...

— Госпожице Барлов! — викнах възмутено. — Категорично отказвам да приема тези клевети! Прекалявате!

Този път се усмихна тя:

— Спокойно, господин Харолд. Бързо стигнах до извода, че подобно нещо е твърде невероятно. Изключително малко вероятно от психологична гледна точка.

— Е, слава богу, че сте благоволили да помислите така — рекох заядливо, — а сега да поговорим най-сетне сериозно. Обмислих всичко, което ми казахте. Действително на пръв поглед вие сте права. Историята с лампата например дава доста материал за мислене. Обаче аз смятам, че ще можем да я изясним и без да намесваме версията за убийство. Все пак по-вероятно е леля да е посегнала към книгите в тъмното, отколкото да е била убита.

— Защо? — попита спокойно и сви устни в своята обичайна неприятна гримаса.

— Не разбирате ли колко много е рискувал убиецът? Не е можел да бъде сигурен, че леля Джейн наистина ще умре от уплаха. Ако нищо не беше се случило, как после щеше да обясни своето странно

поведение? И накрая — за бога, по какъв начин този въображаем убиец е уплашил леля? Всички видяхме изпадалите книги. Тази, която тя е искала да издърпа, беше останала в ръката ѝ.

— Ами! — усмихна се госпожица Барлов. — Убиецът не е рискувал нищо. Горкичката Джейн съвсем не е умряла от страх. Сърцето ѝ си беше здраво, като вашето или моето. Е, може би имаше слаба невроза, но нищо повече, уверявам ви.

Не можех да повярвам на ушите си. Вглеждах се в нея с недоверие и страх.

— Как така — изфъфлих, — нали леля толкова пъти казваше, пък и доктор Браун установи...

— Доктор Браун е недовиждащо, треперещо и алкохолизирано старче — отсече госпожица Петриша. — Той е незаменим в случаите, когато трябва да се предприеме рициново масло или приспивателно. — Тя погледна към флакончето с таблетки на масата. — Но за другите болести? Отдавна е забравил всичко, което е знаел, и сега не се интересува от нищо друго освен от всекидневната порция джин. Написа смъртния акт, понеже вярваше, че Джейн е умряла от сърце. Още повече, че самият той ѝ го предсказваше.

— Не разбирам.

— Преди три години горкичката Джейн започна да се оплаква от сърце. Естествено, отиде при доктор Браун. Той дори не ѝ направи необходимите изследвания. Сигурно е бил махмурлия или нещо подобно. Но веднага обяви, че Джейн е сериозно болна. Джейн много се разтревожи. Написа завещанието си и се приготви да мре. Дори започна по малко да си попейва. Защото — като всеки човек — и вашата леля си имаше дребни слабости. Горкичката Джейн обичаше да си пийва от време на време нещо по-силничко. Дори си имаше скривалище в библиотеката...

Прекъснах я припряно:

— Знам. Какво стана после?

— После ли? В края на краищата успях да я накарам да отиде при солиден лекар. Замина за Лондон и там ѝ направиха изследвания и кардиограма. Оказа се, че сърцето ѝ си е в ред. Специалистите се изсмяха на опасенията ѝ.

— Но тогава защо, за бога, укриваше това и повтаряше наляво и надясно, че е тежко болна?

Госпожица Барлов отново се разсмя.

— Вие просто не познавате жените! На нея ѝ правеше удоволствие всички да ѝ съчувствуват. Нищо повече, господине. Нищо повече.

Млъкна и се загледа любопитно в мен. Идвах полека-лека на себе си. Погледнах събеседничката си право в черните очи и зададох поредния въпрос:

— Тогава какво е станало? От какво е умряла?

— А, най-последният точният въпрос! — зарадва се тя. — Откога чакам да го чуя! Не съм абсолютно сигурна, но засега всичко показва, че е била отровена.

— Отровена ли?

— Със сигурност ще разберем след аутопсията. И тук започва вашата роля. Трябва заедно да изискаме да се направи аутопсия. Искан да ви покажа един документ...

Бавно стана и полекичка тръгна към ъгъла. Скри се зад паравана. Остана там няколко минути. Чух я, че отваря някакво чекмедже.

Когато се появи отново, държеше в ръката си плик. Подаде ми го:

— Моля ви, прочетете това. Записала съм всички свои наблюдения. А това е писмото до полицията с молба да се отложи погребението и да се извърши аутопсия. Ще бъде чудесно, ако и вие го подпишете. Ще го занесем утре сутринта в полицейския участък.

Взех документите, прегледах ги набързо и станах. Сгънах старателно всички листа, които ми даде, и ги пхнах във вътрешния джоб на самото си.

— Късно е вече, госпожице Барлов. Ще отида в стаята си и там ще ги прегледам спокойно. Ще обмисля всичко. Утре сутринта ще ви отговоря.

Тя стоеше до масичката и се усмихваше.

— Прав сте, господин Харолд. Премислете всичко на спокойствие. А пък аз ще се опитам днес да се наспя. Ще глътна от таблетките на доктор Браун.

От флакончето на масичката тя изсипа на дланта си две таблетки и ги сложи в устата си. После махна чинийката, с която беше похлупена чашата с тъмната билкова отвара, и поднесе чашата до устните си.



Чаках я да отпие. Не отпи. С чашата в ръка отстъпи няколко крачки назад и без да престава да се усмихва, рече:

— Не, няма да ви направя това удоволствие. Няма да изпия тези билки. Не искам утре доктор Браун да пише нов смъртен акт. Този път причината за нещастния случай щеше да бъде вероятно прекалено голяма доза приспивателно. Няма да стане, господин Харолд. Иззад паравана ви видях да сипвате нещо в тази чаша.

Не успях да реагирам. Зеленият параван рязко се отмести и зад него се показаха двама мъже. Единият беше в тъмносиня униформа. Цивилният се приближи до мен и каза:

— Харолд Бивърбрук, арестувам ви по обвинение за опит за убийство и ви предупреждавам, че всичко, което кажете сега, може да бъде записано и използвано против вас.

— Надявам се — заяви все така с усмивка госпожица Барлов, — че аутопсията на горкичката Джейн ще покаже каква отрова е използвал този господин. Мисля, че ще излезе същата гадост, която той току-що сипа в моята чаша! И тогава — тя престана да се усмихва. — този господин ще бъде обвинен не само в опит за убийство!

Тя беше абсолютно права. Аутопсията показа, че отровата беше една и съща и след това бях обвинен в убийство. За мой късмет смъртното наказание у нас беше премахнато преди няколко години. Така че сега имам много време да премисля всичко. Твърде много време. Цели двадесет и пет години.

Позволяват ми да пиша. Вече трети път се опитвам да запиша цялата история. Може би това ще ми помогне да разбера какви грешки допуснах. А уж планът ми беше толкова добър! И всичко тръгна неочаквано лесно и гладко!

Отдавна бях обмислил плана за премахване на леля, но не бързах да го изпълня. След това обаче се оказа, че нямам друг избор. Отново загубих. Оная проклета кранта пристигна едва трета и от моето сигурно залагане не излезе нищо. Бях заложил на тази комбинация цели двеста фунта. Последните от трите хиляди, които си бях „заел“ от лабораторната каса. Трябваше да върна тези пари. От тях зависеше кариерата ми. Отровата взех от лабораторията. Много добра отрова. Действува бързо и резултатно, подобно на цианкалия, без да има неговата характерна миризма. Найлоновия конец, цяла ролка, взех от

шкафа, в който вуйчо Арчибалд държеше рибарските си принадлежности.

Подготвих се много старателно за разговора с леля. Сипах отровата в едната от скритите зад книгите чашки. Достатъчно беше после да долея в нея шери. Найлоновия конец закрепих за главичката на един стърчащ отстрани на стелаж гвоздей. Провлякох го зад книгите на най-горния рафт.

После дойде леля. Разговаряхме. Предложи — както и очаквах. — да пийнем нещо. Налях ѝ.

Когато тя умря, разположих я в съответната позиция край стелаж. В ръката ѝ пхнах една книга от най-горния рафт. Сетне излязох в коридора и затворих вратата на библиотеката. Естествено мушнах под вратата найлоновия конец. Края му завързах старателно за каишката на часовника си.

Достатъчно беше само да се отдалеча на десетина крачки. Конецът се опъна. Дръпнах го. Книгите паднаха изключително ефектно!

Горката Джослин, за малко не припадна от уплаха!

Имах непоклатимо алиби! Разбира се, магнах конца, докато Джослин беше отишла да извика другите.

Не мога да разбера какви грешки съм допуснал. Това, че лампата не светеше, не беше мой пропуск. Бях принуден да остана на тъмно. Иначе някой можеше да надникне през прозореца, а тази евентуалност трябваше да избягна на всяка цена.

Май че направих само една грешка. Недооцених госпожица Барлов.

\* \* \*

Беше хубав септемврийски следобед. В салона на Менър фарм се бяха събрали на чай петима души. Както винаги, госпожица Барлов подреждаше картите.

— Ама че работа! — изведнъж възкликна тя. — Излиза ми сватба. И по-точно две сватби...

— Наистина ли, госпожице Петриша? — поинтересува се Джослин.

— Картите не лъжат, мила — увери я госпожица Барлов, — а освен това моите предсказания винаги се сбъдват.

— Точно така е! — намеси се Джеймз. — Познахте без грешка! Тъкмо днес предложих на Джослин да се омъжи за мен. И тя се съгласи!

Джослин скромно наведе очи.

— О, моите поздравления! — зарадва се възрастната дама. — Отдавна трябваше да направиш това, Джеймз! — и съзаклятнически наведена към Джослин, тихо добави: — Толкова се страхувах, че няма да се отърсиш бързо от онази история...

— Всеки мъж се нуждае от съпруга! — изгърмя генерал Арчибалд. — Какво мислиш по този въпрос, Стела?

— Нямам мнение по този въпрос, господин генерал — отвърна госпожица Уебстър и на свой ред скромно наведе очи.

Всички замълчаха, а генералът промени темата:

— Хайде най-после! Колко пъти вече ни обещавахте, госпожице Петриша, да разкажете по какъв начин демаскирахте онзи нехранимайко! Този път няма да ви оставим на мира, докато...

Госпожица Барлов направи леко засрамена физиономия.

— Господин генерал, всичко беше много лесно. С удоволствие ще ви обясня. Преди всичко ми направиха впечатление някои обстоятелства около смъртта на Джейн. Първо, аз знаех, че сърцето ѝ е напълно здраво, което изключваше смърт от уплаха, второ, книгата и трето, лампата...

— Каква книга? Каква лампа?

— Книгата, която Джейн държеше в ръка — криминален роман от авторката, която определено не харесваше. Учудих се защо тя, горкичката, е посегнала именно към нея... После научих, че в библиотеката е било тъмно. Това обясняваше защо Джейн държи тази книга. Просто в тъмното тя не е видяла каква книга издърпва. Само че защо изобщо и е трябвало на Джейн да посяга към книгите, без да е запалила лампата предварително? Тук нещо не пасваше.

— И тогава ли решихте, че нещо не е в ред?

— Именно! В неделя отидох на черква, а след службата се отбих в полицейския участък. Сержант Медок не се отнесе с особено внимание към мен и моите думи, но обеща да информира инспектора Креш. О! Макар и мъж, инспектор Креш е много интелигентен човек!

В понеделник говорих с него. Той ме изслуша много внимателно и се съгласи с мен, че не е зле да заложим малък капан за убиеца. Както знаете, той действително влезе в капана... В никакъв случай не можеше да допусне да бъде направена аутопсия...

Най-трудно ми беше да се досетя как е организиран алибито си. После чух господин генерала да обвинява Джеймз, че е пипал рибарските му принадлежности. Спомних си, че в този шкаф вие, господин генерал, държите много ролки с едни такива много тънки, прозрачни конци и понеже в същия момент госпожица Уебстър спомена за някаква димна завеса, изведнъж всичко застана на мястото си. Димна завеса, фалшиво алиби, невидима нишка... И ми стана ясно как е било направено.

Тя замълча, леко задъхана, и хвърли триумфален поглед към внимателно слушащата я аудитория.

— А как разбрахте, че точно Харолд е убиецът?

— О, с това проблеми нямаше. То се знае, мислех и върху други евентуални кандидатури, но той подходеше най-добре. Знаех, че е постоянно без пари. Освен това беше много лош младеж. В това отношение няхах никакви съмнения. Още като малък беше трудно дете. Веднаж ми сипа сол в чая. Сега повтори същата поразия. Само че този път не със сол... Общо взето, хората обичат да извършват едни и същи неща... Такава е човешката природа...

— Не можете да ме убедите, че сте го подозирали само защото ви е посолил някога чая!

Госпожица Барлов скромно наведе очи:

— Прав сте, генерале. Имах и други основания. Нали си спомняте, че в деня на смъртта на Джейн й гледах на карти. Картите се подредиха много лошо. От тях излизаше, че горкичката Джейн скоро ще умре. И не само това... Картите показваха, че опасността за Джейн произлиза от млад тъмнокоп мъж. Господин Харолд беше единственият тъмнокоп мъж в тази къща, а аз вярвам, че картите не лъжат, господин генерал...

## БАРЛИЕ И МЪРТВАТА ПРИСЛУЖНИЧКА ИЛИ УБИЙСТВО ПО ФРЕНСКИ

Беше един от онези ноемврийски дни, в които облаците докосват стръмните покриви на къщите, тротоарите се покриват с тънък слой кал, а въздухът е просмукан с влага, проникваща чак под дрехите на минувачите. В такива дни лампите в помещенията на Ке де-з-Орфевр светят още от сутринта, зад прозорците Сена е обвита с воали от мъгла, а перата на гълъбите, вечно накацали по парапетите, са настръхнали и мокри.

От сутринта комисарят Барлие се чувствуваше натежал, сънлив и отпуснат. Инспекторите, които трябваше да влязат по работа в кабинета му, се оттеглиха бързо на пръсти и след малко вече всички знаеха, че днес шефът не е на кеф и не е зле човек да стои по-далечко от него.

Нямаше много работа. В последно време липсваха онези сензационни случаи, които наелектризирват репортерите и читателите на следобедните вестници. Трябваше да се извършва обикновената, всекидневна полицейска работа, сива рутина, която Барлие искрено ненавиждаше, но я вършеше съвестно, както се полага на солиден полицейски чиновник.

Като отхвърли до десет часа първата порция от най-различни скучни отчети и доклади, комисарят лениво си помисли, че сигурно вече е време да изпрати за сандвичи и бира, но, кой знае защо, не си направи труда да извика някой от младшите инспектори, които разговаряха полугласно в съседната стая.

Към единадесет часа вратата на кабинета се отвори и на прага се появи Лъоклерк, най-младият от инспекторите в бригадата на Барлие. Той очевидно беше забравил за лошото настроение на комисаря, защото още от вратата се провикна:

— Шефе! Убийство!

Цялата му фигура излъчваше възбуда и желание за действие. Внезапно развеселен, Барлие си припомни с носталгия, че когато

самият той беше на годините на Льоклерк, изпаднаше в трескава възбуда при всяко ново престъпление, с което се сблъскваше.

— Къде? — попита той. — И кой е убит?

— На улица „Сент Антоан“ — изрецитира Льоклерк. — Убито е едно младо момиче. Работело е у собственика на малко бистро.

— Като келнерка ли?

— Не, шефе, била е прислужничка в дома му. Добре са я наредили... Някой е забил нож във врата й...

— Кой е на местопрестъплението? Има ли някой от нас?

— Не, наши хора няма. Там са само момчетата от местния комисариат. Аз вече уведомих техниците и лекаря. Всеки момент ще тръгнат... — Той се запъна и погледна виновно Барлие, защото едва в този миг си даде сметка, че си е превишил правата. Никой не му беше нареждал да отменя началника си.

— Няма нищо, малкият — усмихна се Барлие, — тръгваме веднага. Извикай Жавре да дойде с нас.

Той се надигна тежко иззад бюрото, протегна се мързеливо и погледна през прозореца. Обикновено обичаше да излиза извън мрачната сграда на Ке де-з-Орфевр, но в ден като днешния би предпочел да си остане зад бюрото, потънал в морето от важни и не дотам важни документи с разноцветни парафи и виолетови печати.

По пътя все още възбуденият Льоклерк продължи да разказва какво е научил от телефонното съобщение:

— Убитото момиче било намерено от жената на собственика на бистрото. Върнала се за нещо в къщи и го видяла в кухнята. На пода, до мивката, а във врата му стърчал нож... Казват, че там всички били потресени...

Барлие много-много не го слушаше. И без това държеше да огледа всичко със собствените си очи. Не искаше предварително да си затлачва картината, която щеше да се оформи в съзнанието му, след като разгледа, без да бърза, всички помещения, свързани с героите на драмата, след като усети атмосферата на дома и разговаря с лицата, замесени в историята. Затова предпочиташе, вместо да слуша Льоклерк, да зяпа през прозореца и да се заглежда в минувачите, потопени в ноемврийската мокрота.

Колата спря рязко пред стара, висока сграда, покрита с лишеите на падаща мазилка. Наблизо бяха спрели още две полицейски коли:

радиоколата на кварталния комисариат и тази на техническия екип от Ке де-з-Орфевр. Двама полицаи с подгизнали пелерини безуспешно се опитваха да отблъснат от входа тълпата напирани сеирджии.

Барлие и инспекторите се изкачиха по мраморните стълби на втория етаж. Вратата им отвори някакъв полицай. Като видя Барлие, той се изпъна уставно — беше самият комисар от кварталния комисариат:

— Господин комисар, комисар Фошоа се намира на местопрестъплението.

Барлие се опита да прекъсне това церемониално представяне, но не успя. Комисарят Фошоа каза, каквото имаше да казва, и послушно зачака нареждания.

Твърде притеснен от ситуацията, понеже независимо от всичко комисарят Фошоа му беше равен по ранг, Барлие попита:

— Мога ли да видя жертвата?

— Разбира се, господин комисар, заповядайте...

Към кухнята водеше тесен коридор. Техниците и фотографите привършваха работата си. 'Никой не беше докосвал момичето. То лежеше на покрития с плочки под, а от врата му стърчеше, забит на дълбочина петнадесетина сантиметра, голям кухненски нож. Около шията се беше стекла голяма локва кръв. Девойката носеше евтина синя рокля, която се беше заметнала нагоре и откриваше стройните ѝ крака.

— Благодаря. Това ми стига. Къде бих могъл да поговоря с домашните?

Комисарят Фошоа просто се разкъсваше от желание да угоди на новоодошлите колеги от Ке де-з-Орфевр. Затова побърза да обясни:

— В столовата са. Искате ли да ги видите?

— Един по един, господин комисар. Един по един. Най-напред искам да разговарям с госпожа Марше. И не тук, в кухнята... — Той погледна проснатото тяло на момичето.

— О, разбира се — провикна се Фошоа, — да отидем в спалнята, там ще бъде съвсем удобно, никой няма да пречи...

Спалнята беше тясна. В нея се бяха сместили само едно голямо двойно легло, гардероб с огледало и две нестабилни табуретки. На стените висяха избелели репродукции в рамки, украсени с дребни раковини, и голямо черно разпятие. Затова пък не се виждаха семейни

фотографии, с каквито обикновено се украсяват стените на подобни спални.

— Те тук ли спят? — попита Барлие, защото все пак трябваше да каже нещо, но веднага си даде сметка, че въпросът му съвсем не е на място, и се почувствува още по-притеснен от присъствието на задъхания от вълнение комисар Фошоа.

— Съпрузите Марше спят тук — обясни Фошоа с готовност. — Синът им Луи си има отделна стая. Анжелик, тоест убитата, е спяла в кухнята.

— Аха, значи, има и син...

— Да, имат син. Следва химия в Сорбоната.

Настана мълчание, но на Барлие не му хрумваше какво още може да попита. Все още не сядаше, а само се оглеждаше наоколо. По-точно, преструваше се, че разглежда спалнята. В действителност само чакаше кога енергичният комисар Фошоа ще се завърне при своите подчинени и ще го остави сам.

Когато мълчанието се удължи прекалено много, а застаналите до Барлие инспектори Лъоклерк и Жавре започнаха да проявяват явни белези на нетърпение, Барлие извади от джоба си лулата и рече:

— Уважаеми господин комисар, благодаря ви, че ме въведохте в случая. Смятам, че можете да се върнете към своите задължения. Естествено — побърза да прибави, — ще продължаваме да поддържаме тясна връзка. Сигурно ще имаме нужда от вашата помощ.

Фошоа леко се изчерви и сковано наклони глава:

— То се знае, господин комисар. Винаги сме на ваше разположение.

Когато той излезе, Барлие внимателно седна на едната от табуретките, запали лулата си и разпореди:

— Лъоклерк, доведи ми тук госпожа Марше. А ти, Жавре, се мушни тук-там из съседите наоколо. Поразпитай за тези хора.

Госпожа Марше се оказа пълна блондинка на неопределена възраст. Пищният ѝ бюст сякаш всеки момент щеше да се излее извън тясното деколте на тъмносинята, доста поизносена рокля. Тя седна несигурно на другата табуретка и започна нервно да сплита и разплита пръстите на ръцете си. По бузите ѝ бяха избили две яркочервени петна, а челото ѝ беше оросено от дребни капчици пот.



— Какво нещастие, господин комисар, какво кошмарно нещастие... И какво ще кажа сега на майка ѝ? Тя ми гласува доверие...

— Познавахте ли майката на момичето?

— Да, господин комисар. От едно село сме. Беше ми приятелка. Само че после аз се омъжих и дойдох тук, а тя остана на село. Преди една година ми писа, че дъщеря ѝ Анжелик иска на всяка цена да си намери място в Париж. У нас тъкмо се беше освободило място, предишната ни прислужничка се омъжи. Написах ѝ...

Млъкна и безпомощно погледна Барлие. Той кимна с разбиране:

— Значи, момичето работеше у вас от една година?

— Беше по-скоро член на нашето семейство. Помагаше ни в къщи, понеже ние с мъжа ми...

— Но ѝ плащахте, нали? Жената се зачерви още повече:

— Разбира се, господин комисар. Ами че то ѝ се полагаше...

— С кого общуваше? Имаше ли си приятел?

— Тя беше почтено момиче, господин комисар. В неделя ходеше на черква. Веднаж в седмицата — на кино. Но не се занимаваше с никакви момчета.

— А приятелки имаше ли?

— Анжелик беше много привързана към нас... Всички я обичахме, а и тя се чувствуваше при нас като у дома си... Не търсеше компанията на други хора.

Барлие се замиели, а после помоли:

— Разкажете ми сега какво в същност стана днес сутринта...

— Беше страшно, господин комисар. Страшно е... — поправи се бързо. — Толкова ми е трудно да говоря за това...

— Разбирам ви, госпожо. Но за съжаление иначе не може. Ще трябва да намерите сили.

— Разбирам — съгласи се госпожа Марше послушно, — ще го разкажа още веднаж. — Както винаги станахме в седем часа. Анжелик приготви закуската. Както винаги беше спокойна и в добро настроение. Не е очаквала, горкичката... В осем Луи отиде на лекции. Петнадесет минути след него и ние с мъжа ми тръгнахме за бара. Отваряме винаги в осем и половина. Анжелик остана в къщи. В един часа трябваше да ни донесе обяд. В бара ни няма условия и затова не приготвяме топли ястия, само сандвичи... нали разбирате... и

Барлие кимна. Да, знаеше такива бистра, в които предлагаха само вино, кафе и сандвичи.

— За обяд трябваше да сготви доматиена супа и телешко задушено... — разплака се тя.

Барлие не я притесняваше и спокойно пушеше лулата си. Жената почти веднага се овладя.

— Около десет часа си спомних, че не съм ѝ оставила пари. Днес можеше да дойде инкасаторът за осветлението... Взех от касата пари и тръгнах към къщи...

— А кой остана в бара през това време?

— Люсиен, естествено. Мъжът ми...

— Какво стана после?

— Вратата на апартамента ни беше леко откряната... Това много ме учуди. Още от прага повиках Анжелик. Не ми отговори. Влязох в кухнята, а там... — Тя отново се разплака.

— И какво ще кажа сега на майка ѝ, господин комисар? Какво ще ѝ кажа?

Той тактично поизчака, а после попита:

— Изчезнало ли е нещо? Забелязахте ли да липсва нещо от къщи?

Госпожа Марше се оживи и вдигна глава:

— Не, господин комисар. Всичко си беше на мястото.

Комисарят не пропусна да отбележи, че тази разплакана жена все пак не беше загубила ума и дума, откривайки в кухнята си труп, и вероятно още преди да уведоми полицията, беше проверила най-внимателно дали не липсва нещо от къщи.

— Анжелик лесно ли пускаше чужди хора?

— Не. Винаги само откряваше вратата, затворена с верига. Беше много предпазлива...

— Нямате ли представа кого би могла да пусне днес сутринта?

Тя поклати безпомощно глава, а от очите и отново потекоха сълзи.

— Не знам, господин комисар... просто нищо не ми идва наум...

— Благодаря ви, госпожо. Засега това е всичко. Ще бъдете ли така любезна сега да кажете на съпруга си да дойде тук?

За разлика от своята съпруга господин Люсиен Марше — възпълен, плешив мъж на около петдесет години — напълно се

влaдeеше. Бeшe вeкoмeрeн и тържeствeн. Oцeнявaшe сeриoзнoсттa нa пoлoжeниeтo и сe oпитвaшe дa сe държe пoдoбaвaщo.

— Сeднeтe, гoспoдин Mаршe. — Бaрлиe мy пoсoчи тaбурeткaтa с лулaтa сe. — Вeчe рaзгoвaрях със сьпругaтa вe, нo мe e нeoбхoдимa извeстнa инфoрмaция и oт вaс.

Mаршe кимнa в знaк нa сьгласиe и присeднa, нeeстeствeнo изпрaвeн.

— Кaквo бeшe в сьщнoст тoвa мoмичe? Вие oбичaхтe ли гo?

Mаршe сe изкaшлe:

— Нe й oбръщaх кoй знae кaквo внимaниe, гoспoдин кoмисaр. Тe нe прeчeшe нa никoгo в кьци и бeшe мнoгo пoлeзнa. Нo мислe, чe e билa мнoгo пoчтeнa. Вьв вськo oтнoшeниe — нa мьстo. Мнoгo вкуснo гoтвeшe... — прибaви мaлкo нeсигурнo.

— Имaшe ли приятeл?

— Нe знaм, гoспoдин кoмисaр. Нe сьм сe интeрeсувaл. Жeнa мe сигурнo щe мoжe дa вe кaжe нeщo пoвeчe пo тoзи вьпрoс... Mакaр чe — прибaви тoй, слeд кaтo пoмьлчa нькoлкo сeкунди — пoдoчувaл сьм туй-oнуй. Вие знaeтe кaк стaвaт тeзи нeщa, клиентитe тoкy тe рaзпрaвят кaквo ли нe...

— И кaквo гoвoрeхa вaшeтe клиентe?

— Нe знaм дaли e истинa. Нькoй бeшe спoмeнaл, чe e виждaл нaшaтa Aнжeлик с мaлкия Рoбeр Бeржeрe, нo аз нe гo вьрвaм...

— Зaщo?

— Зaщoтo тe бeшe пoрeдьчнo мoмичe, a тoзи Рoбeр e... пaзи бoжe! Нe вьрвaм тe дa сe e зaнимaвaлa с нeгo.

— Кoй e тoзи Рoбeр? Кьдe живee?

— Синьт нa oбущaрeя oт нaшaтa улицa. Хулигaн. Двa пьти oсьждaн. Хoрaтa тук мaлкo сe стрaхувaт oт нeгo.

Бaрлиe сe зaмислe. Нe виждaшe кaквo oщe би мoгьл дa пoпитa и бeшe мaлкo глaдeн. Хрумнa мy, чe мoжe дa пoмoли Mаршe дa дoнeсe oт бaрa сe нeщo зa хaпвaнe. Нo пoслe прeцeни, чe нe вьрви дa искa тaкoвa нeщo oт нeгo.

Нaдигнa сe трoмaвo oт тaбурeткaтa, изпьнa плeщи и зa мaлкo нe сe прoтeгнa, кaктo вeрoятнo би нaпрaвил в кaбинeтa сe нa Кe дe-з-Орфeвр.

— Блaгoдaря вe, гoспoдин Mаршe. Пaк щe сe пoприкaзвaмe.

Огледа се за пепелник, за да изпразни лулата си, но никъде в спалнята не видя пепелник. Ако беше сам в стаята, сигурно щеше да изсипе пепелта в една от саксиите, но сега беше принуден да пъхне неизчистената лула в джоба си.

— А сега искам да поогледам жилището ви. Двамата излязоха в антрето. Трябваше да се

поспрат на прага, понеже двама полицаи тъкмо изнасяха носилката с увит в чаршаф продълговат предмет. Доктор Молие, полицейският лекар, се опитваше да нахлузи тесните си ръкавици.

— Добър ден, докторе — поздравя го Барлие. — Можете ли да ми кажете нещо интересно?

— Здравсти, комисарю! Засега нищо интересно. Ще се наложи да понарежа тази красавица. Може би тогава ще мога да кажа и нещо по-интересно.

— Кога е настъпила смъртта?

— Някъде между девет и десет и половина, но по-скоро към девет. Макар че още не съм напълно сигурен — застрахова се докторът и най-сетне се справи с непослушните ръкавици. — Трябва да тръгвам, комисарю. Моите покойници ме чакат — засмя се той гръмогласно, вдигна от пода черното си куфарче, с което никога не се разделяше, и се упъти към вратата.

Нямаше нужда да го пита кога ще получат резултатите от аутопсията. Барлие знаеше, че доктор Молие работи бързо и ще му се обади веднага щом свърши.

На вратата на кухнята, от която изнесоха трупа, се показва Льоклерк. Барлие му кимна, инспекторът се приближи и комисарят вече се беше приготвил да му даде разпореждания, но навреме се сети за присъствието на високомерно-тържествения домакин.

— Господин Марше, можете да отидете в столовата при жена си. Струва ми се, че тя преживява твърде тежко случилото се. Няма да е зле да ѝ дадете някакви капки.

А когато Марше се отдалечи, той се обърна към Льоклерк:

— На същата улица живее един обуцар. Казва се Бержере. Тичай при него и провери какво е правил синът му днес сутринта. Не се изсилвай и не стряскай хората. Просто учтиво попитай и възможно най-бързо се връщай.

Щастлив, че е получил конкретно поръчение, Лъоклерк се обърна кръгом и полетя към изхода, а Барлие пристъпи към огледа на жилището.

Най-напред надникна през полуотворената врата на столовата. До кръглата маса, застлана с плетена покривка с ресни, седеше госпожа Марше и плачеше. Съпругът ѝ се беше навел над нея и ѝ шепнеше нещо на ухото. Комисарят дискретно се оттегли и натисна дръжката на съседната врата.

Стаята беше много малка. В нея едва се побираха железното легло с месингови топки, грижливо застлано, малка масичка, стол и шкафче. В тази стая нямаше цветя, но затова пък на стената над леглото бяха закачени изрязани от илюстрирани списания цветни фотографии на повече или по-малко разсъблечени момичета. Барлие се приближи до шкафчето и го отвори. Видя книги и тетрадки. Няколко учебника по химия с опърпани корици, двайсетина евтини издания на криминални романи, няколко дебели тетрадки и три броя на „Плейбой“. Помисли си, че вероятно снимките над леглото са изрязани от тези списания. Поразрови книгите, прелисти изпълнените с химически формули тетрадки, огледа още веднъж цялата стая и излезе от нея.

Техниците все още бяха в кухнята. Всичко наоколо беше посипано със сребрист прах. При вида на Барлие те се изпънаха уставно и прекъснаха работата си.

— Не ви ли преча, момчета?

— Не, господин комисар — отвърна най-старшият по чин. — В същност ние вече свършваме.

— В такъв случай аз ще се поразвъртя тук.

Барлие извади лулата си, изпразни я от пепелта в кофата за смет, приседна на кухненското столче, натъпка лулата с тютюн и я запали.

И кухнята не беше голяма. Край мивката, там, където преди това се намираще тялото на мъртвото момиче, тъмнееше голямо петно от засъхналата кръв. Комисарят се замисли къде ли е спяло това момиче. Но веднага се ориентира. В ъгъла, до стария изподраскан хладилник, имаше сгънато походно легло. Завивките не се виждаха никъде. Сигурно ги прибираха в големия гардероб в антрето. До леглото стоеше малък черен сандък, приличащ на старомодна ракла. И той беше покрит със сребрист прах.

— Какво има в сандъчето?

— Нейните вещи, господин комисар. Нищо интересно. Естествено, прегледахме ги.

Барлие се надигна от масичката и се приближи до сандъка. В него имаше поли, рокли, бельо. Между отделните неща бяха поставени стръкове изсъхнала билка със силна, приятна-миризма. В картонената кутия, сместена в единия ъгъл на сандъка, бяха подредени кокци, напръстник, малка ножичка, черна селска броеница от едри зърна и няколко писма.

Всички писма бяха написани с един и същ старателен, но не особено обработен почерк. Всички започваха еднакво: *„Скъпа Анжелик! В началото на моето писмо ти съобщавам, че аз съм здрава, и баща ти, и сестра ти Роза...“*

После следваха стереотипни новини за съседите, за кръщавки, сватби и благополучни раждания, за болести и за смъртта на хора и животни.

Загубил желание да чете по-нататък, Барлие постави обратно писмата в кутията, а нея пхна в сандъчето. После отново седна на столчето и спокойно запуфка лулата си.

\* \* \*

Седяха в малкото бистро на улица „Сент Антоан“. Зад прозорците се разстилаше влажен ноемврийски полумрак. Пиеха младо червено вино. Барлие си поръча стриди и салата от скариди и дълго се колеба дали с тях нямаше по-добре да върви чашка коняк. Жавре и Лъоклерк не ядяха нищо.

Барлие им беше наредил да спрат колата пред Тази кръчмичка на връщане към Ке де-з-Орфевр, защото беше гладен, а знаеше, че в такова състояние не е особено работоспособен. Ядеше бавно и с удоволствие, а те го чакаха търпеливо да се нахрани. Когато свърши, изтри устните си с хартиената салфетка и рече:

— Повтори още веднаж какво стана у този Бержере.

Барлие обичаше да изслушва по няколко пъти рапортите на своите инспектори, Лъоклерк вече беше свикнал с това и

добросъвестно повтори всичко, което му беше докладвал само преди един час.

— Цялото им семейство са пияндета от класа. Дъртият вече се беше натряскал до козирката, макар че още нямаше пладне. И жена му не е по стока, вонеше на бъчва от километър. Хич не им се щеше да говорят с мен, пък и вие ми бяхте наредили да се държа учтиво. Накрая успях да изчопля от тях, че младият Бержере се е изпарил някъде рано сутринта и те хабер си нямат къде хвърчи сега. Аз мисля, шефе, че трябва да го издирим. Момчетата от кварталния комисариат ще ни го доставят за нула време...

— Засега нямаме основания за такава доставка!

— Може би ще се намери основание, шефе — намеси се Жавре, който беше мълчал досега. — Госпожа Обрьон, собственичката на съседното магазинче, твърди, че е виждала два пъти тази Анжелик в компанията на младия Бержере.

— Това все още нищо не значи — запъна се Барлие. — Дава ни само основание да му изпратим призовка за обикновен разпит. Рано е да задействуваме апарата за издирване...

Понякога Барлие обичаше педантично да се придържа към разпоредбите, които по принцип смяташе за смешни и несъобразени с живота.

Всички замълчаха. Комисарят извади от джоба си лулата:

— А какво се говори за семейство Марше?

— Различно — отвърна Жавре. — Общо взето, се ползват със симпатии, някои сега им съчувствуват, но има и такива, които няма да пропуснат след случилото се да им направят мръсно — както обикновено става при подобни случаи.

— Какво говорят?

— Нищо конкретно. Но например госпожа Лъору, която живее до тях на същия етаж, смята, че от свръхправедници като тях и това можело да се очаква...

— Смята, че те са убили момичето?

— Не се изрази така директно. Искаше да каже, че са някак си прекалено „порядъчни“, прекалено „за пред хората“... И че съвсем не се изненадала, когато един божи ден този балон се пръснал с ужасен трясък, когато най-сетне в това благонравно семейство се случило нещо толкова скандално... Разбирате, нали?

— Да, разбирам. А какви са отношенията между самите тях? Карат ли се, бият ли се?

— Ами, нито се карат, нито се бият... Гукат си като гълъбчета, обаче старата държи мъжа си под чехъл и на практика тя върти целия бизнес. Само дето пред хората старият се носи с фасон и страшно държи да минава за глава на семейството. В това отношение тя не му пречи. Когато някой иска да уреди някакъв делови въпрос с нея, госпожа Марше винаги заявява, че най-напред трябва да говори с мъжа си. В действителност обаче тя взема решенията и държи касата.

— Що за птица е синът?

— Нищо интересно. Нищо особено не може да се каже за него. Следва. Миналата година му купили мотор. Държи го в килерчето до портиерското жилище.

— Приятели? Момичета?

— Сигурно има, но съседите не казват нищо конкретно.

— Ще трябва да се поговори с този млад човек.

— Готово, шефе. Ще отида при него още днес следобед — побърза да предложи Лъоклерк.

— Няма нужда, драги. Аз ще поговоря с него утре. Е, време е да тръгваме.

Те допиха виното си и извикаха собственичката.

\* \* \*

Сутринта на следващия ден изненада Париж с неочаквано хубаво време. Гъстите ниски облаци, които висяха над града цяла седмица, през нощта се бяха разнесли и плахото ноемврийско слънце надничаше през прозорците в жилищата.

Тази сутрин Барлие беше в добро настроение. Дори си тананикаше, докато се бръснеше. Сервирайки закуската, госпожа Барлие се пошегува, че истинският му талант е в съвсем друга област и че вместо да се занимава с мрачни престъпления, е трябвало да се посвети на оперната кариера. Тази шега тя повтаряше от двадесет години, но Барлие винаги ѝ отвърщаше с леко засрамена физиономия, която госпожа Барлие много обичаше.



На Ке де-з-Орфевр нямаше и следа от сънливото настроение на последните дни. Пред кабинета на Барлие го чакаше възбуденият както винаги Льоклерк.

— Добър ден, шефе! Донесоха резултатите от аутопсията. Малката е била бременна...

Без да бърза, Барлие свали палтото си и го окачи на закачалката зад бюрото. После седна, извади лулата от джоба си и каза:

— Очаквах нещо такова. Дай да видя протокола.

Пускайки кълба дим, той се зае да изучава протокола — внимателно и задълбочено. Според него Анжелик е умряла в резултат на прерязване на кръвоносните съдове на врата с остър предмет и е била бременна в третия месец.

Комисарят остави протокола настрана и се замисли.

— Шефе, сега вече ще бъде абсолютно необходимо, да разпитаме сина на онзи обуцар — позволи си да се обади Льоклерк.

— Да, ще трябва. И не само него — поклати глава Барлие.

— Имате пред вид младия Марше ли?

— Именно. Преди всичко него, но аз ще свърша тази работа. А ти през това време ще ми намериш младия Бержере. Ще го доведеш тук.

— Разбрано, шефе. Тръгвам веднага.

Още Льоклерк не беше затворил вратата, когато телефонът иззвъня. Без да бърза, Барлие вдигна слушалката. Обаждаше се съдия-следователят Фьовре. Барлие изобщо трудно го понасяше, така че и сега целият се стегна, когато чу в слушалката познатия глас:

— Комисарят Барлие? Защо все още не сте ми позвънили? Та нали знаете, че трябва да работим заедно в случая с убийството на улица „Сент Антоан“? Цяла сутрин чакам да ми се обадите...

В гласа му звучеше нотка на мек упрек.

— Ние започваме работа едва в девет часа, господин следовател. Тъкмо смятах да ви се обадя. А освен това нищо ново не бих могъл да ви кажа. А да, оказва се, че убитата е била бременна.

— Интересно... Възнамерявате ли да арестувате някого?

— На този етап — все още не, господин следовател. Засега смятам да продължа с разпитите. Ако държите да участвувате в тях...

— Не, господин комисар. В настоящия момент не е необходимо. Разбира се, когато арестувате някого, ще взема участие в разпита.

Уведомете ме, когато решите да арестувате някого:

— Няма да пропусна, господин следовател.

Барлие остави слушалката и изсумтя с искрено облекчение, като след приключване на особено тежка работа. Разговорите със съдия-следователя Фьовре винаги му струваха много нерви. Той никога не можеше да разбере какво в същност очаква от него този изплъзващ се като змиорка, бързо напредващ в кариерата си млад човек, но инстинктивно усещаше, че следователят е недоволен от него за нещо неясно, мъгляво и неопределено.

Комисарят пристигна на улица „Сент Антоан“ с такси. Влезе в малкото бистро, все едно, че беше обикновен клиент. Заведението не блестеше с лукс. Бар със стара машина за еспресо, витрина със сандвичи, шест малки масички с мраморни плочи. Всичко изглеждаше посипано с тънък слой прах, какъвто в действителност нямаше.

Марше седеше зад бара. Приличаше на тлъст, наял се до насита, паяк, затаен в ъгъла на паяжината в очакване на жертва. Той веднага позна Барлие и го поздрави с приятелска усмивка:

— Добър ден, господин комисар. Открихте ли нещо?

Въпросът му прозвуча съвсем естествено — сякаш питаше за цената на цветното зеле на пазара или пък молеше да му услужи с огънче.

Барлие приседна до една от масичките край бара.

— Още не, господин Марше — отвърна, като натъпкваше лулата си, — още не. Но мога да ви уверя, че ще се постарая на всяка цена да открия престъпника.

— Не се и съмнявам, господин комисар — побърза да го увери Марше. — Ще пийнете ли нещо?

Барлие си поръча червено вино. Оказа се младо, но много ароматично.

— Нещо няма много хора при вас днес...

— Винаги е така, повече идват едва следобед. По това време съседите са на работа.

Барлие поклати с разбиране глава, а после изведнъж настъпи:

— Тя все пак е имала приятел, господин Марше. Била е бременна.

Марше, който в този момент тъкмо оставяше бутилката на рафта, замря като истукан.

— Не може да бъде! — извика след миг. — А изглеждаше толкова порядъчно момиче!

— Понякога и на порядъчните момичета им се случват такива неща.

— В никакъв случай, господин комисар! — категорично отсече Марше. — За мен порядъчното момиче си е порядъчно момиче, а порядъчните момичета не вършат такива неща. Ако само можех да предположа, че тя...

— Щяхте да я изгоните от дома си, ако предполагаете, че има приятел, нали?

Марше се намръщи и отговори:

— Да, господин комисар, точно така бих постъпил. Може би това, което сега ще ви кажа, да ви прозвучи несъвременно, но аз съм старомоден в това отношение и не се срамувам от възгледите си. Смятам, че младото момиче трябва да бъде невинно. Уважавам и признавам само такива момичета. Не бих търпял безнравственост под своя покрив. Ако знаех, че Анжелик има любовник, веднага щях да я изгоня от дома си. Може би съм суров, прекалено суров, но така съм възпитан. Моят баща се е сражавал край Вердюн, господин комисар...

Барлие не разбираше защо фактът, че старият господин Марше се е сражавал край Вердюн, трябваше да обясни суровостта на схващанията на неговия син, но предпочете да запази тези съмнения за себе си. Отпи от виното и запита:

— Не предполагате ли кой може да бъде мъжът?

Марше се замисли, което се изрази в интензивно набръчкване на челото и силно присвиване на очите.

— Нямам представа, господин комисар... Вече ви казах, че и през ум не ми минава с кого може да е ходила... Просто нямам представа...

Той пак помълча, а после се надвеси над Барлие и с фамилиарно приглушен тон добави:

— Вече ви споменах за онези клюки. Някой, вече не помня кой, ми беше казал, че е виждал Анжелик с младия Бержере. Тогава ми се струваше, че подобно нещо е абсолютно невъзможно... Но сега... Вие ще го разпитате, нали?

— Разбира се, господине. Но най-напред искам да поговоря със сина ви.

Марше се изправи, изпъчи се и попита с нескривано възмущение:

— Господин комисар, надявам се, не мислите, че моят син?...

— Господин Марше, не мисля нищо. Просто вашият син е единственият член от семейството ви, с когото още не съм разговарял. Не исках да го разкарвам да идва при нас, затова аз надникнах тук.

— В момента синът ми си е у дома. Ако държите да го видите, господин комисар... — Гласът на собственика на бистрото все още беше изпълнен с недоверие и обида.

— Ще прескоча до него — каза Барлие и бавничко допи виното си.

\* \* \*

Вратата му отвори госпожа Марше, която поздрави Барлие като стар познат, но и тя се вкамени, когато разбра целта на посещенията му. Заведе го до стаята на Луи, без да каже нито дума повече. Пред вратата се спря и почука. Барлие си помисли, че самият той никога не чука, преди да влезе в стаята на дъщеря си.

По външност младият Марше никак не приличаше на родителите си. Висок, слаб, с изразително нервно лице, младежът беше облечен в тъмновишнев пуловер и протрити джинси. Той хвърли към Барлие несигурен поглед и преглътна.

— Казвам се Пиер Барлие и съм комисар от криминалната полиция. Бих искал да поговоря с вас за случилото се нещастие... Мога ли да седна?

— Заповядайте, господин комисар. Веднага ви познах. Виждам съм много ваши снимки във вестниците.

Комисарят седна и извади лулата си.

— Приятно е тук... Вие няма ли да седнете?

— Предпочитам да стоя, господин комисар. Обичам да разговарям прав.

— Както ви е удобно — съгласи се Барлие, — на мен лично това никак не ми пречи.

Помълча, а после започна направо:

— Анжелик е била бременна.

Разтрепераните ръце на Луи внезапно замряха.

— Да няма... грешка?

— Не, абсолютно сигурно е. Била е в третия месец. Това изненадва ли ви?

Луи не отговори, но по лицето му пробяга сянка.

Барлие запали лулата си и продължи със същия тон:

— Да сте правили опити да я ухажвате?

— Господин комисар — повиши тон Луи, —

89

как можете да допуснете подобно нещо? Аз и това момиче?!

— Защо? Не обичате ли момичетата, Луи? Аз на вашите години...

— Аз изобщо нямам време да се занимавам с момичета. Трябва колкото се може по-бързо да се дипломирам. Виждате, нашият дом не е от заможните... Баща ми...

Барлие въздъхна тихо:

— Мога да си представя що за човек е баща ви. Знам, че не би ви похвалил, ако търчите подир момичета, вместо да залягате над книгите. Но младостта си има свои закони. Нали не искате да ми внушите, че жените изобщо не ви интересуват, впрочем...

И Барлие посочи с лулата си изрязаните от „Плейбой“ снимки над леглото.

— Возите ли понякога на мотора си момичета?

— От време на време. Колежки от университета — призна Луи, леко зачервен. — А тези снимки...

— Ох, не се оправдавайте — усмихна се Барлие, — та аз познавам живота. За съжаление по мое време нямаше „Плейбой“ и ние трябваше да се задоволим с цветните картички, които се продаваха скришом около площад „Пигал“. Преди да се оженя, имах цяла колекция от тях. После жена ми ги изгори...

Той помълча и пак повтори въпроса си:

— Е, как беше наистина? Имали ли сте някакво вземане-даване с Анжелик?

Луи се отпусна тежко на леглото и започна нервно да пука пръстите си. „Също като майка си“ — отбеляза си мислено Барлие.

— Господин комисар, може би няма да ми повярвате, но аз наистина дори не съм се опитвал да ухажвам Анжелик. Без съмнение

тя беше хубаво момиче, но в нашето семейство такова нещо е просто невъзможно. Баща ми не би го допуснал, а и майка ми си отваря очите на четири...

— Значи, дори не сте се опитвали?

— Не, господин комисар. И през ум не ми е минавало.

Барлие мина на друга тема:

— А да сте забелязали да е била близка с някого?

По лицето на младежа отново пробяга почти неуловима сянка.

— Не, господин комисар. Тя изобщо не ми правеше впечатление.

Анжелик беше, как да се изразя... беше почти незабележима. Е, разбира се, виждах я да се върти из къщи, да чисти, да готви и така нататък, но тя просто не се набиваше в очи. Отнасях се към нея като към...

— Като към домашните електроуреди — подсказа му Барлие.

Младежът отново се изчерви:

— Определението ви е грубо, но вярно — май че точно така беше.

Комисарят въздъхна.

— Добре тогава... Но вие не може да не сте забелязали нищо, пък макар и несъзнателно. Как например се държеше тя през август? Сравнително неотдавна...

— През август ли? Защо пък през август? — дръпна се Луи и поруменя още повече.

— Бременността е от три месеца, господине — търпеливо му обясни комисарят, — затова ви питам за август. Апропо — той изведнъж се оживи — тогава тя у вас ли беше? Или всички бяхте заминали?

Луи дълго мълча и на Барлие му стана жал за момчето. Помисли си, че ако неговият син не беше починал още като бебе, сега щеше да бъде малко по-голям от младия Марше. И му стана съвестно, че го измъчва с въпроси, на които този симпатичен, нервен младеж няма никакво желание да отговаря.

— През август... така... през август, господин комисар, тя беше тук. Обикновено ние не заминаваме през лятото на курорт. Не е за нашия джоб. Баща ми казва, че курортите и ваканциите са само за мързеливците и безделниците...

— И вие ли не отивате никъде през ваканциите? — В гласа на комисаря звучеше съчувствие.

— Естествено, когато бях по-малък, ходех. На лагери и колонии. Тази година си останах в Париж. Имах един невзет изпит... нали разбирате. Само майка ми замина за петнадесетина дни. При сестра си, на село...

Пак млъкна и се замисли. Погледът му пробяга някъде зад гърба на Барлие и застина там неподвижен.

— И не забелязахте ли през август някаква промяна в поведението на Анжелик? Не си ли спомняте?

— Не, господин комисар. Нищо не си спомням. Луи се беше овладял напълно. Гласът му беше

сух, а погледът — все така втрещен в една точка на отсрещната стена.

— Много жалко — рече Барлие. — А сега един въпрос от друго естество. Чиста формалност — побърза да добави той. — От колко часа бяхте вчера на лекции? Доколкото знам, излезли сте от къщи около осем...

Лицето на младежа побеля. Отново почна да пука пръстите си.

— Наистина излязох от къщи около осем, но не отидох на лекции. Просто вчера не бях в университета.

— Среца с момиче ли имахте?

— Не. Главата ме болеше. Реших да се поразходя.

— В такова време?

— Обичам да се разхождам, когато вали. Господин комисар! — избухна той изведнъж. — Нямам алиби! Защо не ме арестувате?! Какво чакате? Внушили сте си, че съм съблазнил Анжелик, а после, страхувайки се от скандала, съм я убил, нали? Добре, защо още не ми слагате бележниците?!

— О, за това винаги ще се намери време — отвърна спокойно комисарят и се усмихна на младежа.

\* \* \*

— Тук е! — докладва Жавре. — Лъоклерк го доведе преди два часа. Оставихме го да поседи, та дано поомекне. Ще го разпитате ли,

шефе?

Барлие бавно разкопчаваше палтото си.

— Да, веднага ще поговоря с него. А ти през това време ми свърши една работа. Вземи когото искаш да ти помага и провери няколко неща.

Почакай, ей гега ще ти напиша всичко на листче, ла не забъркате някоя каша.

Топ съблече балтона си и го закачи. Седна зад бюрото, откъсна от бележника си един лист и със своя едър, старателен почерк, за който като ученик винаги получаваше похвали, написа няколко поръчения.

— Вземай и гледай да не го загубиш. А сега ми дай тоя младок.

Синът на обуцаря Бержере нямаше вид на достатъчно омекнал. Взираше се в Барлие с остър поглед и лесно можеше да се отгатне, че се гласи да изригне вулкан възражения. Носеше джинси и червено яке от изкуствена кожа. Косата му беше дълга и отдавна немита.

Барлие заби очи в папката, която беше сложил пред себе си на бюрото. Документите в нея нямаха нищо общо с личността на младия Бержере, нито с убийството на улица „Сент Антоан“, но нямаше защо младежът да го знае.

— И така — започна по едно време комисарят, като затвори папката. — Пак се срещнахме.

— Никога през живота си не съм разговарял с вас — измърмори младежът.

— С мен лично не — съгласи се сговорчиво Барлие, — но си имал работа с полицията.

— И какво от това?

— Нищо, съвсем нищо. За какво си лежал?

— Ами нали там всичко е написано — Бержере посочи с пръст към папката на бюрото, — защо да си чешем езиците напразно.

— Искам да го чуя от теб. И не те съветвам да ми се перчиш. Като преживееш толкова години, колкото лазарника имам аз, ще разбереш, че не си струва да се дразнят полицаите. А засега просто ми повярвай, че е така.

— Добре, съгласих се. Лежал съм два пъти. Веднаж — по политически причини. През май шейсет и осма...

— Какво си направил?

— Протестирах, разбира се.



— А по-конкретно?

— Разбивах витрините на магазините.

— Аха. А втория път?

— Тъкмо си уреждах сметките с един тип, добре го бях наложил... А ченгетата се оказаха наблизо... И изобщо какво сте се лепнали за мен? Какво искате пък сега? — Той вече почти крещеше. — Хората ви ме прибраха рано-рано сутринта и ме довякоха тук. Това е незаконно! Нямате право да ме арестувате!

— А кой ти е казал, че си арестуван? — Барлие старателно палеше лулата си.

Бержере го погледна изненадан. Позамисли се, а после продължи с доста по-спокоен тон:

— В такъв случай защо е целият този цирк? Защо ме измъкнахте от леглото и дори не ми позволихте да закуся?

— Искам да си поговорим за момичета, синко.

— За момичета ли? Какво искате да кажете? Не е ли позволено да се свалят момичета? Да не е излязла специална забрана?

— А, да е забранено, не е забранено, синко. Само че ако после на някоя такава свалена ѝ се случи нещо лошо...

— Господи! Значи, вие искате да ме набутате в историята с момата на ония Марше! — В гласа на младежа прозвуча комбинация от разбиране ѝ изненада. — Значи, такава била работата!

— Не си ли очаквал?

— По-скоро върбата ще роди грозде, отколкото да си помисля дори! Та аз почти не се познавах с нея!

— Виждали са ви заедно. Хората не са слепи...

— И какво от това? Бил съм с нея два пъти на кино. Но отдавна, още през август.

— След това правил ли си опити да я сваляш?

— Не. Не ми пасваше, шефе. Не беше от моята кръвна група.

— Но си спал с нея, нали?

— Пази боже, комисарю! С нея?! С това олицетворение на целомъдрието?

Барлие го погледна внимателно:

— Спомни си добре. Важно е. И не извъртай, синко. Не те съветвам да извърташ.

— Нямам причини да извъртам! — опери се Бержере. — Мадамата изобщо за нищо не ставаше. Гъска от дълбоката провинция. Ама съвсем нищо не разбираше! В киното дори не ми позволи да ѝ опипам коляното... Чак да ти се доповръща... — Той вдигна рамене. — Или тя сигурно нещо не беше в ред. Да не дава с пръст да я пипнеш...

— И все пак — бавно каза Барлие — точно тогава, през август, тази непозволяваща с пръст да я пипнат е имала любовник. Знаем това със сигурност.

— Глупости! — изрева дългокосият. — Какви ми ' ги разправяте, за нищо на света няма да повярвам. Нали аз самият се опитвах... — Младежът млькна, уплашен, че е казал повече, отколкото трябва, и хвърли бърз поглед към комисаря.

— А, значи, си опитвал! — засмя се той. — А може би все пак си успял? Е, казвай най-сетне истината!

— Господин комисар! — Бержере говореше все по-сериозно и все по-нервно. — Защо ще ви лъжа? Ако наистина беше, както вие казвате, щях още от самото начало да си призная, че съм се любил с нея. Че в това няма нищо лошо! Не е ли така? Полицията копче не може да ми каже! Анжелик беше пълнолетна. Само Марше можеше да ме поступа, понеже, моля ви се, внасям морално разложение под неговия християнски покрив, но аз на него, с извинение, ще му...

— Не употребявай такива изрази, синко — прекъсна го Барлие. — Мен ме интересува нещо съвсем Друго. Кажете ми, така лесно ли щеше да си признаеш, че си ухажвал момичето, ако знаеше, че Анжелик е била бременна?

— Анжелик е била бременна?! — Бержере скочи на крака. — Ама че история!

— Сядай, момче — сурово го изгледа комисарят. — Наистина ли си толкова изненадан? Не ти ли е казвала? Припомни си добре. Кога ти каза, че е бременна?

Бержере погледна безпомощно комисаря, а после поправи с нервно движение падналата на челото му коса:

— Господин комисар! В какво искате да ме напъхате? И защо точно върху мен падат подозренията ви? Та нали не аз съм ѝ направил дете! Впрочем помислете сам. Нима приличам на човек, който ще се

разтревожи особено, ако някоя мадама забременее от него? И поради тая причина ще взема да я убива? Господин комисар...

— И все пак — тихо рече Барлие — ти, малкият, си единствената особа, с която Анжелик е поддържала, така да се каже, светски отношения. Не сме чули такова нещо за някой друг. Вчера сутринта тя е пуснала в жилището човек, когото е познавала. Тя не би отворила вратата на чужд човек. Теб те е познавала. От теб не се е страхувала. Така че, както сам виждаш...

— Не, няма да успеете да ме нахакате в тая гадна история, мръсни ченгета! — кресна Бержере и пак се надигна от стола. — Нямате право да ме набутвате в нея!

— Мълчи! — Острият глас на комисаря подействува на младежа като плесник. — Мълчи и седи спокойно! Не си ти този, който ще ме учи какви права имам и какви не. Твое задължение е да отговаряш на нашите въпроси.

— Господин комисар...

— Отговаряй! Имал ли си през август тази година интимни отношения с Анжелик? — Изведнъж Барлие разбра, че е забравил презимето на мъртвата прислужничка, и трябваше да се позамисли, за да си го припомни. — Повтарям: имал ли си интимни отношения с Анжелик Троло?

— Не. Вече казах.

— Ходил си с нея на кино.

— Само два пъти.

— Любил ли си се с нея?

— Не! Не) Още веднаж повтарям — не.

— Знаеше ли, че е бременна?

— Не! Не съм обелил дума с нея през последните два месеца!

— А ако някой каже, че те е виждал с нея през последните дни?

— Ще излъже най-нагло! Покажете ми го този, който ще каже такова нещо, само ми го покажете...

— Какво си правил вчера сутринта?

— Не ви засяга. Казах ви, че нямам нищо общо с тази история.

— Какво си правил вчера сутринта? Спомни си.

— Същото, което и всяка друга сутрин. Най-напред се събудих, а после закусих. След това излязох от къщи.

— В колко часа излезе? Къде отиде?

— Не съм гледал часовника. А къде съм бил, си е моя лична работа.

— Не е само твоя лична работа. Ще трябва да си припомниш всичко, което си правил вчера, и да ни се отчетеш за всяка минута. Такъв е животът, синко.

— Няма да ви се отчитам за нищо. Не ви засяга какво съм правил вчера сутринта, не е ваша работа. Освен това не съм длъжен да доказвам, че съм невинен. Вие сте тези, които трябва да докажете, че съм замесен в тази воняща история. А вие нямате никакви доводи против мен освен няколко женски клюки. Нищо повече!

Барлие въздъхна и остави димящата лула върху папката на бюрото:

— Както искаш, синко. Исках да си поговоря с теб човешки. Но щом предпочиташ да бъдеш разпитан официално... Добре, така да бъде. Ще бъдеш разпитан официално.

Той натисна копчето на звънеца в стаята на инспекторите. След минута на вратата застана Жавре. В лявата си ръка държеше сандвич със сирене. Той преглътна и изтри устни с ръка:

— Слушам, шефе.

— Ще вземеш при себе си този младеж и ще го разпиташ официално, с протокол. Ще го разпиташ относно обстоятелствата на неговото познанство с убитата вчера Анжелик Троло и относно това какво е правил вчера между осем и десет часа сутринта. Следобед ще те смени Лъоклерк. Ще си починеш малко и вечерта отново ще го поемеш. Сутринта ще си отидеш в къщи. Ще ти дам почивен ден.

Лицето на дългокосия младеж се опъна и стана зло. Той хвърли към Барлие изпълнен с омраза поглед:

— Нямам какво повече да казвам. Казах ви всичко. Повече нито дума няма да обеля.

— О, ще обелиш, миличък — разсмя се Жавре, — виждал съм къде-къде по инатчии от теб, но в края на краищата и те са проговаряли. Ти още не познаваш възможностите ни.

Той се приближи до Бержере и леко го потупа по рамото:

— Хайде, тръгвай, приятелю. Работа ни чака...

\* \* \*

Барлие беше закопчал палтото си, когато телефонът на бюрото му пронизително иззвъня. Той реши, че сигурно госпожа Барлие иска да разбере дали ще се прибере в къщи за обяд, и изпита леко угризение на съвестта, че не беше намерил време да ѝ позвъни. Бързо вдигна слушалката. Чу в нея изпълнения с деликатен упрек глас на съдия-следователя Фьовре:

— Комисарят Барлие? Нали ми обещахте да ме държите в течение... Как протича следствието?

— Не съм забравил, господин следовател. Просто няма нищо ново...

— Никого ли не сте разпитвали? — Сега в гласа на следователя звучеше учудване. — Не сте ли се придвижили поне крачка напред?

Барлие усети, че започва да се изпотява. Наистина, беше с балтон и това би могло да обясни състоянието му, но той си припомни, че в същност при всеки разговор със съдия-следователя Фьовре беше изпитвал неприятно чувство на лепкавост по врата си. Опита се да заглуши раздразнението, което се надигаше у него, и започна да обяснява търпеливо:

— Разбира се, следствието се придвижва напред, господин следовател. В настоящия момент например се разпитва един човек...

— Възнамерявате ли да го арестувате?

— Засега не, господин следовател.

— А кога най-сетне ще арестувате някого? Ако продължаваме да се мотаем, журналистите ще ни изядат с парцалите, те само това и чакат...

Барлие изтри оросеното си с пот чело и с леко запъване отговори:

— Вие разбирате, господин следовател, че не мога да арестувам първия човек, който ми попадне подръка, само за да трябва веднага след това да го пусна. Естествено...

— Разбирам всичко, господин комисар — прекъсна го нетърпеливо Фьовре, — но независимо от моето разбиране общественото мнение изисква от нас оперативност и бързо реагиране. Надявам се, че утре ще арестувате някого!

— Ще се постарая, господин следовател — измънка Барлие, — ще се постарая да арестувам някого утре. Само че...

— Чудесно! Великолепно! Нищо не издига така авторитета на следствените органи в очите на обществеността, както добрата организация и бързото действие! Уведомете ме веднага щом арестувате някого. Ще се включа в разпитите. Сега нямам време, чака ме важна служебна среща, позвънете ми утре! Довиждане, господин комисар!

Барлие искаше да каже още нещо, но не успя. Преди да си отвори устата, чу звука от останената телефонна слушалка.

Той въздъхна тежко и продължи да стои със слушалката в ръка. После я остави на мястото ѝ. Поразмисли и позвъни на жена си да я предупреди, че днес ще закъснее.

Седна да обядва в близкия ресторант „Одеон“. Поръча си рибена чорба и задушен заек. Изпи две големи чаши червено вино. След обяда му се прииска калвадос. Поръча си една чашка и започна да го смуче бавно, докато размишляваше за случая. За младия Бержере, който отказваше да обясни какво е правил вчера сутринта, за нервния младеж, който се учудваше, че не го арестуват, за госпожа Марше, превръщаща се в статуя при думите, че комисарят иска да разговаря със сина ѝ, и за господин Марше, господстващ зад бара на своето бистро като гръмовержеца Зевс. Помисли си и за мъртвата прислужничка — просто момиче от Бретан, което не беше позволявало на момчетата да опипват коляното му, а вчера беше проявило доверие към убиеца. За Анжелик Барлие мисли най-дълго.

След като изпи калвадоса си и вече се чудеше дали да не обърне още една чашка, съзря на вратата на ресторанта инспектор Лъоклерк. Той продължи да се оглежда несигурно известно време, докато не съзря Барлие.

Той тръгна към комисаря, промъквайки се между масичките, а Барлие с внезапна спазма на сърцето си помнели, че ако неговият син беше жив, щеше да прилича на този млад инспектор. От няколко месеца насам подобни мисли често му се мотаеха из главата и разваляха настроението му. Затова той вече се беше наежил вътрешно, когато инспекторът се добра до неговата маса.

— Какво искаш? — попита го Барлие сухо. — Не може ли човек поне спокойно да се нахрани?

Лъоклерк се стъписа.

— Мислех си, шефе, че ще бъдете доволен да научите какво съм разбрал...

— За в бъдеще — гласът на комисаря беше заядлив — помни, че ако не е въпрос на живот и смърт, не искам да ме безпокоиш по време на обяд. А сега, след като така и така си тук, казвай какъв вятър те довя насам. Сядай, синко.

Льоклерк беше почервенял като рак.

— Извинете, шефе, но ми се струваше...

— Казах, сядай. Щом си дошъл, казвай, каквото имаш за казване.

Инспекторът притеснено приседна и започна да докладва:

— Разговарях с четирима клиенти на Марше. Лесно ги открих. Те ходят в заведението му всеки ден.

— И какво ти казаха?

— За съжаление не са единодушни. Четвъртият твърди нещо съвсем различно от останалите трима...

— Случва се, синко. Винаги става така. Ще трябва да свикнеш. Какво казват тримата?

— Според тях е било както винаги: най-напред е дошла тя, а после — той. Четвъртият твърди, че е било обратно.

— Но нито един от тях не твърди, че са дошли заедно, нали?

— Не, шефе. Нито един.

— И май че това е най-важното, момче — престана да се цупи Барлие. — Разбира се, остава младият Марше. Как стои въпросът с неговото алиби?

Льоклерк почувствува, че настроението на комисаря е влязло вече в нормалните граници и тонът му стана по-свободен.

— С него нямахме проблеми. Инспектор Фуше провери алибито му. Отначало си мислехме, че нищо няма да научим, но после се оказа, че всичко е адски просто. Достатъчно беше да попитаме в университета. Веднага се намериха куп свидетели. Той е бил там.

— През цялото време ли? На всички лекции?

— На всички лекции и през цялото време. Изобщо не разбирам защо му е трябвало да лъже.

— Ще разбереш — усмихна се комисарят. — Вероятно е имал някаква цел, за да излъже. Така поне ми се струва на мен. Сега всичко зависи от информацията, която ще успеем да изстискаме от младия Бержере. Впрочем ти обядвал ли си?

— Не, шефе.

— Тогава използвай случая да обядваш. Днес ще се освободиш чак късно през нощта. Ще трябва да смениш Жавре. Той сега разпитва Бержере. Хапни нещо и после го смени. Той ще ти каже в каква насока да задаваш въпросите.

— Готово, шефе. Ще го изстискам като лимон — с радост прие задачата Лъоклерк и се озърна за келнерката, а комисарят си помисли, че това момче нещо прекалено охотно се натиска за всякакъв вид работа, демонстрирайки радост в моментите, когато по-естествено би било да не бъде чак пък толкова доволно. И за кой ли път през последните дни Барлие се запита дали ентузиазмът на Лъоклерк не е предназначен специално за него, дали не е маска, скриваща истинските чувства на инспектора. Но веднага си припомни, че самият той на годините на Лъоклерк също така се палеше при всяка задача, която му възлагаша, и малко се позасрами от своето моментно съмнение.

През това време Лъоклерк извика келнерката, а Барлие използва нейното идване, за да си поръча нова чашка калвадос.

\* \* \*

— Днес трябва да арестувам някого — рече Барлие, привършвайки закуската си. — Следователят Фьовре държи да го направя.

— Съвсем не си длъжен да слушаш Фьовре — ядосано отсече госпожа Барлие и остави кафето си. — Та той не ти е началник. Освен това и префектът много те цени.

— Знам, че не ми е началник — разсмя се комисарят, — но той самият се държи така, сякаш ми е началник, а аз не мога да направя нищо против това положение. Щом чуя гласа му, и нещо ме парализира.

— Толкова пъти съм ти казвала, че не бива да му обръщаш внимание. Нека си мрънка, такъв му е характерът. А ти не му обръщай внимание.

— Разбира се, че не му обръщам внимание — надигна се от масата Барлие, но гласът му не беше особено убедителен. — Независимо от всичко ще се опитам днес да му доставя удоволствие.



Настроението му беше добро и ако не знаеше, че няма да му се размине един дълъг разговор с Фьовре, самочувствието на Барлие можеше да бъде определено като великолепно. Наистина ноември отново напомняше, че е есенен месец, и зад прозорците нямаше и следа от вчерашното слънце, но дори упорито ръмящият дъжд не беше в състояние да развали доброто настроение на комисаря. Той винаги се чувствуваше така в дните, когато се виждаше краят на някакъв важен случай. Тогава времето преставаше да съществува за него — беше му (все едно дали греє слънце, или се изсипва дъжд.

На Ке де-з-Орфевр инспекторите веднага подушиха благоразположението му и се приспособиха към него. Ясно беше, че могат да си позволят мъничко фамилиарно отпускане, което в други дни комисарят едва ли щеше да одобри.

— Е, какво стана с малкия Бержере? — обърна се Барлие към Жавре, чиито зачервени очи издаваха безсънна нощ.

— Готов е, шефе. Сега спи. Ето, това са показанията му. — Той подаде на комисаря няколко изписани на машина страници. — В пет часа сутринта подписа всичко както трябва. Всяка страница.

Барлие прехвърли набързо страниците.

— Така. Сега трябва да се провери колкото се може по-бързо дали е казал истината. — Той посегна да извади лулата си.

— Мисля, че не лъжеше, шефе — отбеляза инспекторът. — Беше капнал от умора, та едва ли е имал сили да извърта.

— Браво, момче. С проверката ще се заеме някой друг. А ти изчезвай в къщи и да не съм те видял днес тук.

— Изчезвам, шефе. Само че, честно казано, аз мога и днес да поработя. Отця ми се всякакъв сън...

— Казах, че не искам да те виждам тук...

— Слушам, шефе.

Жавре излезе, а Барлие се зае да проучи подробно показанията на Бержере. После извика Льоклерк.

— Виж какво, малкият, днес трябва да приключим тази история. Господин следователят Фьовре ужасно бърза, а и на мен ми писна да тъпча на едно място. Доведи ми ги тук всичките, да речем, в дванадесет часа...

— Кого трябва да извикам, шефе?

— Всички до един. Тримата Марше и Бержере. Ще направим очна ставка. Да видим какво ще излезе. Синът Марше сигурно е на лекции. Хвани го там. Бержере вземи от ареста. Старите Марше ще подбереш от заведението им. Да пуснат кепенците и в дванадесет часа да бъдат тук. Отговаряш с главата си за присъствието им.

— Готово, шефе! Всички ще бъдат налице — както винаги бодро обеща Лъоклерк.

Действително точно в дванадесет часа всички бяха налице. Седяха на столовете, донесени от съседните стаи, и неуверено сезираха в Барлие. Старият Марше беше все така надут като пуяк, но в погледа му се таеше тревога. Госпожа Марше беше явно разтревожена. Десният ѝ клепач трепереше. От време на време захапваше нервно устни. Младият Марше се въртеше неспокойно на стола и не преставаше да пука дългите си пръсти с добре познатия на комисаря жест. Бержере се държеше като човек, комуто всичко е безразлично. Беше навел мрачно глава и упорито сезираше в някаква точка на не особено чистия под.

Комисарят не бързаше. Пушеше спокойно лулата си и методично преглеждаше документите от папката пред себе си. Пръв се обади старият Марше.

— Господин комисар — изрече той с достойнство. — Аз протестирам против начина, по който бяхме доведени тук. Аз съм данъкоплатец и свободен гражданин. Аз съм член на ръководството на Дружеството на християнските търговци на град Париж. Смятам, че вие превишихте своите компетенции, събирайки ни тук по този начин. Аз бях буквално отвлечен...

— Оплачете се писмено — прекъсна го сухо Барлие. — Към префектурата има специален отдел за жалби и оплаквания. Ако ви е необходим точният му адрес, на вашите услуги съм.

— Няма да пропусна да се възползувам — поклони се сковано Марше и достолепно млъкна.

Барлие продължи да изучава документите, а после остави лулата и започна:

— Тук сме се събрали да поговорим за смъртта на Анжелик Троло. Тя е била младо момиче и съвсем не е искала да умира, обаче въпреки това е била убита.

Той помълча и изгледа събраните в стаята хора.

— Анжелик е била бременна. Убийството не е било свързано с грабеж. Не установихме жертвата да е имала врагове. При това положение единственият мотив за убийството можеше да бъде желанието да се прикрие бащинството. Някой не е имал никакво желание да става баща на извънбрачно дете. И така, следствието трябваше да установи кое е лицето, с което Анжелик е поддържала интимни отношения през август, когато е забременяла, както и алибито на лицата, с които тя е била свързана през този период. Естествено алиби за деня, когато е била убита...

— През август Анжелик се е срещала с този хулиган. — Пръстът на стария Марше посочи Бержере. — Клиенти са ми казвали, че са ги виждали заедно. Дълбоко възмутително е, че такива хулигани, осъждани неведнъж...

— Добре, господине — пак го прекъсна Барлие, — ние сме наясно относно хулиганите. Не ги изпускаме от око, господин Марше. Младият Бержере действително се е опитвал да ухажва Анжелик през август. Бил е два пъти на кино с нея...

— Да, бях — съгласи се с безразличен тон Бержере, — бях на кино с нея и мога да се закълна, че дори не ми позволи да я натисна...

— И вие му вярвате! — викна Марше възмутено. — Ето, той самият си признава! Най-напред е съблазнил момичето, а после го е убил!

— Господин Марше — спокойно отговори комисарят. — Може би този младеж е съблазнил Анжелик. Но не той я е убил. Той има непоклатимо алиби за онзиденшната сутрин. От осем и половина сутринта е бил в компанията на някои си Франсоа Дове и Филип Беко. С тях са го видели най-малко петнайсет души. Тези господа се занимават с търговия на холандски порнографски издания. Бержере е работел с тях. Този род дейност е наказуема. Затова той дълго не искаше да признае участието си в нея. Но в края на краищата разбра, че е по-добре да отговаря за разпространяване на порнографски издания, отколкото за убийство. За първото се стои няколко месеца в затвора, а за второто обикновено режат глави.

— И вие вярвате на този хулиган? — подигравателно подхвърли Марше. — Няма що, полиция на място! И за какво ли плащаме данъци!

— Съжалявам много, господин Марше, ако това не ви харесва. Но показанията на Бержере бяха проверени щателно. Онзи ден той наистина е продавал порнографски списания. Много хора са го видели.

Марше вдигна рамене:

— Вероятно си давате сметка, господин комисар, колко струват показанията на един такъв тип и на нему подобните!

— Да, давам си сметка — отсеке категорично Барлие, — давам си сметка за всичко. Между другото и за факта, че вие великолепно знаете кой е убил Анжелик Троло. Много добре знаете това — обърна се той към другите членове на семейство Марше, — но съзнателно прикривате убиенца.

— Господин комисар! — Лицето на госпожа Марше беше станало пепеляво. — Вие ни оскърбявате! Ние сме солидни хора, а не някакви си там сополанковци! Отказвам да слушам подобни клевети! Вие нямате право да ни оскърбявате!

— Вярно, нямам — съгласи се Барлие. — Нямам. И не възнамерявам да го правя. Аз просто излагам фактите.

— Господин комисар!

— Тихо! — Гласът на комисаря изведнъж стана твърд като кремък. Той удари с ръка по разхвърляните по бюрото му папки и още веднаж повтори: — Тихо! Нямаме време за празни дрънканици. Трябва да установим истината. А ако някой ми пречи — прибави той вече поспокойно, — ще наредя веднага да го отведат в ареста. Ясно ли е?

Отново изгледа всички, един след друг. Бяха застинали на столовете и само погледите им издаваха безпокойство. Барлие взе лулата си, дръпна няколко пъти от нея и продължи с нормален тон:

— Връщаме се към темата. Ако веднаж сме приели, че младият Бержере не е убил Анжелик, то трудно можем да приемем за вероятно той да е потенциалният баща. Трябваше да се поогледаме за други кандидати.

Той замълча и се загледа в закачалката, на която висеше палтото му.

— Това се е случило през август. Тогава вие — комисарят посочи с лулата госпожа Марше — сте заминали за около две седмици при сестра си. В къщи са останали синът ви, съпругът ви и Анжелик. Анжелик е била хубаво момиче...

— Господин комисар! — Гласът на госпожа Марше беше толкова писклив, че напомняше кукуригане на петел. — Надявам се, не мислите, че Луи...

— Какво мисля аз, ще разберете накрая — отново я прекъсна Барлие. — Засега просто отбелязвам фактите. Вече ви обясних и ви моля да не ми пречите...

— Луи и това момиче! Та това е невероятна глупост! Моят Луи...

— Да наредя ли да ви изведат?

Тя млъкна, но се виждаше, че малко ѝ трябва, за да избухне отново. Ако погледите можеха да убиват, комисарят Барлие със сигурност щеше да бъде вече покойник.

— Не само вашият син, но и вие самата сте заподозряна. Имали сте достатъчно поводи да убиете момичето. Просто от любов към сина си. Ако например сте стигнали до извода, че заради Анжелик синът ви може да провали кариерата си... Струва ми се, че при известни обстоятелства вие не бихте се поколебали да извършите престъпление...

— Как смеете, господин комисар! — Младият Марше скочи със стиснати юмруци. — Как смеете да говорите подобни неща!

Барлие енергично махна с ръка към него:

— Сядай, синко! Трябва да знаеш, че полицаите имат едно такова мръсно въображение и могат да си представят най-гнусни неща. Но ти можеш да бъдеш спокоен. Майка ти не е убила това момиче. Впрочем, ти не по-зле от мен знаеш, че не е.

Барлие изгледа сурово събраните:

— Госпожа Марше не е можела да убие Анжелик Троло. Онзи ден от осем и половина сутринта до десет часа тя е била в бара. Четирима клиенти осигуряват алибито ѝ. Анжелик е била убита някъде между девет и десет и половина.

— Господин комисар! — истерично извика младият Марше. — Какво в същност чакате?! Нали аз нямам алиби за онази сутрин! Защо не ме арестувате? Още вчера ви зададох същия въпрос...

Върху налятото лице на господин Марше се изписа израз на безкрайно учудване. Устните му беззвучно се размърдаха, а после изрекоха:

— Синко, ти случайно да не си се побъркал? Овладей се!

— Не, не съм се побъркал! — пак викна Луи. — Не се нуждая от поучения! И знам какво приказвам!

Барлие тихо въздъхна и се почеса по врата. Това момче все повече му харесваше. Спонтанните му реакции бяха трогателни. Комисарят се загледа в ръмящия зад прозореца дъжд, в кацналия на перваза мокър гълъб и събра всичките си сили, за да може да нанесе на този симпатичен младеж ужасния удар. Каза:

— Твоите крясъци не ме засягат. Искам само кратко и ясно да ми отговориш на няколко въпроса. Първо: поддържал ли си интимни контакти с убитото момиче през август, възползвайки се от заминаването на майка ти?

— Внимавай, Луи! Не отговаряй на този въпрос! — Гласът на стария Марше беше станал изведнъж сух и делови. — Не отговаряй на никакви въпроси без адвокат!

— Разбира се, Луи може да изиска присъствието на адвокат — меко забеляза Барлие. — Лично аз обаче не виждам такава необходимост. Нали в нищо не го обвинявам...

Луи хвърли към баща си поглед, изпълнен с неприязън, и заяви:

— Не ми е нужен адвокат. На въпроса ви ще отговоря по същия начин, както отговорих вчера: „Не.“ Нищо повече нямам да добавя.

Комисарят му се усмихна:

— Много ли обичаш баща си?

— Какво общо има това? — опери се младежът. — Какво ви пука на вас кого обичам и кого — не!

— Мислиш ли? — Барлие продължаваше да се усмихва. — Аз обаче смятам, че въпреки всичко много го обичаш. Бих искал да имам такъв син. За съжаление трябва да разкрия истината...

— Какво имате пред вид?!

— Истината, синко. Само истината.

— Защо измъчвате детето?! — намеси се патетичният глас на господин Марше. — Аз ще се оплача пред префекта...

— Не сте достоен да имате такъв син — спокойно изрече Барлие. — Нито пък такава съпруга. Жена ви излъга заради вас. Прости ви всичко и излъга. Синът ви искаше да се жертвува заради вас и пое подозренията върху себе си...

— Какво говорите... — започна да фъфли Марше, а лицето му стана пурпурно — какво говорите...

— Истината, господине. А истината е следната. През август, когато жена ви е заминала на гости на роднините си, вие сте проявили аспирации към Анжелик. Тя ги е приела благосклонно. Впрочем това е типично за селските момичета на служба в града. Недостъпна за младежите отвън, тя не е могла да откаже на господаря си. Традицията, господине. Такава е традицията на село. И после всичко щеше да се потули, ако Анжелик не беше забременяла. Разкриването на този факт би било за вас, господин Марше, абсолютна катастрофа. Краят на света. Вие, образецът на всички християнски добродетели, членът на Ръководството на християнските търговци на град Париж — баща на извънбрачно дете? О, не — такова нещо не може да се помисли дори! — Комисарят си пое дъх и дръпна от лулата. — Вие сте предпочели да я убиете и така да ликвидирате въпроса веднаж за винаги...

— Господине... вие... как смеете... господине... — езикът на Марше се преплиташе, а очите му сякаш щяха да изхвъркнат. — Аз...

— И може би щяхте да успеете — продължи Барлие с равен глас, — ако не бяха най-близките ви хора. Ако не бяха тези, които са ви обичали. Съпругата ви и синът ви. Вашият син ви е обичал толкова много, че не се поколеба да поеме подозренията върху себе си. Докато майка му е отсъствувала от къщи, Луи е забелязал вашите усуквания около момичето. Когато вчера разговарях с него, той внезапно съобрази, че именно вае можете да бъдете убиецът. И като добър син взе решение, което му прави чест. Каза ми, че в деня на убийството не е бил на лекции и следователно няма алиби. Но полицията работи прецизно, господине. Ние установихме, че онзи ден Луи Марше е присъствувал на всички лекции и поради това в никакъв случай не е имал възможност да убие Анжелик Троло. При това положение възникна въпросът (логично, нали, господине?) кого е искал да прикрие той, насочвайки подозренията към себе си. Отговорът беше недвусмислен.

Барлие замълча и започна да чопли лулата си с металното устройство, което беше купил предния ден, за да замени с него няколкото медни телчета, служещи му досега за тази цел. След миг вдигна очи от лулата и продължи:

— Още по-показателно беше поведението на госпожа Марше. Тя просто създаде фалшиво алиби. Не мисля, че е била ваша съучастничка. Но тя бързо е разбрала всичко и е решила да поеме

нещата в свои ръце. В действителност госпожа Марше — комисарят леко склони глава пред жената пред него — е била ръководната фигура в семейството ви. Винаги тя е уреждала всички семейни проблеми. Тя ми каза, че сте отишли заедно в бара, напускайки жилището в осем и половина. Излъгахте ме, госпожо Марше. Съпругът ви е дошъл в заведението едва в десет без петнадесет. Това потвърдиха трима клиенти на бистрото... Той е имал предостатъчно време да убие прислужничката. Не е било необходимо убиецът да идва отвън. Анжелик не е отваряла вратата на никого. Убиецът е бил в жилището, а жертвата не е подозирала нищо...

— Нямате право! — изсъска Марше. — Тези глупости сте си ги изсмукали от пръстите! Аз съм невинен!

— Невинните хора не се нуждаят от фалшиво алиби, господин Марше — заяви спокойно Барлие. — Вие не опровергахте жена си, когато тя каза, че онзи ден сте отишли заедно в бистрото. Това в същност и предреши изхода на следствието.

Всички се бяха втренчили в него, а погледите им бяха заредени с омраза. Комисарят отклони очи и започна да прережда безсмислено папките по бюрото си. Вече смяташе да нареди на Лъоклерк да изведе Марше, когато телефонът на бюрото му пронизително иззвъня.

Вдигна слушалката. Послуша и рече:

— Добър ден, господин следовател... Разбира се, че не съм ви забравил... Тъкмо исках да ви се обадя. Смятам да арестувам един човек... Казва се Люсиен Марше. Бил е неин работодател... Разбира се, можете веднага да го разпитате. Изпращам ви го с цялата документация... Моля!... Но да, можем да го разпитаме и заедно... Довиждане, господин следовател.

Той остави слушалката върху вилката и инстинктивно изтри леко изпотеното си чело. Ноемврийският дъжд зад прозореца продължаваше кротко да ръми, а мокрият гълъб се разхождаше бавно по перваза.



## ИЗДИРИ СЪПРУГА МИ, БАРЛОУ! ИЛИ УБИЙСТВО ПО АМЕРИКАНСКИ

Помирисах дискретно и вече бях напълно сигурен. Не можех да сбъркам. Марихуана. Съвсем наскоро в тази стая някой беше пафкал здравата. Тежката, сладникава миризма все още се носеше във въздуха въпреки климатичната инсталация. А жената срещу мен нямаше вид на мадама, която пуши марихуана. Просто не пасваше за тази роля.

Беше дебела. Доста стара и дебела. Естествено косата ѝ беше боядисана. Седеше в мекото кресло и ме гледаше. Взираше се в мен внимателно, а на лицето ѝ беше изписан изразът на човек, който вижда пред себе си не един четирийсетгодишен, пооплешивял мъж, а умрял плъх или нещо подобно, също толкова гнусно. Въртеше моята визитна картичка с дългите си пръсти, завършващи с яркочервени, хищни нокти.

— Значи, вие сте онзи частен детектив, когото ми препоръчаха. Трябва да ви кажа обаче, че Не ми изглежда да ви сече много пипето.

Помислих си, че не един вече се е опарил поради моя безличен вид, но нищо не казах. Само се усмигнах възможно най-любезно.

— Впрочем аз не обичам типовете, на които пипето им сече прекалено добре. Нали разбирате какво имам пред вид...

Не разбирах кой знае колко, но за всеки случай кимнах учтиво.

Мълчахме. Тя не бързаше да ми обясни какво кока от мен, а аз не виждах защо трябва да я подканвам. Имах време колкото си щещ.

Накрая тя се реши:

— Господин Барлоу, искам да ви наема.

Не се помръднах и не престанах да се усмихвам.

— Каква е таксата ви?

— Зависи за какво, госпожо — обясних аз любезно. — С каква и да е работа не се наемам. Например за нищо на света не бих нарушил макар на йота законите. Дори срещу възможно най-високия хонорар.

Тя се разсмя. Смехът ѝ звучеше като задавящ се двигател на раздрънкан автомобил.

— Не знаех, че имате толкова деликатна съвест, Барлоу. Онези, които ви препоръчаха, не споменала нищо за нея.

Рекох си, че не би било зле да попитам кой в същност ме е препоръчал, но се отказах. В края на краищата не това беше най-важното.

— Ето какво, господин Барлоу. Аз няма да искам от вас нищо, което би могло да нарани деликатната ви съвест. Но ще изисквам друго. Дискретност.

— Уважаема госпожо — отбелязах, — фирмата Барлоу няма навика да издава тайните на своите клиенти. Можете да говорите спокойно.

Тя ме изгледа със скептичен поглед от главата до петите, а гушата ѝ, провиснала и пълна с лой, неприятно се залюля.

— Виждате ли, господине — започна, — откраднах ми една вещ. Конкретно — бисерна огърлица. Знаем кой я е откраднал. Просто искам да си я получа обратно.

— Та това е работа тъкмо за полицията... Прекъсна ме нервно:

— От вас акъл не ща! Не искам да имам нищо общо с полицията. Не искам никакво ченге да си пъха носа в моите работи. Държа на дискретността точно толкова, колкото и на огърлицата...

— Аха, някаква кражба вътре в семейството? — попитах аз досетливо. — Синът? Дъщерята?

— Нямам деца — отвърна мрачно тя. — Откъде пък го измислихте, че имам деца?

Вдигнах рамене:

— Просто така ми хрумна. Най-често хората не искат да уведомяват полицията, когато са замесени син или дъщеря.

— В моя случай — тя се задъха гневно — не става дума за деца. Става дума за мъжа ми.

Млъкна и се вторачи в мен. Аз мълчах дипломатично. За миг тя сякаш се пребори със себе си и поясни:

— Той е по-млад от мен. Малко по-млад и много глупав. Но аз го обичам...

— Той ли е откраднал огърлицата ви?

— Да. За да я подари на онази пачавра. Сигурна съм!

— Сигурна ли сте, че той е откраднал бижутото? Може би е някой друг? Например някой от прислугата?

— Само той. Никой друг нямаше достъп до бижутата ми.

— Искате ли да направите постъпки за развод?

— Не. Казах ви, че обичам този нехранимайко. Искам да вземете огърлицата от онази пачавра- И искам той да се уплаши. Искам да разбере най-сетне, че не може безнаказано да ме води за носа... Искам да се върне у дома!

— Подобна работа не е лесна, госпожо. Ще струва скъпо и не мога да ви гарантирам положителен резултат.

— Искате да кажете, че ще трябва да си хвърля парите на вятъра ли?

— Не бих се изразил по този начин — обясних спокойно. — Ще ми дадете една стотачка аванс. С нея ще покрия наложителните разходи. Ако не успея, ще приспадна от аванса разходите и своя хонорар в размер на една десетачка на ден. Остатъка ще ви върна. Тоест ще ви го върна, ако не направя нищо с тази огърлица. А ако успея, вие ще прибавите още четири стотачки, пък аз ще ви представя отделна сметка за личните си разходи. Така добре ли е? На мен обаче ми се струва, че ще намеря огърлицата и изобщо всичко ще се уреди...

— Не е въпросът само за огърлицата — изръмжа моята бъдеща работодателка. — Искам освен нея да получа обратно и съпруга си. Побеснявам, като си помисля за онази пачавра!

— Ще се постарая да уредя и това. Сигурно ще мога да го убедя да се върне, ако наистина е свил перлите. Но действително ли държите толкова много на него? Вероятно сега той ще се шубелиса, понеже можете да го натикате в пандиза, и кротко-кротко ще се върне у дома. Обаче ще ви намрази адски и ще се чупи после при първия удобен случай — когато няма да има с какво да го държите в шах...

— Не е ваша работа какво ще стане след това, ясно ли е? Сега за сега имам намерение да ви изплатя няколко стотачки, за да го накарате да се върне в къщи и да ми донесе огърлицата в зъбите си...

— Ваша воля. Както искате, госпожо. Но ако се разбираме аз да се заема с тази работа, ще трябва да ми кажете нещо повече за съпруга си, за онази пачавра и за огърлицата.

И тя ми разказа за съпруга, пачаврата и огърлицата. Записах си туй-онуй. После ми даде аванса. Поблагодарих, сбогувах се и си тръгнах. Към края на посещенияето ми тя явно проявяваше признаци на нервност и чакаше с нетърпение да си отида.

\* \* \*

Паркирах колата до един малък бар на една от пресечките на Сънсет. От сутринта нищо не бях ял, нищо не бях пил и червата ми куркаха от глад. В същото време се потях като в турска баня, защото времето беше адски хубаво и на небето не се виждаше нито едно облаче. Не помня колко пъти си изтривах челото с носната кърпа, но сега вече можех да я изстискам. Въпреки това по пътя не се отбих никъде да глътна едно уиски или кока-кола. Карах през усмърдените от бензинови пари улици право към този бар. Обичам да си върша солидно работата, с която съм се заел, а знаех, че преди да започна да правя каквото и да било, трябва да поприказвам с Джо Карпрайт.

Не се излъгах. Той седеше в бара и се клатеше ритмично над празната чаша. Невиждащият му поглед шареше по стената отсреща, по бара, зад който се разпореждаше дребен прегърбен барман, и по телевизора в ъгъла.

Седнах на масата му срещу него и за поздрав докоснах с пръст периферията на шапката си. Той не отговори. Все едно, че ме нямаше. Поръчах двойно уиски за него и за себе си, както и кока-кола и сандвичи само за себе си.

Вдигнахме чашите. Започнах да ям. Когато свърших, казах му:

— Слушай, старче, имам клиентка. Искам да науча това-онова за нея. Казва се Митфорд. Госпожа Ийв Митфорд.

Джо се замисли, което се изрази в набръчкване кожата на челото му. После рече:

— Поръчай ми още едно двойно.

Поръчах уиски и за двама ни и търпеливо зачаках да чуя какво ще ми каже. Вече бях сигурен, че съм попаднал на подходящия човек и че ще получа необходимата информация. Джо никога не искаше да го почерпиш втори път, ако си знаеше, че няма какво да ти каже. А имаше много за казване. Цели двадесет години беше работил като репортер в „Лос Анжелос таймс“, а притежаваше феноменална памет. Когато преди пет години го изхвърлиха от вестника, той се закотви твърдо в този бар и започна да дава всевъзможна информация на интересуващите се. Разбира се, срещу съответно заплащане.

Отпи няколко глътки, изтри устата си с длан и започна:

— Плащай, синко. Случайно знам нещичко за тази мадама. Извадих от портфейла си петдоларова банкнота и я оставих до чашата му.

Той погледна парите и направи кисела физиономия.

— Не си особено щедър, синко.

— И аз съм в нужда. Не мога да ти дам повече.

Въздъхна тежко и кимна. Очите му останаха неподвижни и безцветни като водата в дълбок кладенец, от който никой не черпи.

— Тежки времена настанаха, синко. Но хайде, от мен да мине. Мадамата е твърда като стомана. Поне така казват хората. Дълги години се въртяла на борсата. Натрупала доста мангизи. Била късметлия и хабер си нямала от това, което някои люде наричат скрупули. Когато ѝ чукнали петдесетте, се оттеглила от бизнеса. И се омъжила.

— Едва тогава ли?

— Да. Преди това си имала няколко момчета за леглото, така, от време на време. Но не кой знае колко често. Дъската започнала да ѝ хлопа чак когато ѝ чукнал половин век. Купила си мъж, Франк Митфорд...

— Какво знаеш за него?

— Пресъхна ми гърлото.

Поръчах още по едно питие. Отпихме.

— Този Франк е някакъв непризнат художник. Преди не знам колко време е имал изложба в Ню Йорк. Но не била приета добре. Май критиците го заяли. Тук пристигна преди три години. Искаше да започне работа в Холивуд. Ама пак не успя. И сигурно щеше да пукне от глад или да се захване с почтена работа, ако не беше тази мадама, която си го купи за съпруг. Беше се побъркала на тема Франк.

— Много ли е по-млад от нея?

— Горедолу с двайсетина години.

Позамислих се и си припомних сладникавата миризма в стаята на госпожа Митфорд. Попитах:

— Той употребява ли наркотици?

Джо вдигна рамене:

— Дявол го знае. Те почти всички, тези художници, употребяват нещо. Такива са им табиетите.

— А госпожа Митфорд?

— Не ми вади повече душата, синко. Не знам. Поръчай ми още нещо за пиене. Бира например.

\* \* \*

Тази стая беше синя. Ужасно синя. Стените бяха облепени със син тапет, завивката на леглото беше синя, а момичето, което седеше до масичката, имаше сини очи и синьо пенъорче. Не се опитваше дори да го подръпне по-надолу, така че можех да се любувам до насита на нейните дълги, красиво загорели на слънцето крака, безсрамно подаващи се иззад разтворените волани.

— Не разбирам защо в същност сте дошли при мен — каза тя и посегна към наченатата кутия цигари на масата пред нея. Поднесох ѝ запалката си,

— Вече ви обясних, че идвам по поръчка на госпожа Митфорд.

— Би трябвало да ви изхвърля като мръсно куче.

— Но не го направихте. Значи, можем да поговорим.

— И какво искате вие? За първи път през живота си разговарям с частно ченге и се чувствавам доста тъпо.

— Ще свикнете. Човек свиква с всичко.

— Не знам дали ще искам...

— Ще искате. Обещавам ви. Още повече, че имам да ви казвам доста интересни неща.

— Тогава говорете. Нямам търпение да ги чуя.

— Става дума за една бисерна огърлица. Подарък ви е от Франк. Господин Франк Митфорд.

Сините ѝ очи изведнъж станаха подозрителни и с неприятен израз.

— Не ви засяга какво ми е подарил Франк. Това си е моя лична работа.

— Не съвсем — рекох аз. — Понякога приемането на подозрителен подарък може да заведе човека на подсъдимата скамейка — за укриване или купуване на крадена вещ, ако се окаже, че този подарък е открадната вещ.

Тя пушеше и ме мереше със синия си поглед.

— Голям си гявол, хубавецо. Преди да осъдят човека за такова нещо, трябва да се докаже дали е знаел, че тази вещ е открадната...

— Няма да е особено трудно, красавице. — Аз също посегнах към цигарите на масата. — А и да не те осъдят, пак ще загубиш огърлицата и ще си навлечеш куп неприятности...

— Какви неприятности?

Запалих цигара, дръпнах от ароматния дим и обясних:

— Ще бъдеш замесена в неприятен процес. Целият печат ще го отрази. Представи си заглавията: „*Стриптийзърка, обвинена в купуване на крадени вещи*“ или „*Смъкваше пликчетата, слагаше перлите*“... Впрочем аз нямам развито въображение. Момчетата от вестниците сигурно ще измислят такива бомбастични заглавия, дето не сме ги и сънували. А една такава реклама едва ли ще ти помогне! Нито едно заведение няма да наеме стриптийзърка със съдебно минало — дори ако бъдеш оправдана и върнат перлите на собственичката...

— Дрън-дрън, скъпи. И да се стигне до процес, няма да е толкова страшно. И изобщо те съветвам да си обираш крушите възможно най-бързо. След малко ще дойде Франк. Позвъни ми по телефона. А той няма чувство за хумор. Може да ти направи нещо лошо, хубавецо... Да не говорим, че и аз самата бих могла да ти сторя зло...

Този път аз вдигнах рамене.

— Толкова по-добре, тъй като трябва да си поговоря и с Франк. Жена му има намерение да го обвини в кражба. Честно казано, не виждам защо пък да не го стори. В тяхното семейство има пълно разделение на имуществото. Така е записано в брачния договор. Перлите са собственост на госпожа Митфорд и на никого друго. Твоят Франк е просто крадец и това много лесно може да се докаже.

— Опитай се, драги. Човек винаги може да опита...

Някъде зад гърба ми нещо заскрибуца при вратата. Станах и погледнах натам. Вратата беше затворена и никой не влезе в синята стая. Зад гърба си чух нейния глас:

— Влез, Франк, влез. При мен е само едно частно ченге, което жена ти е наела. Ела и му тегли такъв пердах, че да запомни!

Пристъпих към вратата. Ако този тип беше наистина толкова ербап, както го представяше момичето, може би наистина щяхме да стигнем до бой.

Обаче не стигнахме. Силен удар в главата отзад ме залюля. Изохках и с несигурно движение посегнах към сакото си, под което държах своя автоматичен „Колт-38“. Тогава ме чукнаха по главата втори път. Този път още по-силно. Синият тапет започна бавно да се стича върху очите и мозъка ми, докато се удавих в тази синева.

\* \* \*

Не, това не беше моята глава. Това със сигурност беше нечия чужда глава, преместена само временно на моя изтръпнал от болка врат. Така попе ми се струваше. Размърдах тази не. своя глава и заскимтях. Болеше. Само че аз съм инат момче. Не се пречупвам от каквото и да било. И сега нямаше да се пречупя само защото са ми подменили главата. Затова започнах да псувам.

Псувах дълго и с огромно удоволствие. После се опитах да се надигна. Сините стени се въртяха и искаха да се срутят върху мен. Провисналият от тавана полилей протягаше към мен пипалата си. Покритата със синя покривка маса танцуваше бясно туист на четирите си крака, а синята завивка на небрежно застланото легло се вълнуваше леко — като водната повърхност на езерцето в парка.

Само тя беше неподвижна. Неподвижна и мъртва като восъчна фигура от музей на ужасите. Защото действително изглеждаше ужасно.

Лежеше по гръб на леглото. Синьото пенъорче се беше разтворило и разголваше корема със шоколадов тен, стройните крака и стърчащите гърди. Светлорусата, почти бяла коса се спускаше на меки вълни от синята възглавница. Затова пък по-добре беше да не се гледа лицето ѝ. Беше застреляна с едрокалибрен куршум някъде между очите. Гледката наистина не беше от приятните.

— Господи — изхълцах, — господи, добре са те наредили, кукличко...

После видях пистолета. Автоматичен „Колт“, калибър 38. Лежеше на пода, точно по средата на пухкавия син килим. Въздухът вонеше на барут. Папагалът в изящната клетка до прозореца безгрижно подскачаше около теленото кръгче.

Пистолетът ми се стори познат. Клекнах в средата на стаята и започнах да се вирам в него. А след това посегнах към сакото си.



Презрамката, на която обикновено закачам своя пистолет, сега се клатеше свободно и весело, ненатоварена с никаква тежест.

Нямах повече съмнения. Това беше моят пистолет. Послужили си бяха с него, докато съм лежал в несвяст след двата яки удара в тила.

Не докоснах пистолета. В главата ми се въртеше нещо относно отпечатъците от пръсти. Все още не разбирах какво става, но ми беше пределно ясно, че не бива да докосвам този пистолет.

Надигнах се тежко и се опитах да се изправа. Стаята се въртеше около мен все по-бавно, но главата на раменете ми все така не беше моята. Потърсих с поглед барчето. Стоеше си в ъгъла на стаята, до големия телевизор. Приближих се до него. За късмет не беше празно. Намерих бутилка уиски и бутилка джин. Посегнах към уискито. Дръпнах си веднъж-дваж, после пак. Сетне си рекох:

— Стига, приятелю. Ще се накъркаш като свиня. Има време за уиски. А сега си запали цигарка.

Бръкнах в джоба си. До кутията с цигари напипах някакъв чужд предмет. По-точно — доста много на брой малки предметчета. Дребни топчета, навървени на конец. Без да мисля, издърпах това нещо от джоба си и го поднесох към очите си. Перли. Красиви, големи перли. Бели, с розов оттенък.

И тогава вратата се отвори и влязоха те. Двама полицаи с пистолети в ръце. Огледаха се наоколо.

— О кей, хубавецо — каза единият, като насочи дулото на пистолета си към корема ми. — Стой спокойно и си вдигни ръцете.

Станах спокойно и си вдигнах ръцете. Не дискутирам с хора, които са насочили към мен дулото на пистолет.

— Претърси го, Джек.

Второто ченге се приближи до мен и ме опипа е професионална сръчност. Веднага откри под сакото ми празната презрамка за окачване на пистолет. Погледна я, погледна мен и оръжието, хвърлено върху пухкавия килим.

— Твой ли е патлакът? — попита по-високият -онзи, който ми тикаше дулото в корема.

— Не знам — отговорих аз.

— Майчице, той не знае — учуди се другият, — не знае с какво е наредил това мадамче. Пусни си лапите и ми подай тия перли.

Пуснах ръце и му подадох огърлицата.

— Хубави топчета. Чии са?

— Не знам.

— Сигурно си ги намерил на улицата, идвайки при мацката...

— Няма да разговарям с вас. Ще почакам момчетата от отдела за убийствата. Вие си гледайте работата и не си играйте на детективи.

По-високото ченге леко се усмихна.

— Джек, този хубавец не иска да разговаря с нас. Виждаш ли го колко е важен?

— Виждам, Боб. Той е някакъв ужасно важен тип. Има сигурно татенце в Сената и не ще да си изтърква езика в разговор с простосмъртни ченгета.

— Ще говориш ли? — попита още веднаж по-високият, без да престава да се усмихва.

— Не с вас.

Той прибра пистолета в кобура, а после със замах, яката ме удари по лицето. Главата ми се залюля като цветенце на вятъра. Той се изплю и ме цапна още веднаж. Усетих, че от носа ми закапа кръв.

— Размаза му цивката, Боб — каза по-ниският. — Браво, готина работа.

— Ако много знае, ще получи още един. Слушай, хубавецо, на мен тези номера не ми минават. Ще разговаряш с мен, щом аз имам желание за това. Аз съм солиден полицай, а ти — само един скапан, въшлив убиец, заловен на местопрестъплението. И преди да те изпратят в газовата камера, ще благоволиш да разговаряш с всеки полицай, който поиска да говори с теб. Как се казваш?

— Питър Барлоу.

— Е, вече потръгна по-добре. Защо я пречука?

Мълчах. Нямах намерение да обсъждам с тях каквото и да било. Той вдигна нагоре своя голям като кръгъл козунак юмрук и замахна, обаче не успя да ме удари, защото иззад прозореца се разнесе воят на полицейска сирена.

Високият отпусна ръка и се изплю върху обувките ми:

— Е, почакай. Сега ще си получиш заслуженото. Момчетата от отдела за убийствата умеят да разговарят с такива като теб. Ще те размажат на мокро петно, драги.

— Ще видим — отговорих и изтрих с длан кръвта, която капеше от носа ми. — Познавам добре момчетата от отдела за убийствата.

Няма да те похвалят, че ме нареди така...

\* \* \*

— Подпиши се тук — каза лейтенант Саймън Дълт и ми бутна под носа няколко изписани на машина страници, скрепени с кламер. — Подпиши се на всяка страница.

— Нали ще ми позволиш най-напред да прочета какво е написано на тях?

Той направи много учудена физиономия. Когато се учудва, лейтенант Дълт винаги заприличва на разтревожен палаш, който не знае с какво се е провинил пред господаря си.

— Трябва да имаш доверие в полицията — изрече най-накрая с упрек.

— Имам адско доверие в полицията — вдигнах рамене аз, — но предпочитам да прочета написаното.

Не ми отговори нищо, затова пристъпих към четене на страниците. Всичко беше вярно. В протокола беше записано само разказаното от мен. Подписах всичките пет страници и оставих протокола. Седяхме в кабинета на лейтенант Дълт от отдела за убийствата в градския полицейски участък. На стената зад гърба на лейтенанта висеше поставена в рамка противопожарна инструкция.

Дълт потри нервно ръце, а щръкналата му адамова ябълка затрепери, сякаш той тъкмо се беше опитал да преглътне нещо и се беше задавил.

— Кажи ми, Питър, какво да правя с теб сега... Нахакал си се в кошмарна история!

— Дай ми малко време, Саймън — помолих го. — Дай ми малко време и аз ще изясня всичко!

Лейтенантът отново заприлича на объркан пес.

— Няма начин, Питър. Приятелството си е приятелство, а сиренето — с пари... Принуден съм да те опандизя. Помисли си за някой добър адвокат. Не мога да ти дам никакво време. Ще ти призная нещо. Моята служба ужасно ми харесва и нямам намерение да я загубя. Айрис никога не би ми простила.

— Ама нали ти не вярваш, че аз съм наредил така оная малката...

— Работата не е в това дали вярвам, или не, Питър. Аз изобщо съм невярващ. Дори не знам какво значи да вярваш. Не е от моя ресор. Нека с вярата се занимават пасторите и поповете. Мен ме интересуват само фактите. И ти самият великолепно ги знаеш. А ако все още у теб има някакви съмнения, ще ти ги припомня един по един...

Изглежда, той прочете по лицето ми, че продължавам да имам разни съмнения, та се зае да ми припомня фактите:

— ...в 14,35 часа анонимен глас по телефона ни уведомява, че в жилището на госпожица Кейт О'Туул е било извършено убийство. Естествено, потегляме възможно най-бързо, на сирена. По радиото информираме и най-близкия патрул. Онези от патрула пристигат няколко минути преди нас. И какво виждат? Госпожица О'Туул — пратена на оня свят, а над трупа ѝ с бисерна огърлица в ръка стои един частен детектив, някой си Питър Барлоу... Нещо повече, всичко показва, че момичето е било убито с пистолета на същия този Барлоу. Пистолетът лежи на килима. С него е стреляно неотдавна, а в пълнителя липсва един куршум... Същият Барлоу, запитан от пристигналите полицаи за случая, отказва да отговаря на въпросите им...

Прекъснах го:

— Все още никой не е установил, че е убита именно с тоя пистолет. За да се докаже, че е така, е необходима балистична експертиза. А що се отнася до полицаите, то...

Този път ме прекъсна той:

— Кротко, Питър. Достатъчно опитен си, за да се оплакваш от държането на полицаите. Е, малко са ги подвели нервите, но и това се случва. А що се отнася до пистолета, престани да се правиш на ударен. Резултатите от експертизата ще бъдат готови след двадесет и четири часа и съм сигурен, че ти е ясно какви ще бъдат тези резултати.

Ясно ми беше, но не исках да се призная за победен:

— Добре, обаче засега все още нямаш никакви резултати. Освен това, обръщам ти внимание, на пистолета може да има не само мои отпечатъци...

— Аз пък съм съвсем сигурен, че на него ще има само твои отпечатъци. Ако е било както ти казваш, и наистина си бил в

безсъзнание през времето, когато някой е пречукал момичето, този някой, след като го е убил, е можел да изтрие пистолета и да го сложи за миг в твоята ръка. И аз на негово място бих направил точно така...

Той беше прав, адски беше прав. Ако бяхме с разменени роли, бих набутал в затвора Барлоу, без да се колебая нито миг. Обаче на мен никак не ми се искаше да отида в затвора. Ако исках ла се измъкна по някакъв начин от тази история, трябваше да действавам, а човек трудно може да направи каквото и да било, когато е зад решетките. Поставих всичко на една карта.

— Нека да се уговорим така, Саймън — казах. — Ти ми дай шанс и аз ще ти дам шанс. Ще направим едно малко пазарлъче...

Дълт вече не приличаше на разстроен палаш. Лицето му се стегна, а очите му заприличаха на твърди синкави камъчета.

— Не мисля, че имаш какво да ми предложиш, Питър — процеди той през зъби.

Не исках да постъпвам така. Никак не исках да постъпвам така. При това имах особена слабост към лейтенант Дълт, но при някои положения човек е принуден да върши какви ли не гадости. Казах му:

— Имам, Саймън. За съжаление, имам. Подари ми двацет и четири часа, а в замяна аз ти предлагам пълна амнезия. Кълна ти се, че завинаги ще изтрия от паметта си какво стана преди две години по време на следствието по убийството на Бил Робинз. Ще забравя какво направи ти с показанията на Бил Уайт и защо го направи...

Дълт се надигна и опря свитите си юмруци на бюрото. Беше блед като платно, само на челото му пулсираше набъбнало червено петно. Помислих си, че ей сега ще ме перне с все сила. И хич нямаше да му се разсърдя, ако го беше направил. Но, кой знае защо, той не ме удари, а само изрече с тих, съскащ глас:

— Ах ти, мръсноко, ти, нищожен, лайнян мръсноко... А аз те мислех за приятел...

\* \* \*

Когато се върнах в къщи, първата ми работа беше да смъкна всички дрехи и да се набутам във ваната. Разбитата глава ме болеше и ми пречеше да мисля. А имах за какво да мисля. Изтегнах се във

ваната и се опитах да дойда на себе си. После изпълзях навън, изтрих се с хавлиената кърпа и се облякох. Почувствувах се къде-къде по-добре. Налях си два пръста уиски, изпих го и започнах да съобразявам.

Имах двадесет и четири часа, подарени ми от лейтенант Дълт. Сума време. За едно денонощие може да се извърши държавен преврат и да се отмени конституцията, за едно денонощие може да се напише вдъхновена поема и да се получи за нея Нобеловата награда, за едно денонощие може да се ожениш, да овдөөеш и да се самоубиеш от мъка, може да нарисуваш картина, може да спечелиш на борсата хиляди долари и да загубиш много повече на покер. Двайсет и четири часа са адски много време. Само не бива да го пропиляваш напразно.

Налях си поредната порция уиски и реших да не си пропилявам времето напразно. Седнах край телефона и се обадох на госпожа Митфорд.

Тя сама вдигна слушалката.

— А, вие ли сте? — учуди се. — Та нали се разделихме само преди няколко часа. Щяхте да ми се обадите едва утре...

Гласът ѝ звучеше в слушалката като квакане на тлъстичка жаба.

— Да, госпожо — съгласих се аз любезно, — но нещата се развиха така, че се налага да поговорим още днес...

— Говорихте ли с онази пачавра?

— Да, госпожо.

— Даде ли ви перлите?

— Не съвсем, госпожо...

— Тогава защо ми губите времето?

Необходима ми е допълнителна информация...

— Казах ви всичко, което можеше да ви бъде полезно!

— Става дума за нещо дребно, но важно...

— Добре. Казвайте, но по-бързо. Днес нямам повече време за вас.

Запалих цигара, дръпнах дълбоко и попитах:

— Да имате някаква представа къде може да бъде съпругът ви?

Мълчание. Вече мислех, че е затворила телефона, но след миг тя се обади:

— Ох, хубава работа!... Сега вече ме гръмнахте. Та нали аз ви плащам точно за същото — да го издирите и да го доведете у дома...

— Знам, знам, госпожо — побързах да отбележа, — спомням си великолепно. Надявах се обаче, че вие ще ми подскажете нещичко...

— Нищо няма да ви подскажа. Вършете си своята работа. За това ви плащам.

— Още нещо, госпожо... Моля ви, не прекъсвайте... Само още един въпрос...

— Надявам се обаче, че не ще е такъв кретенски като предишния.

— Въпросът е твърде личен, дано не се засегнете...

— Не се засягам от тези, на които плащам.

— Чудесно. От това най-вече се опасявах, а фирмата „Питър Барлоу“ няма навика да обижда своите клиенти...

— Престанете най-после с тия фасони на любезност и кажете за какво става дума.

Поех си дъх и изтърсих:

— Пушите ли понякога марихуана?

В слушалката нещо изтрака. После настана продължителна тишина. След двадесетина секунди ос смелих да запитам:

— Госпожо Митфорд, чувате ли ме?

Оказа се, че не е затворила телефона. Обади се. В квакането и имаше не толкова възмущение, колкото учудване:

— Това пък откъде го измислихте? Що за кретенско хрумване! Защо пък трябва да пуша марихуана?

— Не знам, госпожо. Просто така попитах.

— Сигурно нещо здравата ви е чукнало по главата и в нея всичко се е объркало. Дочуване, господин Барлоу. И ще ви помоля да ми се обаждате само когато имате да ми казвате нещо конкретно.

Тя затръшна слушалката. Аз подържах своята до ухото още малко, а после я оставих.

Известно време барабаниях по бюрото с пръсти, пуших и мислех. Искаше ми се да си пийна още една чашка, но се отказах. Не бива да се пие на празен стомах. Днес бях ял малко и отново бях страшно гладен.

Намерих в телефонния указател телефона на Зара, в който бях предиобед. Веднага ме свързаха. Съгласиха се да извикат на телефона Джо Карпрайт. Но той толкова дълго не можа да се реши да си мръдне задника от стола, че започнах да се безпокоя. Най-накрая замрънка в слушалката:

— Кой е? Кой, мамицата му, ме безпокои?

— Здравсти, обажда се Питър Барлоу. Днес предиобед говорих с теб.

— О, помня, синко — гласът му определено омекна, — ти ми даде петачка.

— Що получиш още две петачки или, от мен да мине, цели две стотачки.

— Слушам те внимателно, синко, говориш приятни неща.

— Трябва ми допълнителна информация за Франк Митфорд.

— Някаква каша ли е забъркал?

— Така изглежда.

— Казах ти всичко, което знам. Ще се наложи да поразпитам момчетата. За кога ти трябва?

— Представи си — веднага. Специално ме интересува има ли някакви близки и по-сърдечни приятели, приятелки...

— За веднага много съжалявам, синко. Прекалено горещо е, та да се размърдам оттук за твоите глупави две стотачки. Утре, по същото време, сигурно ще знам нещичко...

— Джо, какво ще кажеш за три стотачки? Това е една съвсем красива сумичка.

— Не, синко. Дори за десет пъти повече няма да изляза оттук днес. Страшна жега е.

— Джо, аз наистина много държа на това. Ако не получа тази информация, съвсем ми е спукана работата...

— Съчувствувам ти, синко. Ужасно съжалявам, но аз си имам принципи. Никой не може да каже, че Джо Карпрайт няма принципи. Та нали точно по тази причина ме изхвърлиха от онзи парцал! Когато е горещо като днес, Джо Карпрайт си седи в бара и нищо не може да го накара да излезе оттам.

Усетих, че устните ми са напукани и ме болят. Внимателно ги облизах с края на езика си. Подутината на тила ми пулсираше с тъпа, прииждаща на вълни болка, а набъбналият ми нос деликатно напомняше за съществуването си. Почувствувах се стар, свършен човек. Джо Карпрайт имаше принципи.

Вече посягах да оставя слушалката, когато той отново заговори:

— Чакай, синко. Спомних си нещо. Ще ти го кажа срещу някой грош. Тоя Митфорд, като пристигна от Ню Йорк, се влачеше все с един



друг художник, и той загубен като него, Джек Бовъри. Заедно си пробутваха номерата. Дори организираха обща изложба. Рецензиите бяха съкрушителни. Може би това ще ти свърши работа...

— Може би, Джо, благодаря ти. Случайно да знаеш адреса на другия?

— Ще го намериш в адресното бюро. Ако изобщо тоя Бовъри е все още в нашето градче.

\* \* \*

До вратата нямаше звънец. Затова почуках. Още веднаж. Отговори ми неясно скимтене. Натиснах дръжката и влязох.

Не съм от хората, дето се шашват от какво ли не и застават с отворена уста, когато се окаже например, че някоя мацка има троен бюст или нещо подобно. Обаче трябва да си призная, че този път наистина се стъписах. Понеже това жилище беше голяма работа.

Отвсякъде ме гледаха стотици очи. Огромни, големи, средни и съвсем мънички. Взираха се в мен от стените, от тавана, че и от пода. Имаше зелени, сини, виолетови и дори пурпурни очи. Бяха неподвижни, но погледите им се забиваха в мен и ме пронизваха. Нарисувани красиво и старателно с маслени бои, те показваха, че този, който ги е изписал, си разбира от работата.

На тясното походно легло, поставено в ъгъла на просторната стая, лежеше най-странният тип, когото съм виждал през живота си. Беше облечен в избелели джинси и нещо, което приличаше на остатъци от пурпурен халат. Пурпурните парцали бяха превързани в талията с парче жица с яркоцветна изолация. Краката му бяха боси и мръсни. Косата — дълга и може би още по-мръсна. Няколко отделни, много дълги кичурчета косми образуваха брадата му. Когато си помръдна главата, забелязах, че към едното му ухо е прикрепен голям клипс с формата на разцъфваща роза.

Той се понадигна и ме погледна. Погледът му беше мъртъв и дълбок като каменовъглена шахта.

Дълго време ме гледа така, а после попита:

— Колко донесе? Преглътнах и вдигнах рамене:

— Какво трябваше да донеса?

— Не те ли праща Бил?

— Аз сам се пращам.

Той напълно загуби интерес към моята особа. Пак легна и като се загледа някъде в тавана, в кошмарните очи, рече:

— Върви си. Нямах работа тук. Мислех, че те изпраща Бил. Впрочем мога да мина и без нова пратка. Имам още запаси.

Можех да се хвана на бас що за запаси са това. Бях се сблъсквал с не един наркоман.

— Господин Бовъри, искам да ви попитам нещо.

— Махай се. Не ме интересуват твоите въпроси.

— Не ви ли е любопитно кой съм и защо съм дошъл при вас?

Явно, съвсем не го интересувах, защото дори не помръдна, а продължи да се блещи в нарисуваните на тавана зъркели.

Огледах се за стол. Нямах нито един. Затова се приближих до постелята му, енергично побутнах настрана краката му и приседнах.

Не реагира.

Запалих цигара и започнах да мисля по какъв начин поне малко да го раздвижа. Хрумна ми, че два яки шамара биха му се отразили добре, но все още беше рано за подобно лечение. Опитах другояче:

— Няма да има повече пратки от Бил.

Прояви слаб интерес, но бързо му мина.

— Нали си плащам...

— Не става дума за парите. На Бил просто му е писнало от теб. Не те обича вече.

Позамисли се, но не личеше да е особено засегнат от новината. Продължаваше упорито да се взира в тавана.

— Много важно. Разкарай се при твоя Бил. Ще си намеря от другаде.

Явно, типът нямаше проблеми с доставките. Налагаше се да премина на друга вълна.

Бръкнах във вътрешния джоб на сакото си и измъкнах от него юбилейната значка на Филадельфийското ловджийско дружество от 1909 година. Много красива значка. Голяма, блестяща, с изобилие от интересни заврънкулки.

Бутнах му я под носа и я задържах там достатъчно дълго, за да я види, и после бързо я прибрах в джоба си. Предпочитах да не се вглежда в нея внимателно.

— Охо, ченге! — измрънка той немощно. — Изнасяй се от тук, полицай. Нищо не можеш да подушиш при мен...

— Напротив, скъпи, вече подуших. Достатъчно, колкото да отидеш в пандиза, а там няма да има никакви инжекции...

Той се надигна, опря се на ръце и започна да ме оглежда. Този път с интерес, дори бих казал — с доста голям интерес. За да засиля ефекта, добавих:

— Достатъчно ще е да се поразровя в стаята ти. Сигурно ще намеря някакво прахче или ампулки. Можеш да бъдеш задържан за притежаване на наркотици. Това също е наказуемо.

— Кой ти е разбил носа, полицай? — ни в клин, ни в ръкав попита той и неочаквано се разплака. Устните му се извиха в подкова, а изпод зачервените клепачи започнаха да се стичат едри сълзи. Последва ги нов порой.

Аз си седях и пуших. Чаках да се изплаче. Обаче той нямаше намерение да спира. Плачеше безшумно, но затова пък много интензивно. Беше натрупал в очите си солидни запаси вода.

Накрая ми омръзна да чакам. Хванах го за реверите на пурпурната дрипа и го разтърсих енергично:

— Стига си циврил, художник. Нямам намерение да те опандизвам. Искам само да си поговорим. Това е всичко.

Разтърсих го като безволев манекен. Клипсът с формата на роза, закачен за дясното му ухо със сребърна верижка, рязко се залюля.

— Ще ми кажеш това-онова за твоя приятел Франк Митфорд. Искам да се видя с него...

Без да престава да лес сълзи, той изведнъж ме хвана за гърлото. Ръцете му бяха здрави, яко стискаше. За миг съзрях пред себе си неговите бездънни очи, от които се стичаха едри сълзи, а стоманените пружини на пръстите му продължаваха да се впиват във врата ми. Останах без въздух в дробовете си и слепоочията ми болезнено запулсираха. Стотиците очи по тавана и стените закачливо замигаха, а после всичко около мен се оцвети в червено, все по-интензивно червено.

С все сила го пернах с юмрук по брадата. В яркочервената мъгла зърнах как главата му рязко отскочи назад и в същия миг в дробовете ми нахлу вълна свеж въздух. Червената завеса, която бе заслонила света, се разнесе из ъглите на стаята.

Седеше опрян на стената и ме гледаше. Пернах го веднаж, втори път, че и трети. Малко ми поолекна. Запалих цигара и си опипах врата. След това го стиснах за врата и го повлякох към банята.

Все още не ставаше за разговор. Набутах му тиквата в мивката и пуснах водата. След моето лечение той бързо дойде на себе си, отвори подпухналите си очи и ме погледна напълно разумно. Несравнено по-разумно в сравнение с това, което беше, преди да го поступа.

Замъкнах го обратно в стаята и го хвърлих на леглото. Строполи се като чувал с картофи и започна да скимти — тихичко и пронизително.

— А сега да си поговорим, миличък — казах. — Ако не искаш да ядеш още пердах...

— Няма да ти кажа нищо за Франк — зафъфли, — той ми е приятел. На никого не е направил нищо лошо...

Изсмях му се в муцуната.

— Ще говориш и още как. Много добре знаеш, че ще ми кажеш всичко. Не се перчи, излишно е. Жал ми е за теб и не искам да ти създавам неприятности...

— Няма да кажа! — Слабият протест продължаваше. — Няма...

Пристъпих към действие и след няколко минути вече беше изпълнен с желание да говори. Фирмата Питър Барлоу не обича да прилага този род методи, но нейният шеф и персонал в едно лице още повече не обича да седи зад решетките в ролята на заподозрян в убийство. Някой беше казал, че целта не бива да оправдава средствата. Може и да е имал право, но в този момент нямах настроение да дискутирам по въпроса.

И така, след прилагането на специалните средства си поприскавахме за Франк Митфорд. Времето течеше, хилядите очи забиваха от стените и тавана в нас своя мъртъв, разноцветен поглед, а ние говорехме ли, говорехме.

Научих някои доста интересни неща. Разбрах например, че Франк Митфорд е бил нещастен в брака си, разбрах, че пуши марихуана и нещо повече, разбрах, че днес се е обаждал по телефона на Джек Бовъри и му се е доверил, че умира от страх.

Имах известни трудности, когато поисках да науча откъде се е обаждал Франк Митфорд. По този въпрос господин Бовъри се опитваше да изкръшка. Приканих го да бъде разумен и приложих

метода на деликатното убеждаване. Разбира се, помогна и след малко знаех откъде му е звънял Франк Митфорд.

Към края на разговора бях доста уморен. Наместих Бовъри да си легне удобно и му подадох чаша вода.

— Сбогом, братче — рекох. — И благодари на бога, че не съм от най-бесните, щото иначе яко щеше да си изпатиш. Засега няма да докладвам за наркотиците. Но не забравяй, че винаги мога да променя решението си. Имай го пред вид и си почивай.

Преди да изляза, свърших още една работа — прерязах кабела на телефона му. Предпочитах да не се обажда на Франк.

Беше вече късно. Над града отдавна беше паднал гъст, влажен мрак, обаче все още се усещаше задухът от деня, затаил се и вътре в колата ми. Паркирах край тротоара, запуших и се замислих. Мислех си за Франк Митфорд и за жена му, за момичето, застреляно между очите с куршум от моя пистолет, за нещастния наркоман, който издрънка всичко за своя най-близък приятел. После си помислих за лейтенанта — човекът, който ми подари едно денонощие.

Стигнах до извода, че е крайно време да поговоря с лейтенант Дълт. Включих двигателя и подкарах към най-близката телефонна кабина.

По това време лейтенант Дълт сигурно си беше у дома. По една случайност знаех телефонния му номер.

Дълго време никой не вдигаше слушалката. Вече бях готов да се откажа, когато чух женски глас:

— Ало?

— Добър вечер, Айрис — казах. — Питър се обажда, дай ми Саймън на телефона...

— О, ще ти се обади с огромно желание — заяви тя след кратко колебание, а в гласа ѝ прозвуча странна неприязън.

Почаках още малко и чух в слушалката пресипналия глас на лейтенант Дълт:

— Къде си сега, Питър?

Не считах за необходимо да го информирам.

— Не е важно. Слушай, имам да ти кажа нещо...

Дълт ме прекъсна не особено деликатно:

— И аз искам да ти кажа много неща, мръсен, скапан нехранимайко! Кажи ми къде си, за да дойда и да те направя на пестил!

Реакцията на лейтенант Дълт никак не ми допадна. Опитах се кротко да спра изригването му:

— За какво говориш, Саймън? Какво е станало?

— И ти се осмеляваш да ме питаш какво е станало?! Стана то, каквото стана! Представи си, мръсен хитрецо, възможно най-лошото! Преди два часа бях снет от длъжност. По искане на окръжния прокурор!

— Ужасно съжалявам, Саймън, но какво общо имам аз с това?

— И още питаш! Снеха ме, защото съм те пуснал от ареста, дрисльо мръсен!

В телефонната кабина беше горещо като в турска баня. Изтрих потта от челото си и разхлабих възела на вратовръзката. Шапката ми се килна на тила. Усещах как се залепва за косата. На другия край на жицата лейтенант Дълт псуваше все по-яростно. Ако гласът можеше да убива, вече щях да бъда един обезобразен мъртвец. Толкова обезобразен, че щяха да си имат сериозни трудности при идентифицирането на трупа. Почаках търпеливо, докато лейтенант Дълт млъкне за секунда, поемайки си дъх, и се напъхах в средата на поредната му ругатня:

— Само за миг, Саймън! Разбирам, великолепно разбирам как се чувствуваш и какво би ми направил, ако бях до теб. Записвам си го, но дай да преминем към конкретните неща. Саймън, важно е как се е стигнало дотам...

— Как се стигна ли? Най-обикновено. Някаква въшка уведомила прокуратурата, че полицията е пуснала на свобода човека, задържан над трупа на момичето. И че момичето е било застреляно с пистолета на същия този тип. Окръжният прокурор отдавна е на нож с моя шеф. Веднага пристигна в участъка и вдигна страшен скандал. Заплаши, че ще започне следствие против полицията. Шефът напълни гащите от шубе. Нареди да те издирят, а мен на секундата ме сне...

— Не можеше ли да му обясниш?...

— Да му обясня ли? Да беше дошъл да му обясниш ти, ти...

— Спокойно, Саймън. Сега не е време да се караме. Трябва да се измъкнем от тази каша... Случайно да знаеш кой е уведомил прокуратурата?

— Мислиш, че ще вземат да ме информират? И аз самият бих искал да знам! Само да ми падне в ръцете тая въшка! О, господи, само

да ми падне...

— Саймън — пак го прекъснах. — Мисля, че знам кой се е обадил в прокуратурата. Същата личност, която ви е уведомила за убийството...

— Кой може да е, Питър?

— Убиецът, Саймън. Убиецът. И струва ми се, че знам кой е той...

Поговорихме още няколко минути, оставих слушалката и излязох от телефонната кабина.

\* \* \*

Поех си дълбоко дъх, но въздухът и тук беше горещ и влажен. Намирах се на слабо осветена уличка с полуразрушени къщи от двете ѝ страни. Беше пуста и само тук-там светеха прозорците на някои от домовете. На един от тях се беше показала тъмнокоса жена и ме гледаше. Пушеше, а косата ѝ беше много черна и много разчорлена.

Направих няколко крачки към колата си. Обаче ми хрумна, че няма да е зле най-напред ла хапна нещичко. Не бих се отказал и от уиски. Дори двойно. Можеше да бъде без лед и газирана вода. Тази нощ ме чакаше още много работа. Преди да тръгна на лов, трябваше да се отбия в някой бар.

Качих се в колата и извадих ключовете от джоба си. Но не запалих двигателя. Спомних си какво ми каза лейтенант Дълт. Търсеха ме. От няколко часа всички полицаи на Лос Анжелос се озъртаха за мен. Вероятно късовълновата полицейска радиостанция през равни интервали повтаря как изглеждам, кой номер обувки нося и какъв е регистрационният номер на колата ми. Ченгетата в нашия град си знаят работата и ако вземат някого на око, рано или късно ще им попадне в лапите. И навярно по-рано, отколкото по-късно.

Огледах се. Улицата беше все така пуста и безлюдна. На ръба на големия контейнер за смет балансираше котка. Чернокосата жена продължаваше да пуши и да зяпа към мен. От всички страни долиташе звукът на гърмящите с пълна сила телевизори. Небето беше розово от отблясъците на неоните в другите квартали на града. Звезди не се виждаха.

Вече знаех, че няма да се отбия в никакъв бар и няма да си пийна уиски. Не можех да използвам и колата си. Не можех да си позволя риска да я карам, без да съм сменил регистрационния ѝ номер. Пуснах стъклата на прозорците, излязох и старателно затворих всички врати. У мен дремеше плахичка надежда, че когато приключи този случай, ще се върна на същата улица и иго намеря на същото място колата си. Твърде несигурна надежда, наистина.

Запалих цигара, магнах с ръка на чернокосата жена на прозореца отсреща и тръгнах. Чакаше ме немалко път, а аз никога не съм бил рекордьор в ходенето пеш.

Вървах, вървах, но като изминаха петнайсетина минути, разбрах, че пешеходното ми придвижване е безсмислено. Движейки се с това темпо, бих стигнал в интересувания ме каньон едва утре следобед. А тогава със сигурност щеше да бъде много късно. И освен това съвсем не беше казано, че изобщо ще стигна до желаното място. Всеки човек, който- нощем се мотае пеш из крайните квартали на нашия град, се излага автоматически на подозрението на полицаите. Затова реших да се насоча към по-оживените улици и да хвана такси. На два пъти срещнах полицаи. Първия път край мен мина патрул от двама души. Говорех си и не ми обърнаха никакво внимание, но на мен сърцето ми само дето не изскочи. Втория път срещата беше още по-драматична. Полицейската кола караше бавничко край тротоара. Мъчех се да се държа, сякаш не ги забелязвам, но те определено се заинтересуваха от мен.

Караха така около двадесетина метра и през това време не ме изпускаха от око. По едно време дадох газ и ме изпревариха. Вече бях готов да въздъхна с облекчение и да изтрия изпотеното си чело, но се оказа, че нямам основание да се радвам. Колата рязко спря, а от прозорчето се показа глава с полицейска фуражка. Изчаках да се приближи.

Изпитах огромно желание да се обърна кръгом и да хукна да бягам. Но не го направих. Много ми струваше да не го направя. Обаче не забравях, че четирите колела на полицейската кола са по-бързи от моите крака и че на този свят съществуват много нервни полицаи, които адски обичат да стрелят.

Приблжих се до тях със спокойна, отмерена крачка.



— Ей! — викна човекът с полицейската фуражка. — Какво търсиш тук през нощта?

Направих още няколко крачки, бавно запалих цигара и отвърнах съгласно истината:

— Търся такси. В този загубен квартал не може да се хване такси.

Той кимна с разбиране.

— Така е. Тук никой не пътува с такси. И изобщо, доста опасно е човек да се влачи тук по нощите. Като нищо могат да го тупнат по главата. Случвало се е да убиват хора буквално за няколко долара...

Вдигнах рамене:

— Момчета, аз не съм от страхливите...

От другото прозорче на колата се показва още една полицейска мутра. Собственикът ѝ рече:

— Виждали сме ги такива смелчаци. Не един от тях после се е кърпил в болницата или е ставал плячка на червеите...

— Благодаря ви за предупреждението, ще внимавам.

— Няма да имаш кой знае каква полза от това. Чакай, ела тук. Качвай се в колата. Ще те откараме до първото срещнато такси...

Вратата на колата се отвори и онзи, който седеше на задната седалка, ме покани с церемониален жест да вляза. Наведох глава и се напъхах вътре. Отпред седяха двама, а третият — до мен отзад. Дъвчеше дъвка и изгуби каквото и да е интерес към мен. Свих се в ъгъла с надеждата да бъда възможно най-незабележим. В колата беше ужасно горещо и вонеше на бензин.

Потеглихме. Веднага забелязах, че никой не гледа към мен. Затова свалих шапката си, оставих я на седалката до себе си и изтрих челото си с мократа кърпа.

Колата се движеше бавно. Шофьорът си подсвиркуваше тихичко през зъби. Изведнъж се обади радиотелефонът:

— 117, 117, обади се, приемам...

— Това е за Хари — промърмори шофьорът и продължи да си подсвирква. Радиотелефонът бърбеше, без да спира, ченгетата мълчаха, а аз се вирах през прозореца с надеждата да зърна такси. Забелязах го в мига, в който от високоговорителя започна да се сипе текстът на полицейското съобщение:

*„Внимание, към всички, внимание, към всички. Повтарям данните за лицата, които трябва да бъдат незабавно задържани. Номер едно: Стив Харисън. Седемнайсет години. Височина около шест фута. Коса черна, много дълга. Облечен в джинси и фланелка с надпис «Джими Хендрикс». Намира се в състояние на наркотично опиянение. Въръжен с бръснач...“*

Показах към паркираното в далечината такси.

— Ето там има такси...

Шофьорът кимна:

— Готово. И без това отиваме в същата посока. Гласът от високоговорителя продължаваше:

*„Номер две: Питър Барлоу. Частен детектив. Четирийсет години. Слаб, височина пет фута и седем инча. По лицето му има дракотини. Може да бъде въръжен. Последния път, когато са го видели, е бил облечен...“*

Полицейската кола рязко спря.

— Хайде, братче, измъквай се, ето ти и такси — рече онзи зад кормилото.

Отворих вратата и излязох на улицата. Стараех се светлината на уличната лампа да не пада върху лицето ми, когато се наведох към колата:

— Благодаря за съдействието, момчета!

— Няма нищо — отговори полицаят, който седеше до мен отзад.  
— Успех!

Обърнах се кръгом и се насочих към таксито. Стараех се да вървя бавно и спокойно, без да показвам колко много държах да се отдалеча по-бързо от тях. Изминах така може би десетина крачки.

Викът зад гърба ми прозвуча като спукване на надута хартиена кесия, която някой е ударил с ръка:

— Ей, ти! Почакай!

Беше гласът на полицаия с дъвката. Застанах като истукан и изстинах като покойник в хладилника на градската морга. Почувствавах, о, как осезаемо почувствавах, че имам гръб и врат.

— Върни се! — Гласът на ченгето беше категоричен и нетърпящ възражение. Глас на ченге, което не разбира от шеги.

Шофьорът на таксито, към което се приближавах, ме загледа с огромен интерес. Бавно се обърнах. От отворената врата на

полицейската кола се подаваше ченгето. Беше се озъбил в приятелска усмивка. В протегнатата си ръка държеше моята шапка.

— Забрави си шапката — рече, — ужасно си разсеян, братче...

\* \* \*

Навлязохме в тесния каньон. Пътят ставаше все по-изровен и макар колата да беше със солидни амортизатори, за малко да си отхапя езика, докато казвах на шофьора:

— Спрете тук, моля ви. Пристигнахме.

Той спря колата и ме погледна неприязнено:

— Боже, каква мъка е с тия клиенти! За какъв дявол ви е прихванало да се влачите нощем из пущинаците...

Посегнах към портфейла си и извадих няколко банкноти — много повече от сумата, която показваше броячът на таксиметъра. Погледът на шофьора видимо омекна, но той не престана да мърмори:

— Ако не ви бях видял да слизате от полицейска кола, за никакви пари не бих тръгнал с вас. Такива нощни пътувания извън града са опасни. Не един шофьор на такси го е разбрал на собствения си гръб!

Нямах ни най-малко желание да разговарям с него. Мълчаливо му подадох парите и слязох. Той започна да обръща. В тесния каньон не му беше лесно да го направи. Изчаках го да потегли. Фаровете ме ослепиха за миг, но веднага след това забелязах червените звездички на отдалечаващите се стопове. Останах сам.

Няколко секунди стоях неподвижно, опитвайки се да свикна с тъмнината наоколо. Адаптирах се лесно. Не че имам очи на прилеп, а просто защото се оказа, че тъмнината не беше непрогледна. Светеха луната и звездите. Хиляди, милиони звезди. Вече не помнех кога за последен път бях виждал толкова много звезди. Небето над Лос Анжелос е беззвездно, обвито с пелена от автомобилни газове и осветено от отблясъците на разноцветни неони.

Помислих си, че предпочитам звездите пред неоните. Дишах с пълни гърди. Въздухът беше чист и свеж, просмукан от аромата на трева, цветя и цъфнал жасмин. Задухът, който ме придружаваше от толкова време, изчезна. Остана сред напечените стени, сред

отровените с бензинови пари каньони на улиците, в баровете и телефонните кабинни.

Прииска ми се да легна сред тези треви и храсти, да дишам ароматния въздух и да се вирам в звездите. Но не можех да направя това. Трябваше да бързам. Да бързам адски, ако не исках в най-скоро време първият срещнат полицай да ме набуца в затвора, откъдето при така благоприятно обстоятелства водеше пряка пътека към камерата с циановодород. Трябваше да издира убиеца. И да докажа вината му.

С тъга си помислих за моя пистолет, който лежеше сега като вещественно доказателство в сейфа на градския полицейски участък, и тръгнах надясно, към разклонението на каньона. Там се виждаше стълб с табелка. Нямахше нужда да паля кибритена клечка, та да прочета на нейната светлина какво пише. Светлината на месечината беше достатъчна.

Надписът гласеше: *„Частна собственост на семейство Митфорд. Влизането забранено“*.

Навлязох в територията на частната собственост на семейство Митфорд. Изминал бях може би към двеста ярда, а може би и малко повече, когато иззад завоя се показва обляна от лунната светлина поляна. В сребрилата светлина пред мен изникна странна сграда — нещо като кръстоска между къщичката на Баба Яга и горната част на миниатюрен трансатлантически кораб. Цялата вила беше надупчена с кръгли корабни илюминатори. Няколко от тях светеха.

Приблжих се и се опитах да надникна през най-близкия. Не видях кой знае какво. Част от стените и плещите на някакъв мъж със светло сако. Беше с гръб към мен и не виждах лицето му.

Отидох до вратата. Не почуках. Просто внимателно натиснах дръжката и след това бутнах вратата. Тя се отвори безшумно. Влязох. Помещението беше ниско, облицовано с ламперия от тъмно дърво и поразително приличаше на корабна кабина. На стените бяха закачени стари морски карти, барометри и изсушени морски звезди. Обаче не миришеше на море и водорасли. В стаята се носеше сладникавата миризма на марихуана. Просто смърдеше на марихуана.

Мъжът със светлото сако не изглеждаше учуден. Гледаше ме равнодушно със зачервените си очи и мълчеше.

Свалих си шапката и я хвърлих на голямото кожено кресло.

— Добър вечер — казах. — Господин Франк Митфорд?

Той поклати апатично глава, без да се помръдне.

Седнах удобно в другото кресло, праметнах крак върху крак и запалих цигара.

— Моля ви, седнете — предложих му вежливо. — Искам да поговоря с вас.

Митфорд седна като автомат и продължи да се взира в мен с кръвясалите си, нищо неизразяващи очи.

— Аз съм Питър Барлоу от детективската агенция на Питър Барлоу. Днес сутринта, а в същност вчера сутринта — поправих се, поглеждайки големия старомоден часовник във форма на едновременшен кораб на отсрещната стена — вашата съпруга ме нае...

Той кимна с безразличие.

— ...ме нае, за да ви издиря и да ви накарам да се завърнете в къщи. Освен това трябваше да намеря и да взема бисерната огърлица, собственост на съпругата ви, която вие сте подарили на госпожица О'Туул. Та така значи, отидох аз при госпожица О'Туул да си поприказваме малко с нея. Искях да уредим работата со кротце, со благо...

Продължаваше да мълчи, а зачервените му очи бяха безизразни като очите на преживяща крава. Почувствувах се страхотно уморен, сякаш бях преживял хиляда години, че и отгоре.

— Да ви се намира нещо за пиене? — попитах го.

Посочи ми барчето в ъгъла. Станах, приближих се до барчето, намерих бутилка уиски. Налях си два пръста в чашата, изпих го. После повторих цялата операция. Върнах се на креслото, пак метнах крак върху крак и продължих разказа си:

— И така, отидох при госпожица О'Туул. Поговорихме си с нея, но не можахме да стигнем до разбирателство. Изведнъж някой тропна при вратата, а тя каза, че идвате вие. Явно, че ви очакваше. И след това ме прасна по главата. Загубих съзнание. А когато се свестих, тя вече беше мъртва. Застреляна с моя пистолет. В джоба си намерих перлите на съпругата ви. Някой беше успял да уведоми ченгетата. Те ме свариха там и са убедени, че аз съм убил момичето...

Прекъснах, за да чуя какво ще каже. Той не каза нищо, затова се върнах към темата:

— Всичко показва, че вие сте пречукали малката. Тя чакаше именно вас. Уплашили сте се от жена си и от скандала. Решили сте да използвате ситуацията и да набутате мен в тази история.

— Не съм я убил аз — изрече тихо, — не съм убил Кейт...

Вдигнах рамене.

— Засега полицията все още си мисли, че съм я убил аз. Но лейтенант Дълт е на друго мнение. Доказателство за това е фактът, че ме пусна от ареста. Страхувам се, че вие ще свършите в газовата камера, господин Митфорд...

Забелязах в очите му някакъв израз, може би сянка от страх. Явно, думите ми бяха започнали полека-лека да проникват в замъгленото му от марихуаната съзнание. Реших да нанеса поредния удар:

— Мога да ви уверя, че този вид смърт не е от приятните. Връзват човека за стола и го заключват в бетонната камера. После в тавана се отваря малко прозорче, през което се хвърля циановодород. Той пада в съд с вода, поставен до краката на осъдения. Очите ви ще бъдат завързани, когато ще чуете плясък и съскане. Естествено ще решите, че за нищо на света няма да си поемете дъх, но рано или късно ще започнете да се задушавате, ще отворите уста и ще вдъхнете...

— Не съм убил Кейт, не съм я убил аз... — изфъфли той неясно.

Станах и се огледах.

— Къде е телефонът? Трябва да се обадя на жена ви.

Франк преглътна и изломоти:

— Не бива да се обаждате на жена ми, не бива...

Усмихнах му се приятелски:

— Бях нает, за да ви намеря. Намерих ви. Сега трябва да уведомя клиентката си. Фирмата на Питър Барлоу никога не разочарова своите клиенти. И освен това трябва да дрънна на лейтенант Дълт, нека веднага дойде тук...

— Не бива да се обаждате на жена ми, не бива да се обаждате...

— повтаряше той като навит. — Не бива да звъните на лейтенанта, не съм я убил аз...

Не открих в стаята телефон. Но сигурно беше някъде тук, понеже Митфорд беше телефонираше на приятеля си от вилата. Реших да хвърля по един поглед и на останалите помещения. Приблжих се до страничната врата. Тя вероятно водеше към спалнята.

Митфорд ми прегради пътя и заслони вратата с тялото си.

— Не бива, не бива. Не влизайте там. Там няма телефон, там няма нищо... Аз не съм я убил... не съм аз... — повтаряше тъпо и явно нямаше намерение да се отдръпне.

Грабнах го енергично за реверите на сакото и го отместих настрана. Не се съпротивяваше, само продължаваше да ломоти своето „не бива“ и да ме гледа умолително.

Натиснах дръжката, блъснах вратата и влязох в съседната стая. Разбира се, имаше телефон — на ниската масичка до широкия двоен диван. А на дивана седеше облечената с тъмен костюм госпожа Ийв Митфорд и пушеше. Очите ѝ блестяха, а тлъстата ѝ гуша се беше плисирала в провиснали гънки. В дясната си ръка държеше пистолет. Дулото му беше насочено недвусмислено към мен.

Облизах устните си и рекох, както си беше:

— Тъкмо исках да ви се обадя. Не очаквах да ви заваря тук.

Тя ме погледна и се усмихна. Не бих казал, че това беше особено приятна усмивка. Сигурно така се усмихва кобрата, преди да забие зъбите си във врата на своята жертва.

— Ти се оказа умен — започна, — много умен. Обичам такива мъже. Щяхме да сме си лика-прилика с теб. Как разбра, че Франк е тук? И защо ти беше нужно да го плашиш? Той и без това е перкулясал от шубе, ще вземе да ми се поболее.

— Мога ли да седна? — попитах.

Госпожа Митфорд посочи с пистолета табуретката до голямата тоалетна масичка, на която бяха наредени безброй шарени бурканчета и тубички. Седнах на табуретката.

— Защо го плашеше? — повтори въпроса си. — Наистина ли допускаш този будала да е застрелял момичето?

— О, не, никога не съм вярвал в това — признах си аз искрено. — Исках само да го поуплаша, та да ми даде необходимите сведения. И мисля, че щях да успея, госпожо. Но той е съвсем извън релсите. Поне така изглежда. Съзнанието му е замъглено от наркотика и го гони страхотно шубе. Страхува се, че ще му видите сметката — така, както на неговата любима.

Тя остави цигарата си на пепелника, който държеше върху коленете си.

— Откъде ти е дошло наум, че аз имам нещо с убийството?

— Е, колко му беше да се досетя. — Опитвах се гласът ми да звучи естествено. — Бързо се досетих. Мога да ви обясня, ако нямате нищо против, госпожо...

Изкикоти се със своя приличен на квакане смях:

— Искаш да спечелиш време, умнико. Но нека бъде на твоето. Дрънкай, реди историята си.

— Мога ли да запуша?

— Не се осмелявай да пъхнеш ръка в джоба си, защото ще те направя на решето. Ще минеш и без цигара.

Кимнах с разбиране.

— Нямам оръжие, госпожо, но ми е ясно, че вие няма да ми повярвате. И така, да започнем от самото начало. Първо, аз бях страшно учуден, че сте избрали тъкмо мен — частния детектив с най-калпавата репутация от всички колеги в нашия град. Едва след това разбрах защо съм ви бил нужен. Необходима ви е била изкупителна жертва, а аз с тази репутация бях най-подходящият. Но тези неща ги разбрах чак после. В началото не ми хареса марихуаната...

— Каква марихуана?

— В стаята, в която ме приехте, смърдеше на марихуана. А вие в никакъв случай не приличахте на любителка на тази трева. Видя ми се много странно. После научих, че вашият съпруг пуши марихуана, а вие се опитвахте да ме убедите, че той се е чупил и не знаете къде се намира. Може би в същото време е бил в съседната стая? А може би миг преди това е заминал за тази вила? Но всичко това проумях много по-късно. Уверих се, че вие сте убили момичето, след като снеха лейтенант Дълт.

Тя вдигна рамене:

— Не разбирам какво общо имам аз...

— Имате, госпожо, имате — горещо я уверих аз. — Когато онова момиче ме чукна по главата и ме изключи от играта, някой го е убил. Веднага след като се съвзех, пристигнаха ченгетата. Някой ги уведоми. Този някой можеше да бъде само убиецът. Никой освен него не е знаел за убийството. Той е побързал да ги уведоми, та да ме сварят с бисерната огърлица в джоба. В момента, когато измъкнах перлите от джоба си, разбрах, че съм бил избран за изкупителна жертва... И, честно казано, веднага си помислих за вас...

Погледнах я и пак попитах:



— Мога ли все пак да запаля?

— Не се превземай! Продължавай! Това, което говориш, е интересно.

Облизах още веднаж засъхналите си устни и продължих съгласно желанието ѝ:

— Помислих си за вас. Но тогава тази мисъл беше само предположение. Уверих се, че не греша, когато снеха лейтенант Дълт. Само вие сте можели да съобщите в прокуратурата, че са ме пуснали. Никой освен вас не знаеше. А на вас самият аз се обадох по телефона, щом се върнах у дома. Тогава вие сте се уплашили, че съм на свобода и планът ви се проваля. Започнали сте да действувате. Обадили сте се в прокуратурата, за да ги информирате, че полицията е пуснала на свобода онзи тип, с чийто пистолет е била застреляна стриптийзърката. Само убиецът знаеше за пистолета... За перлите — също. Та щом научих, че при обаждането до прокуратурата е станало дума и за двете неща, вече нямах ни най-малко съмнение...

Тя пак се засмя с неприятния си кикот:

— Умен си, дяволе. Но въпреки това те пратих за зелен хайвер. Сам си набута главата в примката. И в най-смелите си мечти не смеех да се надявам, че планът ми ще се осъществи толкова успешно. Наредих на Франк да се обади на онази и да я предупреди за твоето посещение, като я посъветва да се държи твърдо и да те изхвърли. Аз само се надявах, че ще оставиш у нея визитната си картичка и повечко отпечатъци от пръстите си. При твоята репутация и моите показания, че съм те изпратила там, това щеше да бъде достатъчно да те заподозрат в убийство. А пък ти като теле позволи да те чукнат по тиквата и всичко стана още по-лесно...

— Жалко за момичето — промърморих, — можеше да си поживее!

— Не можеше! — Гласът ѝ стана остър като бръснач. — Не можеше. Тя посегна към моята собственост. Трябваше да бъде наказана. И беше наказана. Никой не може безнаказано да се подиграва с Ийв.

— Ама нали можехте да ѝ вземете перлите. Сигурно щеше да ви ги върне.

— Не е работата в перлите, идиот такъв. Става дума за Франк. Когато преди две години се омъжих за него, ме предупреждаваха, че

един божи ден ще избяга с първата попаднала му въртиопашка. И тогава се зарекох, че това никога няма да стане... Заклех се, че няма да допусна...

— Но нали той се върна разкаян и уплашен, щом го заплашихте с полицията. После ви помогна да я насочите по следите ми, пристигна тук и чакаше послушно, без да го е грижа какво ще стане с приятелката му.

— Никой не може безнаказано да се подиграва с Ийв — повтори тя упорито, — никой и никога. Това момиче трябваше да бъде наказано.

Погледът ѝ беше поглед на човек, който провъзгласява слова на просветление свише. Такъв поглед имат само вдъхновените проповедници и някои обитатели на психиатричните клиники. Тя действително вярваше, че госпожица О'Туул е трябвало на всяка цена да бъде наказана. За нея този въпрос не подлежеше на обсъждане.

Исках да прибавя нещо, но после се отказах.

Тя замълча, вглеждайки се някъде зад рамото ми, в някаква невидима за мен точка на стената. Правеше впечатление на отсъстваща е мислите си от тази стая. Дулото на пистолета, което досега беше насочено право в корема ми, леко се наклони надолу. Започнах да претеглям шансовете си. Един рязък, лъвски скок...

Изведнаж Ийв Митфорд дойде на себе си. Дулото зае предишното си положение. Тя извика:

— Франк! Ела тук!

Франк влезе. Застана до мен, равнодушен, с тъп поглед и безводно отпуснати до тялото ръце.

— Франк, ти чу ли нашия разговор?

Той кимна апатично.

— Чу ли, че тази пачавра трябваше да бъде наказана?

Не отговори. Тя повтори с леко повишен тон:

— Повтори, че трябваше да бъде наказана! Заповядвам ти!

Франк мълчеше. В очите на жена му светнаха опасни пламъчета.

— Франк! — Дулото на пистолета едва-едва се отмести към него.

— Веднага кажи, че тази развратница трябваше да бъде наказана!

Аз се намесих полугласно:

— Кажете, не бива да противоречите на госпожа Ийв...

Погледът ѝ ме стрелна:

— Затваряй си човката!

— Трябва да бъде наказана — изломоти Франк с тенекиения глас на „точно време“ от телефона.

Тя се усмихна:

— Добре, Франк. Обичам, когато си послушен. И веднъж за винаги запомни, че в бъдеще всяка развратница, която поиска да те отнеме от мен, ще бъде наказана. Ще бъде наказана!

Отново равнодушно кимване с глава.

— И още нещо. — Гласът ѝ се снижи до съскало. — Ако подобна история се случи още веднъж, н ти самият ще бъдеш наказан. Запомни това добре!

Никаква реакция.

— Ставай! — Тя се надигна от дивана и посочи с дулото на пистолета към мен. — Ставай, умнико. Ще се поразходим из двора. А ти, Франк, намери лопата. Виж в килера за противопожарния инвентар до входа.

Той излезе, без да каже нито дума. Аз продължавах да седя.

— Ставай де! Какво чакаш?

— Никъде няма да изляза, госпожо. Няма да ги облекчавам работата.

Хрумна ми, че с огромно удоволствие бих си пийнал глътка уиски. И същевременно сам се учудих, че в момент като този ми идват в главата такива глупави мисли.

— Никъде няма да отида, госпожо — повторих.

Не можех да позная гласа си. Това беше гласът на някакъв неизвестен човек, на някакъв мъж, когото аз не познавах. Звучеше съвсем приятно.

Тя направи още една крачка към мен:

— Казвам ти за последен път. Ставай!

Наистина го казваше за последен път — не се съмнявах в това. Бавно-бавно се надигнах от табуретката. Краката ми бяха омекнали и безсилни, целият бях омекнал и безсилен, като че ме бяха прекарвали през сокоизстисквачка. Позволих си да кажа:

— Госпожо, нищо няма да спечелите, като ме убиете. Лейтенант Дълт знае, че съм тук. Ще ме търсят...

Отново кикот, приличащ на квакане.

— Вече те търсят. С обвинение в убийство. И ще бъдат ужасно разочаровани, като не те намерят. Ще бъдат неутешими, че си им се изплъзнал. А в същото време ти ще бъдеш изключително добре скрит, на два метра под земята. Хайде, мърдай!

Мръднах. Приблжих се към нея с една крачка, с една мъничка крачка.

— Не насам! Към вратата!

От мен до нея имаше най-малко три ярда. Прекалено много, за да мога да скоча, преди тя да натисне спусъка.

Бавно се полуизвърнах. И тогава вратата се отвори и на прага застана Франк Митфорд с лопата в ръка. С крайчеца на окото си забелязах, че тя насочи погледа си към него и в същата секунда се хвърлих на пода, опитвайки се да стигна до краката ѝ.

Стигнах. Дръпната рязко, тя падна по гръб и събори някакво столче. Шумът от падането на тежкото тяло и трясъкът на обърнатия стол се смесиха с грохота на изстрелите. Не изпусна пистолета и не загуби ума и дума. Третият изстрел беше точен. Усетих тъп удар в лявото си рамо. Пуснах краката ѝ и се строполих на пода. И в този миг във въздуха блесна острието на лопатата, а старателно фризираната глава на госпожа Ийв странно потрепера и се обля в кръв.

После дойдоха следващите удари и скимтящият ѝ писък замря. Беше мъртва, но той продължаваше да удря, съсредоточено и прецизно, влагайки цялата си сила, цялата си омраза.

Без да обръщам внимание на парализиращата болка, която се разливаше на горещи вълни в лявата половина на тялото ми, допълзях до пистолета на пода. И едва след като го усетих в ръката си, викнах:

— Престани! Стига!

Франк замря с вдигната нагоре лопата. Очите му, широко отворени и заобиколен с червени кръгове, се втренчиха в мен. Остана още миг неподвижен, а след това отпусна лопатата, която чукна в пода до онова, което преди двадесетина секунди беше опасната госпожа Ийв Митфорд.

Устните му беззвучно мърдаха, а на лицето му беше изписан израз на безкрайно учудване?

— Няма що, добре я нареди — изрекох аз тихо.

— Тя, тя... — избръщолеви той — тя уби Кейт, разбираш ли? Тя я уби... Защо я уби?

С мъка станах от пода и отидох до телефона. Главата ми се въртеше. Паднах без сили на креслото. Оставих пистолета до телефона. Снех слушалката и набрах номера.

Служех си само с едната ръка. Не беше особено удобно.

След малко чух сънливия глас на лейтенант Дълт. Без да му позволя да каже каквото и да било, рекох:

— Аз съм във вилата на семейство Митфорд. Вземи със себе си няколко от своите момчета и веднага ела тук. Нищо, че си снет. Утре всичко ще се изясни и никой няма да ти държи сметка за нищо...

Дълт ме прекъсна и трескаво започна да пита какво се е случило.

Нямах сили да му обяснявам. Изрекох само:

— Нищо особено. Тук при мен е господин Франк Митфорд. Господин Митфорд иска да направи важно признание.

## ПРЕСТЪПЛЕНИЕТО В „СЛЪНЧЕВ КЛУБ“ ИЛИ УБИЙСТВО ПО ШВЕДСКИ

Стените на кабинета бяха облицовани с дъбова ламперия. На пода имаше дебел пухкав килим. Декоративната лампа върху масивното бюро хвърляше изпод големия абажур топъл кръг светлина, а плътните завеси със златиста нишка засилваха впечатлението за солидна, заможна интимност. От мига, в който се озова в този кабинет, първият криминален асистент Пер Барлсон не можеше да се отърси от чувството за някаква грешка. Напълно частният характер на обстановката наоколо никак не отговаряше на факта, че се намира в административно помещение и по-точно — в канцеларията на недостъпен за простосмъртните клуб. Той напразно се мъчеше да открие поне един свързан с канцеларската работа предмет — пишеща машина, картотека, папки или нещо подобно. Дори черният, лъскав и доста старомоден телефонен апарат стоеше не на бюрото, а на малка масичка до софата, покрита със златисто мъхнато одеяло.

Погледът на криминалния асистент блуждаеше нервно из целия кабинет, като старателно избягваше креслото зад бюрото. На него седеше госпожа Гулбрит Лундин, председателка на „Слънчев клуб“, в чиято канцелария се намираха. Госпожа Лундин беше доста слаба, възрастна дама. Боядисаната ѝ коса беше сресана старателно, лицето ѝ беше дискретно гримирано, а на ушите си носеше златни клипсове с истински перли. Пушеше цигара в дълго, също златно цигаре. Освен тези неща госпожа Лундин нямаше върху себе си нищо, никакви дрехи, и именно поради тази причина Барлсон нямаше сили да погледне към своята събеседничка, въпреки че това едва ли можеше да бъде изтълкувано като поведение на добре възпитан човек.

Пер Барлсон беше на тридесет и четири години и през време на службата си в полицията беше видял немалко. Не беше пуритан. Обичаше например жена му Айа, десет години по-млада от него, да му сервира вечерята в Евино облекло. Този път обаче той изпитваше ужасно неудобство. Виждаше госпожа Лундин за първи път в живота

си, а нейното сухо лице с изписано на него достойнство и изисканите ѝ маниери беше по-склонен да свърже с аристократичен салон или със заседание на църковен съвет, отколкото с развлекателно заведение със стриптийз или със снимки от „Плейбой“.

Искаше му се да запали цигара, но нямаше кураж да прекъсне бързия поток на речта на госпожа Лундин, за да поиска позволение да запуши. Беше толкова притеснен, че не се и опитваше да каже каквото и да било, а от поясненията на госпожа Лундин долавяше само отделни изрази.

Госпожа Лундин тъкмо казваше:

— ...Сигурно можете да си представите колко много държим на дискретността и колко много бихме искали да избегнем скандала. При нашето положение дискретността е желана в най-висша степен. Мога ли да очаквам, че полицията ще ни разбере и ще уважи това наше искане?

Замълча и зачака отговор. Притиснат до стената, първият криминален асистент Барлсон събра всички сили и като си налагаше безуспешно да задържи погледа си върху своята събеседничка, избръщолеви:

— Да, разбира се... полицията, госпожо, полицията е дискретна... обикновено полицията е много дискретна, много дискретна...

Докато изричаше тези думи, си припомни, че днес вече беше чувал подобно изказване. Изпращайки го в „Слънчев клуб“, неговият началник, полицейският съветник Юнг, също дълго му обяснява, че тактът и дискретността са най-важните качества на полицейския служител.

— Мило момче — бе казал той, като наблюдаваше подчинения си с бащинска загриженост, — въпросът е ужасно деликатен. Разчитам на теб. Не бива да забравяш нито за миг, че този дяволски „Слънчев клуб“ е свръхелитен. В него членуват богаташи от лъв нагоре, хора, свързани с кралския двор, и дори депутати в парламента. Ще трябва да стъпваш ло много несигурна почва. Ако се подхлъзнеш, ще ни се тупне на главата интервенция пред министъра на вътрешните работи и депутатски питания в парламента относно бруталността на полицията. И не дай си боже да прошепнеш на някой вестникар макар и думичка за онова, което ще видиш там. Тези булевардни хиени само това и

чакат. Ще си навлечем на главата неприятности, от които никога няма да се отървем . .

„Слънчев клуб“ се намираше на петнайсетина километра от Истар, но въпреки това Барлсон не го откри лесно. Когато той спря колата си и попита за клуба двете стройни момичета, разхождащи се край пътя, те започнаха да се кикотят неудържимо — беше изключено да научи от тях каквото и да било. Продължи ядосан и спря пред една крайпътна кафе-сладкарница. Влезе и попита за пътя. С недоумение установи, че всички хора в заведението млъкнаха и започнаха да се взират в него с огромен интерес. Плешивият барман, който изтриваше с кърпа високите чаши за бира, изостави работата си, заби в Барлсон развеселен поглед и едва когато той повтори въпроса си, му обясни любезно, но с двусмислена усмивка, че трябва да продължи в същата посока още около петстотин метра, а после да свие по междуселския път към морето.

Въпреки падащия мрак сега Барлсон лесно се ориентира. След няколко минути колата му спря пред гъст и висок жив плет. В него беше скрита малка вратичка с прикрепена върху метални пръчици неголяма табелка с надпис: „«Слънчев клуб». За външни и непоканени лица вход забранен“. Вратичката беше затворена, но до нея имаше звънец. Барлсон натисна копчето и поизчака доста дълго време някакъв резултат. Натисна звънеца пак, но изминаха няколко минути, преди зад вратичката да се покаже момиче в синя хавлия. Не проявяваше желание да го пусне да влезе. Стоеше и го гледаше мълчаливо. Най-накрая Барлсон загуби търпение:

— Пуснете ме. Аз съм първият криминален асистент от дирекцията на полицията в Истад. Ето служебната ми карта.

Подаде я през вратичката. Момичето я разгледа обстойно и едва тогава отвори.

— Заповядайте, господин офицер. Госпожа Лундин ви чака.

Затвори старателно вратичката и пусна в джоба си лъскавия ключ, подобен на ключ за бронирана каса. Тръгна пред него по тясната пясъчна алея посред тунела от високи, буйни люляци. Барлсон с учудване забеляза, че момичето е босо. След малко стигнаха до едноетажна сграда от борови трупи. Имаше две врати. Над вратите — електрически крушки. Над едната врата се виждаше надпис



„Канцелария“, а над другата — „Гардероб“. Момичето показва втората врата и обясни:

— Господине, гардеробът е тук.

Барлсон вдигна рамене:

— Нямам палто, госпожице.

— В такъв случай, щом не искате да ползвате гардероба — в гласа на момичето прозвуча изненада, — заповядайте в канцеларията. Веднага ще уведомя госпожа Лундин, че сте дошли.

Той влезе в празната канцелария, която не приличаше на канцелария, н като се оглеждаше любопитно, седна на креслото срещу бюрото. После вратата се отвори и госпожа Лундин влезе. Усмихна му се сърдечно и каза:

— Много ми е приятно да се запозная с представителя па пашата незаменима полиция. Казвам се Гулбрит Лундин и съм председателката на „Слънчев клуб“. Добре дошли в нашите скромни владения.

Госпожа Лундин беше напълно гола и в един момент на просветление Барлсон разбра какво означаваха кикотът на момичетата край пътя, любопитните погледи на хората в кафе-сладкарницата, двузначното подхилване на бармана, който го упъти, поканата да ползува гардероба, с която го посрещнаха в клуба, и настоятелното напомняне на шефа му да бъде дискретен. „Слънчев клуб“ беше просто елитен клуб на нудисти.

— Много се радвам — говореше госпожа Лундин, — че полицията, както ни уверявате, е дискретна. Много се радвам...

Гласът на госпожа Лундин го върна към действителността. Обаче тя май че не беше окончателно убедена в дискретността на полицията, защото отново упорито започна да разчепква същия въпрос:

— Бих искала да не ме разбирате погрешно. Членовете на нашия клуб са предимно високопоставени личности. Разбира се, те са отдавнашни натурасти, но не ползват плажовете на Шведското дружество на натурастите. Не искат да дават храна на булевардния печат, който оскърбително нарича натурастите „нудисти“ и дебне двузначни ситуации. Тези високопоставени лица предпочитат да прежалят няколкостотин крони и да постъпят в „Слънчев клуб“. Господине, наши членове са известни хора на изкуството, трима депутати в парламента, няколко аристократи от кралския двор,

индустриалци и банкери... Естествено повечето от тях стават членове на клуба заедно със семействата си. Идват тук за уикендите, прекарват при нас отпуската си, някои остават през цялото лято, а други ни посещават от време на време по за няколко часа...

— За да потърчат голи — изгърси Барлсон и веднага разбра, че е направил страхотен гаф. Зачерви се, пламнаха дори връхчетата на ушите му.

Госпожа Лундин искрено се засмя:

— Ами да, господине, точно за това. Вие дори не можете да си представите какви огромни възможности за физическо и морално възстановяване се крият в натуразма. Натурализмът носи катарзис, той пречиства от всички мръсни натрупвания на цивилизацията, освобождава от всички окови, създадени през хилядолетията от фалшиво разбираната цивилизованост. Освобождава човека, позволява му да общува с природата и естествената среда без задръжки, влияе извънредно силно върху развитието на човешката личност и премахва нейните комплекси и спирачки... — Гласът на госпожа Лундин изведнъж стана патетичен и вдъхновен. Така говорят убедените проповедници. Тя явно беше такава.

Барлсон събра цялата си смелост и деликатно я прекъсна:

— Госпожо, моля да ме извините! Уверявам ви че великолепно разбирам всичко това, но просто не съм свикнал. Ще ви призная, че се чувствавам малко неудобно. Не би ли могло... не бихте ли могли, ако това не ви пречи, разбира се, да си наметнете нещо?

Госпожа Лундин отново се разсмя:

— Чудесно ви разбирам, младежо! Вашата реакция е естествената реакция на човек, все още заробен от общоприетите предразсъдъци. За съжаление не мога да изпълня вашата молба. Просто в канцеларията нямам никакви дрехи. А сигурно не искате да се завия с тази завеса — тя показва към прозореца — или с това ужасно бодливо одеяло от софата — и пак се засмя.

Барлсон си помисли, че не би имал нищо против подобно разрешение, но само се усмихна пресилено:

— В никакъв случай, госпожо. При това аз вече започвам да свиквам...

— О, съвсем лесно ще свикнете, господине — ентузиазирано го увери събеседничката му. — Не можете да си представите колко слаби

са в същност наслойките на всички табу, създадени от цивилизацията. Достатъчно е човек само да се съблече, и веригите се разкъсват като паяжини...

— Госпожо Лундин — прекъсна я бързо Барлсон, уплашен, че запалената апостолка ще започне да го призовава към незабавен стриптийз. — Като ме изпращаше при вас, моят началник спомена, че в „Слънчев клуб“ се е случил някакъв инцидент с оръжие... Ще бъдете ли така любезна да ме информирате подробно за него?

Върната грубо на земята, госпожа Лундин погледна Барлсон с неодобрение. Изкриви тънките си устни и хладно изрече:

— За съжаление. Действително имаме нещастен случай. Госпожа Бетан Матсман бе ранена. Не, не, няма нищо опасно. Доктор Торсо гарантира, че след няколко дни ще бъде на крака. Засега горкичката е принудена да лежи неподвижно. Настоявах да я закараме в болницата, но тя беше категорично против и доктор Торсо най-накрая се съгласи да я остави при нас...

У Барлсон се събуди полицаят. Като забрави веднага странната обстановка и вида на госпожа Лундин, той попита оживено:

— При какви обстоятелства стана инцидентът? Пистолетът собственост на госпожа Матсман ли е?

— Не, господине — отвърна госпожа Лундин с болезнено изкривени устни, — за съжаление пистолетът не е неин. Тя дори не го е докосвала. Пистолетът е на господин Пелинг. Тоест може би е негов. Във всеки случай той го държеше...

— Когато беше даден изстрелът ли?

— Да, господине.

— А какво правеше той с пистолета? Играеше ли си с него? Чистеше ли го?

— Не, не! — Сега лицето на госпожа Лундин изразяваше нескривано възмущение. — За съжаление, господине, Пелинг просто стреля в госпожа Матсман. Прицели се и след това стреля...

— Странни шеги — отбеляза с неодобрение Барлсон, — такива шеги често завършват трагично.

— Господин Пелинг съвсем не се шегуваше, господине. Той беше ужасно ядосай. Най-напред крещеше, че ще я убие, а после стреля...

— Аха, значи, така е било! — Криминалният асистент като че ли се зарадва. — Значи, е биле опит за убийство! А къде е сега господин Пелинг? Мога ли да го видя?

— Не можете. Той сега спи. Доктор Торсо кача, че господни Пелинг трябва добре да се наспи. Той беше толкова разстроен от своята постъпка, че просто да ти е жал да го гледаш. Затова, веднага щом превърза госпожа Матсман, доктор Торсо му направи някаква инжекция и го сложи да спи. При него с Барбро. Барбро Хансон е квалифицирана медицинска сестра. Понякога имаме случаи на слънчеви изгаряния или дребни наранявания и тогава Барбро е незаменима. Доктор Торсо практикува в Истад, а при нас идва всеки ден за по няколко часа...

Барлсон не се интересуваше особено от организацията на здравната служба в „Слънчев клуб“, затова я прекъсна тактично:

— Тук има нещо неясно — ранена е госпожа Матсман, а медицинската сестра бди край господин Пелинг, който е само разстроен...

— Но моля ви, господине! — обиди се възрастната дама. — Как така ще оставим госпожа Матсман без наблюдение! Тя е в болничното отделение на клуба и при нея е доктор Торсо. Господин Матсман искаше да остане да дежури при жена си през нощта, но докторът категорично му забрани. Да бяхте видели каква физиономия направи! Нали не е свикнал да изпълнява нареждания! Вие знаете, разбира се, кой е господин Матсман?

По лицето на първия криминален асистент лесно можеше да се прочете, че няма и представа, затова тя продължи:

— Чували ли сте за банката „Матсман и син“? Е, господин Егил Матсман е именно този син!

Сега Барлсон разбра за кого става дума и се почувствува странно несигурно. Помисли си, че полицейският съветник Юнг е имал основание да му препоръча изключителна предпазливост и деликатност. Почвата действително беше нестабилна. Господин Матсман младши беше един от най-богатите хора в Швеция и неговото влияние, дори в управляваната от социалдемократите страна, беше огромно.

Напълно забрави предишното неудобство и като усещаше как напрежението в него нараства, уточни:

— Не всичко разбирам, госпожо. Кой е господин Пелинг и защо е искал да убие госпожа Матсман?

— Господин Пелинг е художник. Живописец. Аз лично не съм почитателка на неговото изкуство. Не мога да разбера какво виждат някои хора в мръсните петна от бои по неговите картини. Но естествено това е въпрос на вкус. А той искаше да я застреля от любов. Много я обичал...

— Госпожо, аз знам и други начини за изразяване на любов!

— Аз също, господине. — Госпожа Лундин вдигна голите си ръце и този жест припомни на Барлсон движението, с което лешоядите в зоологическата градина размахват крилата си. — За съжаление господин Пелинг е неуравновесен в психическо отношение човек. Той е толкова романтичен и несъвременен. Вероятно има много комплекси. Разбира се, положението щеше да бъде още по-сериозно, ако той не беше натуралист. Упражняваният активно натураизъм прави чудеса. Смятам, че ако Пелинг не беше натуралист, неговите комплекси щяха да го завладеят напълно и да го заведат в психиатрията... Смятам...

Барлсон нямаше никакво желание да слуша похвалните слова на госпожа Лундин за натураизма. Прекъсна я със следващия си въпрос:

— Госпожа Матсман знаеше ли за чувствата на господин Пелинг?

— Ами да! Нали беше негова годеница! Живяха заедно две години. Едва след това тя се омъжи за господин Матсман. По-точно, омъжи се за него преди един месец.

— И вероятно господин Пелинг не е можел да се примири с този факт?

— Именно! — Гласът на госпожа Лундин беше изпълнен с неодобрение. — Държеше се като нецивилизован човек. Та нали, господине, такива неща се случват често. Все пак тези художници по природа са примитивни същества. Ръководят се само от инстинктите си!

Барлсон веднага отбеляза противоречието в разсъжденията на госпожа Лундин, която, оплаквайки се от оковите на цивилизацията, можеше същевременно да обвинява някого, че не ги притежава, но той не намери за необходимо да сподели с нея това свое впечатление. Само я помоли:

— Можете ли да ми разкажете възможно най-подробно как се е стигнало до този, хм, нещастен случай? Интересуват ме не само събитията от днес, но и общата ситуация...

— С удоволствие, господине. За наше нещастие господин Пелинг е запален натуралист. Естествено нещастieto не е във факта, че господин Пелинг е натуралист — поправи се тя бързо, — а в това, че той избра нашия „Слънчев клуб“. От самото начало не беше подходящ за неговото общество. Беше много шумен и досаден. Затова пък неговата годеница, Бетан Торсо, сегашната госпожа Матсман, веднага спечели сърцата на всички. Тя е много мило момиче. Разбира се, нямаше пари за първоначалната вноска и за членски внос, защото пашите такси са много високи, по беше пълноправен член на клуба. Приехме я, понеже е племенница на нашия клубен лекар, доктор Торсо.

— А защо годеникът ѝ, господин Пелинг, не плащаше таксата за нея?

— О, господине! Господин Пелинг? Та той самият много често бавеше вноските. Картините му — в тона на госпожа Лундин прозвуча задоволство — не се радват на кой знае какво търсене. Впрочем това не ме учудва. Да можехте да видите тези негови грозни, мръсни петна...

— Господин Пелинг и годеницата му често ли идваха в клуба?

— Много често. Като годеници винаги ги настанявахме в едно бунгало. Бетан оказваше па Пелинг благотворно влияние. В нейно присъствие той ставаше по-спокоен и по-поносим. Вместо да досажда на околните с глупости, не откъсваше от нея поглед — като куче от господаря си... Впрочем тя също беше влюбена в него. Тези неща се виждат, господине...

— И после се появи господин Матсман...

— Да, после се появи господин Матсман. Беше преди два месеца, в края на май. Сезонът в нашия клуб тъкмо беше открит. Сред първите гости бяха Пелинг, Бетан и господин Матсман. Господин Матсман беше постъпил в клуба ни отскоро, преди това е бил член на друг клуб на натурастите. И само след няколко дни Бетан се влюби в него. И съвсем не се учудвам! Сигурно нейният примитивен дивак ѝ е бил дотегнал достатъчно, а господин Матсман е много културен и възпитан човек...

— Да не говорим за дребната подробност — прибави усмихнато Барлсон, — че той притежава милиони крони, докато Пелинг е имал проблеми с плащането на таксите...

— Не бих разглеждала нещата на тази плоскост — остро възрази госпожа Лундин. — Бетан не е от жените, които ловят богати мъже. Това беше любов от пръв поглед, искрено чувство. Бетан послуша гласа на сърцето си.

— Как прие промяната в нея господин Пелинг?

— Много зле. Като сополанко. Не съумя да посрещне събитията достойно. Просто умът ми не го побира как един съвременен човек, и при това — швед, може да реагира по толкова примитивен начин на толкова очевиден факт, че след известно време неговата партньорка се е отегчила от него и се е преместила да живее с друг мъж.

— Тя премести ли се в бунгалото на господин Матсман?

— Естествено! А какво трябваше да направи? Върна на Пелинг годежния пръстен и се пренесе при Матсман. Пелинг направо побесня. Страшно ругаеше и се заканваше на двамата. Получи се много неприятна ситуация. Всички членове на клуба съчувстваха на Бетан и бяха възмутени от Пелинг. Добре, че Матсман и Бетан заминаха след няколко дни. Пелинг се поуспокои, а една седмица по-късно и той ни напусна.

Преди месец доктор Торсо ми съобщи, че неговата племенница се е омъжила за Матсман. Искрено се зарадвах. Преди две седмици семейство Матсман дойде да прекара в клуба известно време. Господин Матсман искаше да си почине след напрегнатата работа. Твърдеше, че нищо не възстановява силите на човека така, както няколкоседмичен активен натурализъм, упражняван в компанията на симпатични хора.

Преди три дни се появи господин Пелинг. Просто изстинах, като го видях да влиза в канцеларията. Да ви призная, уплаших се. Страхувах се, че по вина на този набеден художник с неговия емоционален и интелектуален примитивизъм можем да имаме неприятности и недоразумения в клуба! Но бях безпомощна. Пелинг беше внесъл всички такси и нямахме нито причина, нито претекст да му откажем своето гостоприемство.

Първоначално изглеждаше, че страстите са се уталожили. Пелинг не досаждаше на семейство Матсман. Държеше се настрана и

само сутрин, като се срещаха, хладно поздравяваше Бетан. Колко жалко! Този човек е абсолютен варварин!

Днес късно следобед бомбата избухва. Пелинг показва на какво са способни така наречените хора на изкуството! Бетан, тоест госпожа Матсман, дойде при мен в канцеларията да си побъбрим. Тя идваше доста често тук. Беше свикнала още от времето, когато беше годеница на Пелинг. Говорихме си за туй-онуй около половин час, когато внезапно в стаята нахлу Пелинг.

Изглеждаше така, че само при вида му сърцето ми замря! Беше много блед и вероятно много пиян. Държеше в ръка плажна чанта, от която стърчеше гърлото на бутилка. Най-напред започна да се смее истерично, а после седна на креслото, където седите вие сега, и избухна в отчаян плач. Виеше като осъден на вечни мъки човек.

Направо не знаех къде да се дяна и какво да направя. Ненавиждам такива вулгарни, мелодраматични сцени! — Гласът на госпожа Лундин вибрираше от едва сдържано възмущение. — Просто не можех да го разбера!

Но Бетан се държеше чудесно. Стана и студено му заяви да престане да разиграва комедии и да се дърлел като истински мъж.

И тогава стана, каквото стана!

Пелинг изкрещя, че наистина е време да приключат с комедиите и измъкна от плажната чанта пистолет. Прицели се в госпожа Матсман, крещейки, че ей сега ще я убие.

Аз бях почти парализирана от уплаха, но Бетан остана все така спокойна. Само му нареди да остави тази играчка, защото си е пийнал и може да си направи нещо лошо.

— А той стреля!

— Да. Беше ужасно.

— Тук ли се случи всичко?

— Да.

— Какво стана с пистолета?

— Аз го прибрах.

Тя посегна към чекмеджето на бюрото, извади от него пистолета и го подаде на Барлсон.

Първият криминален асистент го пое внимателно и обстойно го прегледа. Беше малък джобен пистолет, калибър 6,35, тип броунинг.



— Трудно можеш да убиеш човек с тази играчка. Куршумът е малък, а и началната му скорост не е голяма.

— Ами нали и Пелинг не уби госпожа Матсман — дръпна се госпожа Лундин, — а само я рани...

— Права сте, госпожо. Извинявам се. Моля ви, разкажете ми какво стана после...

— После ли? Истински ад! Госпожа Матсман падна на земята, а Пелинг изпусна пистолета и се хвърли към нея. Започна да я целува и да вика, че я е убил и че е съкрушен... За късмет доктор Торсо се оказа наблизо. Тъкмо минавал край канцеларията. Чул изстрела и крясъците на Пелинг. Дотича, обезвреди безумеца и даде първа помощ на госпожа Матсман.

— Как така обезвреди Пелинг?

— Да. Трябваше да го направи. Пелинг се държеше като невменяем. Пречеше на доктора. Докторът бе принуден да го удари няколко пъти. Доста силно. Господин Торсо е тренирал на младини бокс — обясни тя с отмъстително удовлетворение.

— А след това?

— Докторът превърза госпожа Матсман и сложи инжекция на Пелинг, който не преставаше да рони сълзи и да се кълне, че ако на Бетан се случи нещо, ще се самоубие. Оглеждаше се къде му е пистолетът. Слава богу, вече го бях скрила в чекмеджето.

— Кога господин Матсман научи за инцидента?

— Преди да успеем да го извикаме, той сам дойде в канцеларията, защото нямал търпение да дочака Бетан. Добре, че Пелинг го нямаше — след инжекцията медицинската сестра го заведе веднага в бунгалото му. Ако двамата се бяха срещнали, можеше да се случи ново нещастие.

— Господин Матсман толкова остро ли реагира?

— И още как! Започна да вика, че ще убие този убиец, че ще го натика в затвора и че ужасно съжالياва, задето в Швеция смъртното наказание е премахнато. Бетан го успокояваше, обяснявайки, че тя самата се чувствува виновна пред Пелинг и че великолепно разбира това нещастно момче. Тогава Матсман поиска незабавно да закара Бетан в болницата или да извика с хеликоптер най-добрите хирурзи от клиниката на Кралската академия. Обаче Бетан се заинати. Тя вярвала на чичо си и не искала случилото се да става достояние на чужди хора,

защото на всяка цена трябва да се избегне скандалът. В края на краищата Матсман отстъпи, макар да не беше окончателно убеден...

Госпожа Лундин млъкна. Барлсон се позамисли и запита:

— По ваша инициатива ли уведомихте полицията за инцидента?

Госпожа Лундин направи гримаса, като че преглъщаше нещо горчиво:

— Ще ви призная искрено, че мисълта да допусна полиция в „Слънчев клуб“ не ме изпълваше с ентузиазъм. Разбира се, първоначално господин Матсман беше този, който настояваше да уведоим полицията, но под влияние на жена си се отказа от това намерение. Обаче доктор Торсо държеше на всяка цена да уведоим властите. Какво можех да направя? Бях принудена да се съглася. Обадих се по телефона в дирекцията на полицията в Истад.

— Доктор Торсо ми изглежда много разумен човек. Инцидентът е сериозен и полицията действително е трябвало да бъде уведомена — потвърди Барлсон. — Ще мога ли да видя господин Пелинг?

— Вече ви казах, че той спи.

— Няма значение. Искам все пак да го видя, госпожо.

— В такъв случай елате с мен.

Тя се надигна иззад бюрото. Барлсон си даде сметка, че е без дрехи, и предишното чувство на неудобство отново се върна.

Излязоха от канцеларията. Барлсон вървеше след нея по покритата с пясък алея и на лунната светлина виждаше костеливото й тяло. Нощта беше хладна и Барлсон не можеше да прогони мисълта, че госпожа Лундин сигурно яко трака със зъби.

Минаха край няколко бунгала, скрити сред храстите, и се спряха пред поредното, чийто заслонен с оранжево перде прозорец беше осветен.

— Тук е — каза госпожа Лундин.

— Заповядайте, да влезем заедно — предложи Барлсон. Все така му се струваше, че на кльоцавата госпожа Лундин ѝ е ужасно студено и че. възрастната дама трябва час по-скоро да се озове в по-топло помещение.

Без да чука, госпожа Лундин бутна вратата и влезе. И Барлсон отново се стъписа. Би трябвало да бъде подготвен за това, което видя, но явно, все още не можеше да свикне. На масичката край дивана седеше красива блондинка и четеше книга. Единственото нейно

„облекло“ беше бялата, идеално колосана касинка на медицинска сестра. На дивана спеше сгърчен в странна поза гол мъж. Имаше много дълга, разрошена рижа коса и брада, обрамчваща цялото му лице.

Момичето остави книгата п с учудване на хубавото лице погледна към облечения мъж на прага. Вдигнатите нагоре вежди изразяваха изненада.

— Барбро, този господин е от полицията. Искаше да види господин Пелинг — обясни госпожа Лундии.

— Господин Пелинг спи — отвърна момичето и се усмихна очарователно.

— Не можете ли да го събудите? — със стиснато гърло попита Барлсон.

— Да го събудя ли? — Барбро се усмихна още по-лъчезарно. — Съжалявам, господине. Не мога да го събудя. Господин докторът инжектира на господин Пелинг венозно силна доза ларгактил. Господин Пелинг ще се събуди едва утре сутринта. Ако по някакво чудо дойде на себе си по-рано, ще бъде с помрачено съзнание. Затова трябва да дежуря край него през цялата нощ.

— Както виждате, господине — остро забеляза госпожа Лундин, — бях права, като ви казвах, че не можете да разговаряте днес с господин Пелинг.

— В такъв случай бих искал да се видя с госпожа Матсман.

— Не знам дали доктор Торсо ще ви пусне при нея, но можем да опитаме. Да вървим в здравната служба.

У Барлсон дремеше скритата надежда, че поне доктор Торсо ще бъде облечен, но и тя се оказа напразна. Доктор Торсо, висок, мустакат дебелан на средна възраст, беше гол като всички останали обитатели на клуба, които първият криминален асистент беше срещнал досега. Той стоеше до вратата на болничното отделение и веднага започна остро да протестира, загдето нарушават спокойствието на неговата пациентка:

— Бетан е в състояние на шок, има треска, но поради известни медицински съображения сега още не мога да ѝ дам успокоителни средства. Моля ви, не я измъчвайте допълнително...

Неотстъпчивостта на доктора сломи самата госпожа Матсман, която се намеси в разговора:

— Чичо! Веднага пусни господина от полицията. Ако не го пуснеш, на секундата смъквам превръзката! — В долитащия иззад откритата врата глас звучеха истерични нотки.

Макар и неохотно, доктор Торсо се подчини на желанието на племенницата си, но лицето му запази неодобрителния си израз.

— Обаче съвсем за кратко — измърмори той. — Умолявам ви, господине, говорете с нея възможно най-кратко. Тя наистина е в състояние на шок!

Естествено госпожа Матсман също нямаше върху себе си никакви дрехи. Беше хубава, добре сложена млада жена със светла коса. На бузите ѝ бяха избили ярки червени нетна, а очите ѝ трескаво блестяха. Лежеше на бялата болнична кушетка. Дясното ѝ бедро беше превързано с дебели пластове бинт, свързан с някаква телена конструкция, която държеше целия крак неподвижен.

— Виждате ли как ме нареди! — възкликна тя ядосано, посочвайки превръзката.

Барлсон реши, че тя говори за Пелинг, но от последвалите думи излизаше съвсем друго:

— Казах му да не слага тези ужасни телове! Сега не мога да се помръдна!

— Кракът ти трябваше да бъде закрепен неподвижно, Бетан — меко ѝ обясни доктор Торсо, — и трябва да остане неподвижен. Утре вечер ще снемем теловете, но дотогава трябва да лежиш, без да мърдаш.

Госпожа Матсман не намираше това за абсолютно непроходимо и изрази мнението си доста рязко.

После си спомни за присъствието на Барлсон:

— Господине, само не затваряйте Уве. Той е нещастно момче, аз постъпих много непочтено е него. Напълно го разбирам. Впрочем той съвсем не искаше да ми причини зло, господине. Просто нервите му изневериха! Господине, много ви моля, не му слагайте белезници!

Барлсон увери горещо младата жена, че засега няма намерение да оковава в белезници господин Пелинг, и я помоли накратко да разкаже какво в същност се е случило.

В общи линии нейната версия съвпаднаше с разказа на госпожа Лундин, е тази разлика, че тя беше склонна да преценява постъпката на Пелинг много по-снизходително. Поемаше изцяло вината върху

себе си, като твърдеше, че със своето поведение е нарушила равновесието на чувствителния, отчаян и отгоре на всичко пиян младеж.

Барлсон изслуша съсредоточено всичко, което имаше да му каже, любезно ѝ поблагодари и вече се беше насочил към вратата, когато госпожа Матсман го спря с внезапен вик. Същевременно се опита и да се надигне, с което предизвика явна уплаха у брадатия доктор.

— Господине! Моля ви, почакайте, имам към вас голяма молба!

Той услужливо се спря до вратата.

— Става дума за Егил, съпруга ми. Той е много разтревожен и се страхувам, че ще направи някоя глупост. Този идиот, чичо ми — тя показва доктора с пръст, — не го пусна да остане при мен. Не знам какво може да измисли Егил, докато сели сам в бунгалото, но едва ли ще е нещо много умно. Може да му хрумне например да се обади по телефона в Стокхолм на министъра на вътрешните работи, за да изпратят полиция да задържи Уве или нещо също толкова идиотско! Моля ви, бъдете така добър, отбийте се сега при Егил. Успокойте го мъничко, кажете му, че полицията вече знае за случилото се и че аз се чувствам добре. Чичо ми не щя да си направи труда да отиде при него!

— Разбери, Бетан — все така меко проговори доктор Торсо, — не мога да те оставя сама. Ти си в състояние на шок, а успокоителни средства мога да ти дам едва след два часа, в полунощ...

— Глупости! — кресна Бетан. — Не искаш да отидеш при Егил, защото не ме обичаш! Никога не си ме обичал! Такъв чичо е по-лош от чума!

Уплашен да не бъде принуден да стане свидетел на неприятна семейна сцена, Барлсон побърза да я успокои, че незабавно ще посети господин Матсман. Сбогува се учтиво и веднага се оттегли.

Пред входа го чакаше госпожа Лундин, която доктор Торсо не беше пуснал в болничното отделение.

— Е, как е, доволен ли сте от разговора? — попита със скептична усмивка.

— Да, госпожо. Искам само да посетя и господин Матсман.

Тя охотно се съгласи:

— Заповядайте, бунгалото му е недалече оттук. И аз самата исках да отида при него. Горкичкият, сигурно е много разстроен. Впрочем

никак не се учудвам.

Пак тръгнаха по посипаната с пясък алея. Барлсон, който потрепера от нощния хлад, не можа да сподави въпроса:

— Наистина ли не ви е студено? Госпожа Лундин се разсмя весело.

— Младежо, ако решите да станете натуралист, сам ще се убедите, че след два–три сезона температура като днешната изобщо няма да ви прави впечатление.

Спряха до бунгало, разположено до стъблото на някакво голямо, разклонено дърво. Прозорецът беше осветен. Този път госпожа Лундин почука и едва след като се чу глас, приканващ ги да влязат, натисна дръжката.

Барлсон очакваше да види поредния човек без дрехи и затова, честно казано, изпита нещо като облекчение, когато се оказа, че господин Матсман е облечен в мек халат с вишнев цвят. Той лежеше на дивана с чаша в ръка, а на масичката имаше наполовина изпразнена бутилка, в която плаваха някакви тревички. Барлсон веднага позна питието. Беше полска водка, чиято реклама гласеше, че съдържа екстракт от любимата трева на полските зубри.

Егил Матсман беше прехвърлил петдесетте. Доста посребрената му коса беше разрошена, а обгореното от слънцето сухо лице изразяваше тревога.

— Станало ли е нещо? — Той нервно остави чашата. — Как е Бетан? По-зле ли е?

Барлсон побърза да обясни, че госпожа Матсман се чувства добре, той тъкмо е бил при нея, и че е представител на полицията в Истад.

Матсман веднага се успокои.

— От полицията ли сте? Чудесно! Надявам се, че ще се заемете с този тип, който се представя за художник. Бетан е сантиментална и не искаше да уведомяваме полицията. Страхувах се, че онзи самонадеян глупак, чичо й, който не ми позволи да остана при нея, ще се поддаде на молбите й и няма да уведоми властите. Впрочем вие мислите ли, господине, че този мустакат шарлатанин ще осигури на Бетан необходимото лечение? Решил съм да настоявам на своето и категорично да поискам Бетан да бъде преместена в болница. Но тя е

толкова своенравна и капризна... — Гласът на милионера неочаквано затрепери.

Сега изобщо не приличаше на човек, чиито решения могат да обърнат с главата надолу цялата икономика на кралството, на човек, чието име се споменава по борсите в цял свят с естественото уважение, което донасят парите и успехът.

— Не знам, господине — искрено си призна Барлсон. — Не мога да преценя медицинските умения на доктор Торсо, по доколкото можах да видя съпругата ви, нейното състояние едва ли изисква незабавно преместване в болница...

— Доктор Торсо — подчерта мълчалата досега госпожа Лундин — е опитен лекар. Можете да му гласувате доверие, господин Матсман.

— О, нима? — скептично възрази милионерът, но личеше, че вече е по-спокоен.

Покани ги да седнат и им предложи по чаша полска водка. Отказаха любезно, но категорично. Разговорът не продължи дълго. Господин Матсман не внесе нищо ново към онова, което криминалният асистент знаеше за разигралите се в клуба събития. Неговите изказвания по принцип се свеждаха до твърдението, че психопати като този невменяем хлапак Пелинг представляват опасност за обществото и затова трябва да бъдат изолирани в психиатричните заведения.

Като излязоха от бунгалото на Матсман, госпожа Лундин попита:

— Какво следва да направим сега по програмата ви?

Барлсон се усмихна:

— Сега ще си отида у дома и ще се наспя като хората. Утре сутринта пак ще дойда при вас и когато Пелинг се събуди, ще поговоря с него. Едва тогава ще реша какво да правя по-нататък.

— Надявам се, че няма да забравите обещаната дискретност — припомни тя, наблягайки на думата „дискретност“.

— Естествено, госпожо — увери я Барлсон. — Моят началник ми е възложил да приключа със случая възможно най-дискретно...

Завърна се в къщи малко след единадесет часа. Айа вече спеше. Като стъпваше на пръсти, за да не я събуди, той си приготви вечеря. После се изкъпа. През цялото време пред очите му подскачаха голи фигури и не можеше да се освободи от тези натрапчиви картини. Тихо

влезе в спалнята и полекичка се напъха под завивките до Айа. Оказа се, че тя не спи.

— Къде е скитал моят господар и повелител до този късен час? — шеговито попита Айа и силно се притисна до него. — Чаках те...

За миг първият криминален асистент Пер Барлсон изпита огромно желание да ѝ разкаже къде е бил и какво е видял там. Но това желание трая само миг. Почти веднага той забрави за него.

\* \* \*

Беше много рано. Утрото беше мрачно, а по тревата блестеше сребриста роса. Няколко мъже в цивилни дрехи стояха пред буталото на семейство Матсман в „Слънчев клуб“. Наблизо се въртяха възбудени групички нудисти — мъже, жени и деца. От морето духаше остър, неприятен вятър и затова три явно по-неиздръжливи натурастки бяха облекли жилетки. Но само жилетки, нищо повече.

Сред цивилните пред бунгалото бяха първият криминален асистент Пер Барлсон, неговият началник, полицейският съветник Юнг, и още няколко служители от дирекцията па полицията в Истад.

Полицейският съветник Юнг пушеше пура и приличаше на дете, изгубило се в тъмна, гъста гора. Барлсон изглеждаше недоспал, не беше се избръснал. Някои от полицаите дискретно се прозяваха.

Към групата полицейски служители се приближи с достойнство госпожа Лундин, изправена и напълно без дрехи.

— Господа, установихте ли вече нещо? — прояви интерес тя. — Смятам, че имам право да задам този въпрос, тъй като нещастният случай е станал на територията на клуба, на който имам честта да бъда председателка.

Полицейският съветник Юнг за малко не глътна пурата си, задави се и отвърна:

— Рано е да се говори за това, госпожо. Тук сме едва от един час... Но вие, еее, като председателка на този клуб, ще бъдете ли така любезна да разпоредите всички тези хора — той описа с ръката си кръг — да се пооблекат поне мъничко?

— Не, господине — категорично отсече госпожа Лундин, а от гласа ѝ повя хлад. — Тези хора са заплатили по няколкостотин крони,



за да могат да ходят без дрехи. И ще ходят. Никаква полиция няма право да им заповядва да се облекат. Живеем в свободна страна и вие като представител на властта не трябва да забравяте този факт...

Юнг се опита да смекчи ситуацията:

— На мен лично, госпожо, те изобщо не ми пречат. Става дума за моите момчета... Разбирате ли, госпожо, те не са свикнали...

— Трябва да свикнат — още по-остро отсече госпожа Лундин.

Юнг измънка нещо под носа си и разговорът приключи. Госпожа Лундин не проявяваше никакво желание да напусне компанията на полицаите.

Вратата на бунгалото се отвори. Показа се лицето на млад човек с грижливо изпипана прическа. Той се обърна към Юнг:

— Шефе, можете да влезете.

Госпожа Лундин остана пред входа. Останалите влязоха. Вече бяха надникнали в бунгалото след пристигането си в клуба, но само за миг. Веднага се оттеглиха, за да могат да пристъпят към работата си техниците. Сега те бяха привършили и прибираха апаратурата си. Следите от работата им във вид на килограми сребрист прах за откриване на отпечатъци от пръсти се виждаха навсякъде. Свършил беше своята работа и полицейският лекар, доктор Ефсинг. Той също прибираше инструментите си и меланхолично поглеждаше към Матсман.

Милионерът лежеше на дивана изпънат и студен. Вишневият му халат беше широко разгърнат, а на гърдите му, покрити с гъсти косми, се чернееше голямо, хванало коричка петно. По лицето на Матсман нямаше нито болка, нито страх. На него беше застинал само изразът на безгранично удивление.

— Значи, така — започна доктор Ефсинг. — Стреляно е точно в сърцето му от съвсем малко разстояние с голямокалибрено оръжие. По краищата на раната има сажди и неизгорели зрънца барут...

— Сигурно е видял убиеца си — забеляза Барлсон.

— Положително — съгласи се Юнг. — И както се вижда на приложената илюстрация — той посочи лицето на мъртвеца, — много се е учудил, като го е видял. Не е успял дори да се уплаши. Само е бил изненадан...

— При това не се е съпротивявал — допълни лекарят. — Не установих по тялото му никакви следи от борба.

— Кога е станало това? — попита криминалният асистент.

Лекарят се позамисли:

— Трупното вкочаняване е доста напреднало. Смъртта е настъпила вчера вечерта, някъде, да кажем, между девет и единадесет часа. И по-скоро към единадесет, отколкото към девет.

— Няколко минути след десет часа аз разговарях с него. Беше си съвсем жив — обясни Барлсон.

— Е, най-сетне нещо конкретно — зарадва се съветникът. — Така установяваме доста точно кога е извършено престъплението...

— Смъртта е настъпила наскоро след като аз напуснах клуба — уточни Барлсон.

— При създадената ситуация, имайки пред вид всичко, което ти ми разказа за вчерашните събития, ще трябва по-бързичко да поговорим с неуравновесения господин Пелинг. Ако, разбира се, отдавна не е духнал... — Той погледна с упрек към Барлсон. — Синко, трябваше да имаш малко повече ум в главата си и да не позволиш да те подведе този негов сън. Трябваше да ти хрумне, че безумецът, който се е опитал да застреля съпругата, ще се опита да види сметката и на съпруга...

Барлсон се изчерви:

— Шефе, Пелинг не е избягал. Още щом пристигнахме тук сутринта, изпратих двама полицаи при него. Единият се върна и ми докладва, че Пелинг спи в бунгалото си, а другият остана да пази пред вратата.

— Таман навреме — продължи да мърмори Юнг. — Не днес, вчера трябваше да го пазите. Ти знаеш ли — изведнъж повиши глас той — в каква история сме се нахакали?! Ти даваш ли си сметка какво ще ни се стовари на главите след няколко часа? Не виждаш ли вече заглавията във вестниците — „В лагера на нудистите — убит милионер“ или „Кой уби най-богатия нудист па Швеция“? Не си ли мислиш, че след няколко часа ще напълним гащите от страх пред специалната комисия от министерството на вътрешните работи, изпратена да контролира разследването? Човече, каква каша забърка ти!

— Предлагам, шефе — спокойно рече Барлсон, — все пак да отидем при Пелинг. Вайканията няма да ни помогнат...

Тръгнаха към Пелинг.

Гол, с разчорлена коса и разрошена брада, той седеше на дивана със скръстени крака и се взираше в тях със замъглен, отсъстващ поглед. Медицинската сестра госпожица Барбро ги посрещна с израз на любопитство върху хубавото ѝ лице. Книгата, която Барлсон още вчера беше забелязал, сега лежеше на коленете ѝ. Можеше да се прочете заглавието: Херберт Маркузе — „Разум и революция“.

Юнг, когото видът на голите хора наоколо все още шокираше, застана на прага като истукан, вторачен в хубавата сестра. Особено силно впечатление му направи блестящата със стерилна чистота касичка, прикачена кокетно върху нейната тежка, златна коса.

Барлсон се обади пръв:

— Ние сме от полицията. Искаме да зададем няколко въпроса на господин Пелинг.

В угасналите, замъглени очи на художника проблеснаха живи огънчета.

— А, вие сте от полицията. Разбирам. Чудесно разбирам. На ваше разположение съм. Знам, че съм престъпник, и ще понеса всички последствия от своите действия...

Полицейският съветник Юнг изведнъж придоби дар-слово:

— Значи, признавате, че днес през нощта сте застреляли някой си Егил Матсман? Същевременно предупреждавам ви — прибави той със служебен тон, — че не сте длъжен да отговаряте на въпроси, които могат да утежнят положението ви, и че можете изобщо да не отговаряте на никакви въпроси без присъствието на адвоката, който сам си изберете...

Пелинг явно не чуваше думите на Юнг. Лицето му болезнено се изкриви и той изфъфли:

— Матсман?... Какъв Матсман? Нали аз стрелях в Бетан... — Изведнъж той рязко се оживи и завика: — Къде е Бетан?! Как е тя? Жива ли е?

Барлсон го прекъсна нетърпеливо:

— Моля ви, успокойте се. Госпожа Матсман се чувства добре и доколкото ми е известно, няма никаква опасност за здравето ѝ. Затова пък Егил Матсман е бил убит тази нощ. Във връзка с това...

— Матсман е убит?! — Пелинг не се опита да скрие задоволството си. — Така му се пада на този мръсник! Един мошеник

по-малко на света! С огромно удоволствие ще нарисувам портрета на този, който го е пречукал!

— Съветвам ви — спокойно заяви Юнг, — да си контролирате езика. Подобни изявления могат да ви навредят. Ще отговорите ли на въпроса ми?

— На какъв въпрос? Какво искате от мен, по дяволите?

— Искам да отговорите на следния елементарен въпрос: убили ли сте вчера, между двадесет и два и двадесет и три часа, Егил Матсман, съпруг на жената, която сте ранили няколко часа преди това?

По лицето на Пелинг се изписа огромно учудване:

— Вие сериозно ли допускате, че съм видял сметката на този мръсник? — Позамисли се и добави: — Може и да съм го пречукал... Горях от желание да го убия, но нищо не помня... Последното, което е останало в паметта ми, е как онзи мустакат дявол ми инжектира някаква гадост... Преди това яката ме поступа... След това ме водиха някъде, а оттам нататък нищо не помня.

— Господа — намеси се медицинската сестра. — Мисля, че има някакво недоразумение. — Тя се усмихна лъчезарно. — Господин Пелинг не беше в състояние да застреля когото и да било вчера през нощта. Вчера следобед доктор Торсо му инжектира венозно ларгактил и господин Пелинг веднага заспа. Спа непробудно през цялата нощ. Събуди се преди двайсетина минути.

— През нощта не се ли е събуждал? Нито веднъж? — уточни подозрително Юнг.

— Инжектираният венозно ларгактил действа по такъв начин — започна да обяснява сестрата, — че...

Юнг я прекъсна не особено любезно:

— Госпожичке, ако искам да науча как действа ларгактилът, ще надникна в енциклопедията. В настоящия момент държа да науча само дали господин Пелинг се е събуждал през нощта.

— Не, господине. Господин Пелинг не се е будил през нощта. И не можеше да се събуди — прибави тя с видимо облекчение.

— Добре. Можете ли да потвърдите това?

— Да, господине. Седях край господин Пелинг цялата нощ.

— И не сте напускали стаята нито за миг?

— Ако трябва да бъда точна...

— Трябва да бъдете точна — измърмори заядливо съветникът.

— ...излизах от стаята два пъти. Ходих в тоалетната. Всеки път съм отсъствувала не повече от четири–пет минути.

— Не по-дълго?

— Не по-дълго. — Гласът на госпожица Барбро звучеше сериозно и убедително.

Полицейският съветник тихичко въздъхна, почеса пооплешивялото си теме и явно недоволен от развитието на лещата, уточни:

— Ще потвърдите ли това под клетва?

— Разбира се, господине.

Юнг загуби желание да разговаря по-надълго и нашироко с Пелинг.

— Тук нямаме повече работа — обърна се той към Барлсон, — да се изнасяме...

— Няма ли да ме арестувате? — искрено се учуди червенокосият. — Нали раних Бетан. Трябва да понеса последствията!

Юнг изтри изпотеното си чело с ръкава на сакото си:

— Дали да понесете последствията за вчерашните си глупости, млади човече, ще реши прокурорът. Лично аз се надявам, че ще ги понесете. За съжаление не зависи от мен.

Излязоха от бунгалото. Оказа се, че междувременно е завалил дъжд. Групичките разсъблечени хора, които ги придружаваха от самото начало навсякъде, се бяха разпръснали. Изчезнала беше някъде и госпожа Лундин. На пост бяха останали само две момичета. И двете облечени в прозрачни дъждобрани.

— Сега какво, шефе? — попита Барлсон.

— Лоша ни е работата, синко. Най-важният и в същност — единственият заподозрян, се измъкна от мрежата ни...

— Вие вярвате ли на това момиче?

— Не виждам защо да не му вярвам. Във всеки случай съдът ще му повярва.

— И сега какво?

— И сега какво, и сега какво! — ядоса се Юнг. — А откъде аз, по дяволите, мога да знам сега какво? Трябва да започнем нормално разследване... Впрочем сигурно не ние ще го водим — изведнъж се зарадва той. — Сигурно Стокхолм ще се заеме с убийството на Матсман. Той не е за нашата уста лъжица. Синко, ти продължаваш да

не си даваш сметка за сериозността на положението! Това не ти е обикновено убийство в пристанищна кръчма. Матсман беше важна личност. Човек като него не може да не е имал врагове. Кой може да ни гарантира, че убиецът не е дошъл например от Уругвай? Чел съм, че банката „Матсман и син“ развива в тази страна оживена инвестиционна дейност... Чувал ли си за „Тупамарос“?

— Шефе, вие се шегувате — усмихна се Барлсон. — Защо уругвайските партизани ще вземат да убиват един шведски милионер?

— Съвсем не се шегувам — разсърди се съветникът. — Всичко е възможно! Та нали живеем в нашия ужасен двадесети век!

Той замълча, отхапа крайчето на пурата си и продължи със съвсем друг тон:

— А какво мислиш ти за тази история?

— Засега нищо — искрено си призна Барлсон. — Замислям се само върху няколко нещица...

— Какви?

— Учудвам се например, защо Матсман не се е съпротивявал. Той е бил само учуден от това, което е видял през последните секунди от живота си...

— Очевидно... не е успял да се уплаши.

— Това означава, шефе, че Матсман не е подозирал в нищо лошо лицето, което е влязло в бунгалото му. Приел е неговото посещение като нещо естествено.

— Откъде знаеш?

— Когато вчера вечерта влязох в бунгалото на Матсман, той се надигна, като ме видя, и седна. После пак легна и така остана до края на разговора ни. А всичко показва, че е загинал, както си е лежал на дивана.

— От това следва, момчето ми, че трябва да се простя със своите партизани и „Тупамарос“ — шеговито отбеляза Юнг. — Можем да предпологаме, че Матсман добре е познавал своя посетител. Приел го е легнал и така е разговарял с него, а после онзи е стрелял, като е приближил пистолета до сърцето му...

— И точно това ми се струва странно! Това изглежда просто невероятно!

— Защо, синко? Не те разбирам.

— Добре, шефе, в такъв случай обяснете ми как, според вас, е станало всичко.

— Много просто. Някой, когото Матсман е познавал, е дошъл при него известно време след като ти си напуснал клуба...

— Много скоро след моето посещение — поправи го Барлсон, — в бутилката с полска водка, която пиеше Матсман, е останало почти същото количество.

— Много скоро след твоето посещение — съгласи се полицейският съветник. — но това едва ли е толкова важно. Той е влязъл и е приседнал на стола до дивана на Матсман. След това неочаквано, когато Матсман не е подозирал нищо, е измъкнал от джоба си пистолет, допрял го е до гърдите на милионера и е стрелял.

Барлсон се усмихна:

— Само че, шефе, в никакъв случай не би могло да стане така.

— Защо?

— Защото в радиус един километър около бунгалото на Матсман никой не ходи облечен. Шефе, това е лагер на нудисти. Нудистите нямат джобове, от които да могат да измъкнат оръжие. Видях, а и вие също видяхте, че те просто държат в ръка своите дреболии като носни кърпи, цигари и запалки. Госпожа Лундин например винаги носи в лявата си ръка табакерата, запалката и цигарето си.

И така, представете си, шефе, че някакъв нудист влиза в бунгалото на Матсман. В ръката си държи пистолет. Нима в тази ситуация Матсман би се държал така спокойно? Много се съмнявам. Той не ми направи впечатление на мекушав човек. След случилото се с жена му всеки посетител с оръжие в ръка би го накарал да бъде нащрек. Нямаше да позволи да го изненадат. Щеше да се съпротивява.

Естествено можем да допуснем, че убиецът е заплашил Матсман с оръжието си още от прага. Наредил му е да не мърда, приближил се е и е стрелял в сърцето му. Само че тогава на лицето на мъртвия Матсман нямаше да бъде изписано учудване. Може би страх, може би — гняв, може би — отчаяние, но в никакъв случай — учудване...

— Тогава как е станало убийството?

— Точно това не знам, шефе. И точно това не разбирам.

— Може би — предпазливо предположи съветникът Юнг — убиецът е дошъл при Матсман облечен в дрехи с джобове?

— Може — скептично се съгласи Барлсон, — но това ми изглежда малко вероятно. Тези нудисти смятат за въпрос на чест да не носят никакви дрехи. В това се състои тяхната идеология. Впрочем тук предизвикват огромно удивление именно облечените хора. Ако убиецът е рискувал да влезе в бунгалото на Матсман с дрехи, е рискувал и да бъде забелязан и запомнен от случайни свидетели. Не бива да забравяме, че се намираме в общество, в което не голотата, а обратно — дрехите предизвикват интерес. Спомнете си само как ни зяпаха тези голишари...

— Чакай, синко! — Юнг беше видимо обезпокоен. — Карай малко по-бавно. Въпреки всичко нямаме доказателства, че убиецът е нудист. Може би Матсман е бил убит от нормално облечен човек, като мен и теб. С една дума, пришълец отвън.

— Мислих и за това, шефе. Разпитвах дори госпожа Лундин. Още сутринта, веднага щом пристигнахме. Тя гарантира, че на територията на клуба не е имало външни хора. Вратичката е била старателно заключена, а клубът е заграден с много гъст и бодлив жив плет, през които е невъзможно да се премине. Така поне твърди госпожа Лундин. Разбира се, трябва да проверим така ли е в действителност.

— Провери, синко. Важно е. Нека нашите хора огледат внимателно живия плет. Струва ми се, че ако през нощта някой се е прехвърлил през бодливата ограда, не може да не е оставил по нея забележими следи. Заеми се с този въпрос.

Барлсон изпрати двама полицаи да огледат живия плет. Честно казано, не разчиташе на сензационни открития. Вярваше на госпожа Лундин. Макар и без дрехи, госпожа Лундин създаваше около себе си атмосфера на сигурност и доверие. Просто твърденията на тази дама не можеха да бъдат отминавани без внимание.

След като изпрати полицаите, Барлсон се обърна към Юнг:

— Шефе, след около час ще знаем как стои въпросът с оградата. Какво ще направим дотогава?

— А ти какво мислиш, че трябва да направим?

— Мисля, че няма да е зле да разменим няколко думи с госпожа Матсман.

— Правилно мислиш, синко. Преди всичко трябва да поговорим именно с госпожа Матсман.



Завариха госпожа Бетан Матсман в окаяно състояние. Телената конструкция, оплитаща крака ѝ, ѝ пречеше да се движи, но тя непрекъснато се надигаше от кушетката, с което предизвикваше острите протести на доктор Торсо. Естествено двамата продължаваха да бъдат без дрехи, а това предизвика поредния изблик на неудобство у полицейския съветник. Някак си не можеше да свикне да води нормален, делови разговор с хора без всякакво облекло.

— Искахме да поговорим с вас, госпожо Матсман — измърмори той под носа си.

Разплакалата млада жена погледна към него унесено:

— С мен ли? Защо с мен? Нали го задържахте... Какво мога да ви помогна аз... Задържали сте го... но той... той не е в състояние да отговаря за действията си... Аз съм виновната... Не разбирате ли, дявол да го вземе — кресна тя изведнъж, — че само аз съм виновна! Той е толкова чувствителен и безпомощен... а аз...

Юнг я прекъсна плахо:

— Госпожо, много се извинявам, но аз не разбирам за кого говорите...

— Как за кого! Не ме лъжете, лицемери такива! Оковали сте момчето в белезници, а сега разигравате пред мен комедия! Мразя ви!

— Госпожа Матсман смята — предпазливо обясни Барлсон, — че ние сме задържали Уве Пелинг по обвинение в убийството на нейния съпруг. Поне така ми се струва.

Юнг си отдъхна с облекчение и побърза да изясни:

— Госпожо, господин Пелинг не е арестуван. Нямаме никакви основания да направим това. Господин Пелинг има великолепно алиби за критичния период. Мисля, че той не е виновен.

Думите на Юнг полека-лека стигнаха до съзнанието на госпожа Матсман. Тя отново се опита да се надигне и отново доктор Торсо решително протестира. Той изтича до племенницата си, прегърна я с деликатен, но нетърпящ възражения жест и пак я положи на кушетката:

— Лежи си спокойно, Бетан. Наистина не трябва да сядаш.

Този път Бетан послушно легна. На лицето ѝ, напрегнато от болезнена гримаса, се изписа израз на облекчение и спокойствие:

— Истина ли е? Уве наистина не го е направил, нали?

— Не е можел да го направи, госпожо — търпеливо ѝ обясни Юнг. — Засега господин Пелинг е извън всякакво подозрение. Ще трябва само да понесе отговорността за вашето раняване.

— Не искам да носи отговорност за мен. Вината беше само моя.

— Дали господин Пелинг ще бъде обвинен в нанасяне на тежка телесна повреда, или не, ще реши прокурорът. Аз не се занимавам с това. В своя рапорт само излагам фактите. Вашите показания пред прокурора също ще бъдат много важни. А сега искам да поговоря с вас по други въпроси.

Доктор Торсо се намеси:

— Господине, обръщам ви внимание, че моята пациентка е в много тежко психическо състояние. Вчера тя преживя сериозно нараняване, беше в състояние на шок. Едва в полунощ ѝ дадох приспивателно. Дотогава тя много се измъчи, физически и психически. После заспа. А като се събуди сутринта, веднага ѝ съобщи, че съпругът ѝ е мъртъв. Това предизвика нов шок. При това положение аз решително настоявам да отложите разпита.

— Нямам намерение да разпитвам госпожа Матсман — обясни любезно полицейският съветник, — искам просто да поговорим.

— Чичо, не се прави на глупак! — викна госпожа Матсман. — Мога да разговарям с всеки и за всичко. Мога и да бъда разпитвана. Питайте, господине.

Доктор Торсо вдигна рамене и отстъпи към малката масичка, на която беше оставена неговата черна лекарска чанта. Хвана дръжката ѝ и заяви:

— От медицинска гледна точка трябва да РИ предупредя, че госпожа Матсман не е в подходящо за разпит състояние.

Съветникът Юнг пренебрегна неговата забележка:

— Готова ли сте да отговаряте на въпросите ми, госпожо?

— Да, господине. Моля ви, извинете ме за предишното ми поведение... Ще се постарая да отговоря изчерпателно на всички ваши въпроси.

— Много ви благодаря. Започваме от един прост и чисто формален въпрос. Излизали ли сте от това помещение вчера между двадесет и два и двадесет и три часа?

— Ами че това е невъзможно! — с разпален глас отвърна госпожа Матсман. — Погледнете само крака ми! — Тя посочи

превръзката и теловете. После добави: — Впрочем, сигурно не подозирате, че съм убила съпруга си!

— Госпожо Матсман, аз не подозирам никого. Задължен съм да задам този формален въпрос на всички. На него ще трябва да отговорят всички обитатели на „Слънчев клуб“. Налага се.

— Що се отнася до Бетан — намеси се доктор Торсо, — можете да бъдете сигурни, че не е нализала от тази стая. Физически невъзможно е, Освен това аз през цялото време бях при моята пациентка. Докато ѝ подеждваха успокоителните средства, които ѝ дадох в полунощ, не съм се отдалечавал от нея пито за секунда.

— Значи, докога? — любезно, но настойчиво попита Юнг.

— Бетан заспа някъде към един часа. Изчаках още петнадесетина минути и излязох на двора да глътна малко чист въздух.

Доктор Торсо продължаваше да си играе с дръжката па лекарската чанта.

— Много ви благодаря — сведе глава Юнг. — Много ни помогнахте, господине. Сега отново се обръщам към вас, госпожо. Да имате представа кой би могъл да убие съпруга ви?

Госпожа Матсман пак го погледна със замъглен поглед:

— Кой е убил Егил ли? Кой може да е убил Егил?... Не знам, господине... нямам представа... Естествено най-напред си мислех, че... — Тя млъкна и захапа устни. — Впрочем вие знаете какво си мислех... Но за щастие не съм била права...

— Чудесно ви разбирам. Знам кого сте подозирали. И беше естествено да си го помислите. Но сега, когато знаете, че тези подозрения са били безпочвени, опитайте се да се съсредоточите върху моя въпрос. Съпругът ви страхуваше ли се от нещо? Имаше ли врагове?

— Егил да се е страхувал?... Не, не вярвам да се е страхувал от когото и да било... Той беше толкова самоуверен... с добро самочувствие... — Замисли се за миг. — Не — заяви категорично. — Егил не се страхуваше от нищо на света. Не би било в неговия стил. Господине, Егил беше твърд човек — тя неочаквано промени тона си, — много твърд човек. Понякога дори ме плашеше...

— Л врагове? — напомни ѝ Юнг. — Имаше ли врагове господин Матсман?

— Врагове ли? Не знам, господине. — Тя безпомощно разпери ръце. — Сигурно е имал врагове. Той развиваше толкова оживена дейност... Само че аз, господине, бях твърде далече от неговия делови живот. Наистина твърде далече. Господине — в гласа ѝ прозвуча смущение, — аз се омъжих за него само преди един месец... Егил не беше успял да ме въведе в деловите си контакти. Просто нямахме време за това... Не знам дали ще мога да ви помогна. Може би в миналото на Егил е имало нещо, което е станало повод за убийството... Но аз нищо не знам, наистина нищо не знам...

Юнг се почеса разочаровано по бузата.

— Жалко. Много жалко, че не можете да ни помогнете, госпожо. Но аз мога да ви обещавам — гласът му беше твърд като стомана, — че ние ще направим всичко, което е по силите ни, за да бъде наказан убиецът. Мога да ви уверя...

Двамата се приготвиха да си тръгват, когато изведнъж госпожа Матсман ги спря с възбудено възклицание:

— Чакайте, господа! Спомних си нещо, което може би е важно! Бях забравила за него, защото беше толкова глупаво и дребно... Поне тогава ми се стори глупаво и дребно.

Полицейският съветник се спря на прага:

— Слушам ви.

— Заедно с поздравленията по случай нашата сватба изпратиха на Егил смъртна присъда... Това му направи много силно впечатление...

— Какво? Смъртна присъда ли?

— Някакво ужасно глупаво анонимно писмо. Егил ми го показва, преди да го изхвърли в кош.

— Какво пишеше там?

— Горе-долу нещо такова: „*Революционният трибунал на Народната армия за освобождение на Швеция осъжда Егил Матсман на смърт*“ и още разни неща за експлоататорите, кръвопийците и буржоазията...

— Не съм чувал за никаква Народна армия за освобождение на Швеция — замислено каза Юнг. — Не вярвам да съществува изобщо.

— Егил каза същото. Дори ми обясни, че шегата е глупава, но не съвсем лоша, и ако шегобиецът я повтори пред някой по-страхлив

човек, ще може добре да се посмее, като гледа как нещастникът се пече на огън от страх.

— Господин Матсман подозираше ли кой може да си е направил тази шега?

— Не. Егил сигурно щеше да ми каже, но и той не се досещаше. Само се смееше, че ако можел да отговори на този шегобиец, също щял да му изпрати присъда. Само че подписана от „Комитета на световната революция“...

— Какво стана с анонимното писмо?

— Егил го накъса и го изхвърли в коша.

— Много жалко. Трябваше все пак да уведомите полицията. Никога не бива да се колебаете дали да уведомите полицията, или не — в устата на съветника Юнг това твърдение прозвуча като сентенция, — по-добре е да получим сто фалшиви сигнала, отколкото да пропуснем един верен. Виждал ли е анонимното писмо някой друг освен вас и съпруга ви?

— Не, господине. Анонимното писмо пристигна с личната поща на Егил, която той отваряше в мое присъствие.

— Много ви благодарим за информацията — любезно се сбогува Юнг, — възможно е тя да ни помогне в по-нататъшното разследване.

Излязоха навън. Дъждът продължаваше да вали. Дори се беше засилил. Обитателите на клуба бяха изчезнали. Барлсон вдигна яката на сакото си и рече:

— Значи, шефе, все пак тупамароси.

— И то наши, родни тупамароси.

— Вярвате ли в това?

— Не особено, синко. Но дали вярвам, или не — в случая няма никакво значение. Госпожа Матсман ни информира официално, че нейният съпруг е получил писмо със заплахи. Не можем да си затворим очите пред това изявление. Представяш ли си какво ще стане, синко, ако в Стокхолм разберат, че сме се отнесли с пренебрежение към показанията на госпожа Матсман? Ще трябва да се сбогуваме със службата си. За теб е по-лесно, ти си по-млад и по-практичен, но аз не умея да правя нищо друго освен това, което правя сега. Ужасно неприятно ще бъде, ако ме изхвърлят от полицията...

— Да се надяваме, че няма да се стигне дотам, шефе.

— Да се надяваме, но сега за сега да отидем някъде, където не вали, и спокойно да обмислим какво да правим по-нататък.

Решиха да отидат в канцеларията на клуба.

Юнг започна да се оплаква:

— Да имаше малко бира... Жалко, разпоредбите са неумолими, а случаят е прекалено сериозен, за да можем да си позволим да ги нарушаваме дори в детайли. Ако онези тъпоглави кретени от Стокхолм подушат, че сме водили разследването — както те красиво биха определили това — „под влиянието на алкохол“, то... Не ми се ще да говоря какво ще стане тогава... — Изведнъж той се оживи от внезапен прилив на енергия. — Е, синко, стига сме си губили времето. Захващаме се за работа. Ти какво предлагаш?

Барлсон се беше отпуснал удобно в креслото, същото, в което предния ден, по време на разговора с госпожа Лундин, беше седял като на тръни. Запаля цигара и продължи тъпо да се вглежда в завесите.

— Синко, не спи — ядоса се съветникът, — времето си тече, след един час ще ни се изгърсят на главата ония фукльовци от Стокхолм. Трябва дотогава да развием някаква дейност, щото лошо ни се пише. Във всеки случай трябва да им представим някакъв разумен план за действие...

— Планът е готов — прекъсна го Барлсон. — Трябва първо да се свържем със специалния отдел в Стокхолм и да им кажем за анонимното писмо. Може би ще знаят що за чудо е тази „Народна армия за освобождение на Швеция“. Те имат в картотеките си всички налудничави организации и организацийки, дори най-секретните, за чието съществуване не знаят дори самите им членове... Това е първото, което трябва да направим. Второ, веднага трябва да помолим госпожа Лундин да ни даде пълен списък на членовете на клуба и на всички лица, които понастоящем се намират на територията му. След това трябва солидно да ги разпитаме. Всеки трябва да представи достоверно алиби за критичния период. Е, и накрая трябва да разберем как стои въпросът с живия плет...

— Тогава какво чакаме? — разбърза се Юнг. — Да издирим незабавно онази дърта вещица...

— Шефе — Барлсон ни най-малко не промени удобното си положение в креслото, — ще имаме време да поговорим с госпожа Лундин. Сега искам да ви кажа какво ми се върти в главата... Разбира

се, нямам доказателства, че така е било наистина — побърза да се застрахова той, — всичко, което ще ви кажа, е само продукт на моето въображение. Във всеки случай струва си да помислим върху тази възможност. В цялата тукашна история има няколко подробности, които не ми дават мира и донякъде пасват на моята концепция.

— Казвай, синко — сериозно отговори Юнг и извади от джоба си поредната пура. — Слушам те с огромно внимание.

Наистина слушаше внимателно и не го прекъсваше. А когато Барлсон млъкна, лицето на полицейския съветник Юнг не изразяваше нищо, което би позволило да се прецени какво впечатление са му направили разсъжденията на неговия подчинен.

— Ама и ти имаш едно въображение! Жалко, че се затриваш в полицията. На твое място веднага щях да си подам оставката и щях да се заловя с друга работа. Би могъл например да пишеш за вестниците романи с продължение или да организираш фирма за експлоатиране на каменни въглища на Луната...

— Шефе — възрази засегнат Барлсон, — аз все пак мисля, че концепцията ми е логична! Не виждам грешки в нея. Във всеки случай тя изяснява как човек без дрехи е можел да влезе с пистолет в бунгалото на Матсман, без да събуди неговите подозрения.

— А нима аз съм казал, че е нелогична? Нещо повече, синко, тази твоя концепция страшно много ми харесва! Работата е там, че никой никога няма да докаже нейната правота! Ако наистина се е случило това, което ти предполагаш, то ще бъде най-хитрото престъпление, с което съм се сблъсквал през живота си. Обаче — той видимо посърна, — няма начин да се докаже правотата ѝ!

— Убиецът сигурно е допуснал някаква грешка, която все още не знаем, но можем по-късно да открием. Може да го подведат нервите... или прекалената самоувереност...

Юнг изтърси пепелта от пурата си с примирен вид:

— Само си говорим така, синко. Не е вярно, че няма идеални престъпления. Като поживееш малко повече, ще видиш много случаи, при които не можеш нищо да докажеш, нито пък да обвиниш престъпника в нещо. Аз самият съм виждал вече няколко такива престъпления. Ето ти сега още едно...

— Трябва да намерим пистолета, с който си е послужил убиецът — подсети го Барлсон.

— Ти да не си въобразяваш, че той ще го държи все още на същото място?

— Не, шефе. Вероятно пистолетът е бил хвърлен някъде из шубраците, а следите по него са старателно изтрити. Но той трябва да е някъде наблизко и ние ще го намерим. Когато имаме вече оръжието, ще се опитаме да разкрием миналото му. Ще издирим кои са били предишните собственици...

— Дрън-дрън, синко! — Юнг се задави с дима. — Онзи, който е можал да измисли такъв план, сигурно се е подсигурил и откъм тази страна. Гарантирам ти, че няма да намериш и най-малка връзка на оръжието с лицето, което ни интересува!

— Обаче трябва да опитаме, шефе — несигурно настоя Барлсон. — Пък и нали все трябва да започнем от нещо...

— Ясно! Няма ти да ме учиш! — изръмжа Юнг и притисна недоизпушената пура в пепелника на бюрото.

На вратата се почука.

Двамата мъже светкавично обърнаха глави. Вратата леко изскърца и на прага застана госпожа Лундин. На главата си беше поставила качулка, която да пази от дъжда старателно направената ѝ фризура, но иначе госпожа Лундин се оказа образцова и издръжлива натурастка. Капките вода се стичаха свободно по голото ѝ тяло.

— Мога ли да вляза? — попита тя любезно. — Няма ли да ви преча, господа?

— Заповядайте, разбира се, че не — побърза да отвърне Барлсон, отменяйки началника си, който при вида на мократа госпожа Лундин се беше превърнал в статуя.

Тя обясни:

— Искях да взема едни документи. — Приблужи се до бюрото и отвори чекмеджето.

— Не знаех, че сте тук — продължи, — затова изпратих Барбро в здравната служба. Мислех, че все още разговаряте с госпожа Матсман. Малката искаше да говори с вас, господа. Каза ми, че си е спомнила нещо важно, затова...

Двамата скочиха и си размениха многозначителни погледи.

— Къде казвате, че я изпратихте? — почти изкрещя Юнг.

— В здравната служба, при госпожа Матсман. Мислех, че вие...



Не и позволиха да довърши. Изтичаха на двора, под дъжда, като дори не затвориха вратата. Госпожа Лундин стоеше до бюрото и с нямо недоумение се взираше в отворената врата. Не беше свикнала мъжете да приключват разговора с нея по подобен начин.

Те дотичаха до сградата на здравната служба задъхани и мокри. Барлсон силно почука. Влязоха, без да чакат покана. Госпожа Матсман все така лежеше на кушетката и пушеше. Доктор Торсо пиеше мляко от висока стъклена чаша. Погледите им се насочиха към полицаите.

— Станало ли е нещо? — попита доктор Торсо.

— Не, господине — отвърна Юнг, — просто дойдохме да видим дали госпожица Барбро не е тук.

— Барбро ли? — учуди се лекарят. — Смятах, че тя ви е открила.

— Търсеше ли ни?

— Да, господине. Моята сестра беше тук преди петнадесет, е може би, преди двадесет минути. Нали беше тук преди около петнадесетина минути? — обърна се към госпожа Матсман.

— Да, нето такава — потвърди тя и продължи да пуши.

— Какво искаше вашата сестра?

— Беше много, много разтревожена. Просто не можах да я позная. Тя обикновено е толкова спокойна и уравновесена...

— И какво искаше от вас госпожица Барбро? — настояваше полицейският съветник.

— Каза ми, че иска да признае нещо пред полицията. Така каза, нали, Бетан?

— Да, чичо.

— Осведомих я, че сте излезли оттук преди половин час. Изтича навън да ви търси... Не знам къде е сега. Сигурно ви дири из клуба. Беше много нервна... Трябва да я потърсите...

— Със сигурност ще го направим! — викна Барлсон вече отвън. — Благодарим за информацията!

Намериха я след няколко минути.

\* \* \*

Болничното отделение на „Слънчев клуб“ беше просто претъпкано. Само две лица бяха облечени — първият криминален

асистент Барлсон и полицейският съветник Юнг. Останалите, както се полага на истински членове на „Слънчев клуб“, бяха без дрехи. Изисканата госпожа Лундин пушеше своята вечна цигара, доктор Торсо нервно сумтеше, като преплиташе и разплиташе на корема си своите къси, дебели пръсти, госпожа Матсман беше бледа и разчорлена. Червенокосият, брадат Уве Пелинг беше приклепнал до кушетката на госпожа Матсман и не отделяше от нея тъп поглед.

— ...Както ви е известно — продължи съветникът Юнг, — случи се ново нещастие. Вече трето през последното денонощие. Госпожица Барбро Хансон се самоуби. Понеже вие, присъстващите тук, сте последните лица, които са я видели жива, ще ви помоля да ми разкажете за последните часове от живота ѝ. Може би пръв ще вземе думата господин Пелинг.

Пелинг се сепна в унеса си, но му трябваше доста време, докато разбере какво се иска от него.

— Нищо не знам... — измрънка той. — Когато господата от полицията излязоха от бунгалото ми, Барбро каза, че в същност нейното дежурство вече привършва и че ще си отиде...

— Разтревожена ли беше? — наблегна на въпроса си доктор Торсо. — Много разтревожена?

— О, да! — рязко се оживи Пелинг. — Беше много разтревожена! После веднага си тръгна... и останах сам. — Гласът му внезапно се пречупи.

— Благодарим ви, господине — Юнг сведе любезно глава. — Сега е ваш ред, госпожо Лундин.

Госпожа Лундин вдигна ръце с онова характерно движение, което неизменно напомняше на Барлсон за лешояда, изпробващ крилата си.

— Вече ви казах всичко, което имам за казване. Срецнах Барбро до столовата. Каза ми, че искала да се види с вас, защото си е спомнила нещо. Изпратих я към здравната служба. Не правеше впечатление на разтревожена. Стори ми се по-скоро уморена и неспала...

— Благодаря ви. — Сега Юнг се обърна към доктора. — Ваш ред е, доктор Торсо.

Докторът повтори онова, което бяха чули от него, когато търсеха медицинската сестра. Нищо ново нямал да прибави. Госпожа Матсман мълчаливо кимаше в потвърждение на неговите думи.

— Да — рече Юнг, — това май че е всичко. Жалко, че никой не си спомня нещо повече. А то би могло да бъде твърде важно в светлината на някои неизвестни ви обстоятелства. Така например в заеманото от госпожица Барбро бунгало, под възглавницата на леглото, на което я намерихме, имаше скрит пистолет. Разбира се, рано е да се вадят каквито и да било заключения, обаче може да се предполага, че именно с този пистолет е стреляно вчера. На него имаше заглушител...

— Какви ги приказвате! — викна госпожа Лундин без всякаква изисканост. — Невъзможно! Барбро! Това момиче да е убило... — Тя млъкна и се загледа недоверчиво в Юнг.

Мълчание. Чуваше се само дишането на събраните хора и скърцането на столовете. Пръв се съвзе доктор Торсо.

— Значи, така — изрече той тихо, — тогава всичко започва да се изяснява... Горката Барбро... Извинявам -се, че говоря така, но аз имах слабост към това шантаво момиче. Никога не съм очаквал от нея толкова нещо... Убила е господин Матсман, а после не е издържала нервното напрежение... Искала е да си признае, но сетне се е огънала и се е самоубила. Извинявам се, господине, по какъв начин е починала?

— Отровила се е. Сигурно не е страдала...

— Вие всички да не сте се побъркали? — Гласът на госпожа Лундин беше възбуден и писклив. — Наистина ли не сте с всичкия си? Барбро — убийца? Защо пък ѝ е притрябвало да убива Матсман? Кога? Как?

— Госпожица Барбро — спокойно обясни Юнг, — е можела да застреля господин Матсман. Дежурила е до леглото на дълбоко заспалия господин Пелинг. Можела е във всеки момент да го остави сам, да иде при Матсман, да го застреля, а после да отиде в своето бунгало и да скрие там пистолета. Естествено ние не знаем какви са били мотивите за нейното престъпление.

— Може би ще се намерят и мотиви — едва чуто се обади госпожа Матсман. — Аз я познавах добре. Тя мразеше Егил. Мразеше го като символ на буржоазията и капитализма. По идеи Барбро беше крайна екстремистка.

— И вие предполагате, че е убила съпруга ви по идейни съображения? — скептично забеляза Юнг.

— Ох, не само по идейни съображения. Имаше и други причини. Но за тях ми е трудно да говоря. Наистина ми е трудно...

— Госпожо, положението е сериозно. Трябва да кажете всичко — настоя полицейският съветник. — Необходимо е в интерес на следствието около убийството на вашия съпруг.

Госпожа Матсман се поколеба, помълча, захапа нервно устни и изплю камъчето:

— Добре, така да бъде. Ще кажа. Ето какво: Барбро беше психопатка. Сексуално извратена. От дълго време ме преследваше с любовта си. Докато бях с Уве — тя погледна нежно към Пелинг, — все още хранеше някаква надежда, че ще ме откъсне от него. Но когато обикнах Егил, съвсем се отчая. Ужасно ме ревнуваше от него... Всичко се усложняваше още повече от това, че Егил беше, както тя го наричаше, буржоа... Изглежда, тези неща са се преплели... А и аз как преди това не помислих за...

— Бетан! Какви ги дрънкаш! — Гласът на госпожа Лундин изригна като вулкан. — Барбро да е била лесбийка?! Та нали тя търчеше като бясна подир момчетата! Нали тъкмо онези дългокоси типове ѝ даваха шантавите брошурки за младежта и маоизма! Освен това Барбро беше натурастка! Натурастите не могат да бъдат сексуално извратени! Това е научно доказано!

Тя млъкна задъхана и наежена, но готова да продължи борбата за своята правда.

Полицейският съветник Юнг ѝ се усмихна и рече:

— И така, чухме две коренно различни мнения относно госпожица Барбро Хансон. Случайно и моят помощник, първият криминален асистент Барлсон, има своя теория. Предлагам да му дадем думата.

Всички очи се насочиха към мълчалия досега Барлсон. Той се изкашля и с плаха усмивка започна:

— Току-що изслушахме категорично изказаната хипотеза, че госпожица Барбро Хансон е застреляла вчера през нощта господин Матсман по идейни и лични подбуди. Днес, разкъсвана от угризения на съвестта, тя най-напред е искала да се предаде в ръцете на полицията, обаче се е отказала от намерението си и сама е изиграла ролята на провидение. Аз мисля, че тази хипотеза е погрешна. В това отношение напълно съм съгласен с госпожа Лундин. Нещо повече,

смятам, че госпожица Хансон не се е самоубила, а е била предумишлено отровена. Отровена от същото лице, което няколко часа по-рано е застреляло Егил Матсман.

— Интересна хипотеза — измърмори под мустак доктор Торсо, без да престава да преплита пръстите си, — само че не мога да си представя как е могло да стане това.

— Сега ще разберете, докторе, само ще ви моля да не ме прекъсвате — любезно отвърна Барлсон. — Историята е започнала преди няколко месеца. Госпожица Бетан Торсо, бедно като църковна мишка, но много амбициозно момиче, пребивава заедно със своя годеник, не особено талантливия художник Уве Пелинг, в „Слънчев клуб“. Лекар на клуба е нейният чичо, доктор Торсо. Тримата си живеят спокойно, без да вредят никому, докато в клуба се появява господин Егил Матсман. Егил Матсман, който трябва да стане тяхна жертва. Съблазнени от неговите милиони, те оплитат пъклен заговор. Не знам на кого от тримата е хрумнала тази идея, но май че това не е толкова важно...

— Какво искате да кажете, господин полицай? — тихо попита доктор Торсо. — Напомням ви, че съществуват специални параграфи за обида, клевета и лъжливи обвинения. Те важат и за полицайте!

— Ще научите какво искам да кажа, докторе.

Засега ви моля да не ме прекъсвате... — Той огледа събраните и продължи: — Значи, всичко е протекло така. Госпожица Бетан успява да омотае главата на господин Матсман и да се омъжи за него. Изчакват няколко седмици и вчера пристъпват към реализирането на плана си. Целта е да се завладеят милионите, като се осигури същевременно алиби на тримата и се намери изкупителна жертва.

В присъствието на госпожа Лундин Пелинг стреля в крака на госпожа Матсман. Доктор Торсо само изчаква отвън. Затова се появява веднага. Превързва госпожа Матсман, а на Пелинг инжектира ларгактил. Нареща на госпожица Барбро да дежури край него цяла нощ. После се инсталира с ранената госпожа Матсман в болничното отделение. Аз също изиграх отредената ми роля. Полицията беше уведомена, аз дойдох, видях каквото трябваше да видя, а в бъдеще щях да бъда важен свидетел, който ще потвърди, че господин Матсман е бил жив няколко минути след десет часа и е загинал по-късно, по времето, за което и тримата имат непоклатимо алиби.

След насилствената смърт на господин Матсман автоматически две лица ставаха заподозрени. Госпожа Матсман, която наследява огромно богатство, и нейният бивш годеник Пелинг. Затова и на двамата се осигурява алиби. Госпожа Матсман е привързана към леглото неподвижно, а към нея се прикрепва и свидетел. На пръв поглед нейното участие в убийството е немислимо. Вторият заподозрян, Пелинг, получава силна доза приспивателно и оставен под наблюдението на медицинската сестра, спи като пън. Следователно, може да се изключи от кръга на заподозрените.

Остава третото лице. Доктор Торсо. Никакви подозрения не би трябвало да паднат върху него — пряко той не печели нищо от смъртта на Матсман. Впрочем той също има великолепно алиби. Съпругата на жертвата ще потвърди, че господин Торсо не се е отделял от нея до полунощ, когато ѝ е дал успокоителните средства... С една дума, всичко е окей. Двамата взаимно си осигуряват непоклатимо алиби.

В действителност, веднага след като аз напуснах „Слънчев клуб“, доктор Торсо отива при господин Матсман. Матсман не е нито учуден, нито обезпокоен от визитата му. Приема го, както си лежи на дивана, и започва да го разпитва за състоянието на жена си. Докато разговарят, доктор Торсо отваря своята лекарска чанта, вади от нея пистолет и стреля в Матсман. Защото пистолетът, напълно съм сигурен в това, е бил донесен в лекарската чанта... Когато днес видях тази чанта — Барлсон посочи черната чанта на масичката, — хрумна ми, че тя е великолепно скривалище за оръжието на човек без дрехи. Видът на доктор Торсо с пистолет в ръка най-малко щеше да направи впечатление на Матсман, докато лекарската чанта в ръката му си е била в реда на нещата.

— Хитро сте го измислили — прекъсна го доктор Торсо. — Звучи като историйка от долнопробен криминален роман. Вие напразно се съсипвате в полицията. Способен човек сте. Жалко, че ще бъда принуден да заведа против вас дело за клевета и обида. Много жалко...

— Засега изчакайте с подаването на оплакване против мен. Още не съм свършил.

— В същност защо трябва да слушаме тези врели-некипели? — намеси се с плачлив глас госпожа Матсман. — До гуша ми дойде!

— Ще трябва да издържите още мъничко, госпожо — както винаги любезно отговори съветникът Юнг. — Нека позволим на криминалния асистент да се изкаже докрай.

Барлсон му поблагодари с кимване, пое си дълбоко дъх и продължи:

— След убийството на Егил Матсман доктор Торсо отива в бунгалото на госпожица Барбро и скрива пистолета под възглавницата ѝ. После се връща при госпожа Матсман. Той знае, че рано или късно полицията ще претърси територията на клуба и със сигурност ще намери пистолета. Тогава госпожица Барбро би изпаднала в много неприятно положение. Както вече казах, тя е имала възможност да убие Матсман, нямаше алиби, а от своя страна госпожа Матсман щеше да се постарее, както вече чухме, да се намери някакъв повече или по-малко вероятен мотив за престъплението.

Изглежда, че всичко е потръгнало като по вода. Най-неочаквано обаче възникват трудности... Днес сутринта при доктор Торсо идва Барбро и заявява, че на всяка цена трябва да говори с полицаите, понеже не им е казала нещо съществено.

Доктор Торсо се уплашва. Няма представа какво иска да каже на полицията госпожица Барбро. Може би Пелинг в помраченото си съзнание е издал нещо, може би Барбро е забелязала нещо, непредназначено за нейните очи?

И доктор Торсо усеща, че губи почва под краката си. Вместо спокойно да изчака развитието на събитията, той решава незабавно да премахне опасния свидетел. Впрочем мъртвата Барбро би била още по-добра изкупителна жертва от живата Барбро. Използувайки медицинския си авторитет, той убеждава момичето още преди разговора с полицията да изпие таблетките, които ѝ дава, и я съветва да облече нещо, защото може да се простуди. Барбро му благодари, взема таблетките и побягва към бунгалото си.

— Млади човече — в гласа на доктор Торсо звучеше подигравка, — откъде, по дяволите, ти е хрумнало, че съм казал на това момиче, че е простинало? Изглежда, че си ясновидец и трябва да се подвизаваш в цирка...

— О, вашият сарказъм е напълно излишен, докторе — искрено се усмихна Барлсон, — аз просто знам, че сте ѝ казали така. Госпожица Барбро ни информира за това.

В същия миг съветникът Юнг натисна, без да бърза, дръжката на вълншната врата, която се намираще точно зад гърба му, и се обърна към някого:

— Заповядайте!

На прага застана госпожица Барбро в компанията на двама униформени полицаи. Полицаяте бяха видимо притеснени, госпожица Барбро — не. Беше мокра като кокошка, касинката ѝ беше загубила безупречната си форма, но духът на медицинската сестра не беше сломен. Нямаше вид на особа, която е извършила самоубийство.

Тя разтърси мокрия си бюст и изрече с леко възбуден глас:

— Не взех таблетките, които ми дадохте, докторе. Тъкмо смятах да ги глътна, и се появиха тези двамата господа от полицията. Наистина ли тези таблетки трябваше да ме отровят? И наистина ли вие сте мушнаи под възглавницата ми онзи пистолет?

Доктор Торсо се превърна в статуя. Подвижните му ръце, сплетени на провисналия му корем, замръзнаха. Лицето му посивя.

Вглеждаше се в момичето с невярващ поглед.

И изведнъж стаята се изпълни с женски вик. С истеричен женски вик. Госпожа Матсман не издържа нервното напрежение.

Всички наскочаха. Настана суматоха. Госпожа Матсман престана да крещи едва след двадесетина секунди. А като престана да крещи, започна да говори. От устата ѝ излизаха несвързани думи. Обръщаше се към доктор Торсо. Трудно беше да се разбере какво казва госпожа Матсман. Но сред бръщолевенето ѝ се долавяше повтарящото се като рефрен изречение:

— Казвах ти да не ѝ даваш тези таблетки... казвах ти да не ѝ даваш тези таблетки...

Доктор Торсо седеше безучастно и мълчеше. Пелинг се беше свил на кълбо и правеше впечатление на човек, чието най-горещо желание е да се разнесе във въздуха.

Без да обръща внимание на общата бъркотия, Барлсон се наведе към доктор Торсо и съзаклятнически му прошепна:

— Госпожа Матсман е абсолютно права, докторе. Номерът с хапчетата беше напълно излишен.

Госпожица Барбро нямаше нищо интересно за казване. Само си беше спомнила, че през нощта се е отделяла от Пелинг не два, а три



пъти. Тя е много акуратна личност и искаше да отрази тази поправка в показанията си.

\* \* \*

— ...Виждаш ли — рече първият криминален асистент, като разкъсваше в чинията си вкусното филе от риба, — още снощи у мен се породиха някои съмнения. Например раната на госпожа Матсман. Тя беше простреляна в бедрото с куршум от малокалибрен пистолет. Не разбирам от медицина, но някои неща ми се сториха странни. Ако куршумът беше засегнал костта или някоя важна артерия, тя трябваше незабавно да бъде закарана в болницата. А ако не — проблеми нямаше, но едва ли нейната рана изискваше странната превръзка, която беше измайсторил доктор Торсо. Да можеше да видиш ония телове! Сега ми е напълно ясно защо беше нужен този трик. Телове бяха необходими не за здравето на госпожа Матсман, а за да убедят мен, че не би могла да става. Те бяха нейното алиби.

Той глътна парче риба, отпи студено мляко от порцелановата чаша и добави:

— Естествено тогава нямах представа за техния план, но това ми се видя странно. И още нещо. Онова тайнствено анонимно писмо, което никой не беше виждал... В този случай госпожа Матсман не беше убедителна актриса и малко се пообърка в ролята си. Заяви на един дъх, че Матсман се е разтревожил от писмото и същевременно се е шегувал с него. Някак си не можех да повярвам в съществуването на това писмо. И защо тя спомена за него? Защо ни каза за анонимното писмо едва когато ние вече си тръгнахме? Приличаше ми на импровизация... Замислих се какво може да цели тази прибързана лъжа. И пред очите ми застана книгата на Маркузе, която четеше Барбро. Дали историята за анонимното писмо не беше скалъпена, за да насочи вниманието ни към медицинската сестра?

— Вземи си още риба — подкани го Айа и му подаде чинията с филето, — ще ти донеса и още мляко.

После се засмя и попита:

— Ама там наистина ли всички ходят голи?

Той потвърди и си сложи нова порция филе.

Айа се надигна от масата и тръгна към кухнята. Както им беше обичаят, за вечерята не беше облякла нищо. Когато се върна, носейки внимателно каната с изстудено мляко, Барлсон я обгърна с влюбен поглед, а после предложи с донякъде смутена загриженост:

— Не мислиш ли, че днес е малко хладно? Може би все пак ще си наметнеш нещо?

## МЪРТВИТЕ НЕ ДАВАТ ПОКАЗАНИЯ ИЛИ УБИЙСТВО ПО ПОЛСКИ

— Поручик Пьотр Барлич? — Гласът в телефонната слушалка беше ужасно бодър и делови.

Все още не разбирах какво става. Огледах се безпомощно наоколо и разтрих с опакото на ръката още сънените си очи. До мен лежеше Барбара. За щастие жена ми спи дълбоко и пронизителният телефонен звън не беше я събудил.

— Поручик Пьотр Барлич ли е? — Гласът в слушалката започна да проявява признаци на нетърпение.

Нямаше начин. Признах, че аз съм на телефона.

— Чудесно! — зарадва се непознатият. — Исках да ви уведомя, че другарят полковник ви чака в кабинета си.

— Сега веднага ли? — опитах се да се престоря на неимоверно учуден аз.

— Именно — потвърди гласът отгатък. — Вече изпратихме кола за вас. След няколко минути ще бъде пред блока ви.

— Добре — отговорих мрачно и затворих телефона.

После погледнах часовника. Беше три и половина. По това време през юни вече се развиделява, но завесите в спалнята бяха дръпнати и не можех да се порадвам на зората. Измъкнах се от леглото внимателно, за да не събудя Барбара. Не се измих. Винаги съм смятал сутрешния тоалет за свое свято задължение, но въпреки всичко нямам такава закалка, че да се мия и бръсна в три и половина часа сутринта.

Стъпвайки на пръсти, оставих на масичката до спящата Барбара надраскана набързо бележка с обяснения и изпълнен с най-лоши предчувствия, излязох от къщи.

Обещаната кола ме чакаше пред входа. В 3,50 бях в кабинета на шефа. Не знам кога спи нашият началник, но и сега изглеждаше съвсем свеж. Изглежда ме доста скептично със своите сиви, мъдри очи,

— Както виждам, не сте се обръснали, Барлич — отбеляза той заядливо и посегна към полуизпитата чаша кафе.

Не намерих за необходимо да започвам да споря по този въпрос. Би било абсолютно безсмислено. Стария беше великолепен човек, но си имаше една мъничка мания — смяташе, че милиционерският служител трябва да бъде винаги старателно избърснат. Винаги. Независимо от часа и от други обстоятелства. Затова дипломатично премълчах и спокойно го изчаках да продължи.

— Виждате ли — каза той, — имаме такъв случай... Вие ще се заемете с него. Поне засега. Убит е човек...

За това можех и сам да се досетя. Нашият отдел се занимава главно с убийства.

— Позволявам си да ви припомня, другарю полковник, че от утре съм в отпуск... Може би...

— А! В отпуск ли сте? — учуди се полковникът, сякаш не беше парафирал собственоръчно преди два дни молбата ми. — Много се радвам. Отдавна ви се полагаше почивка. Ще заминавате ли някъде?

— Да, имам семейна карта за Аугустув признах аз с половин глас. — И багажът ни дори е опакован. Затова...

Полковникът остави чашата с кафето и се загледа в мен.

— Да, трудна работа. Естествено отпуск ви се полага. Но положението е такова, че съм останал съвсем без хора. Всички са решили точно сега и едновременно да почиват! И това е — изсумтя той ядосано. — Наистина нямам хора! — Шефът разпери ръце и ми се усмихна. — Разбира се, ако твърдо настоявате, ще излезете в отпуск от утре. Имате право.

Помислих си със страх какво ли ще трябва да изслушам от жена си, но знаех, че няма твърдо да настоявам. Такова нещо не беше в стила на работата в нашето управление. Затова само въздъхнах тихо и попитах:

— Кой е бил убит?

— Бях сигурен, че мога да разчитам на вас — усмихна се шефът. — Не се притеснявайте. Обещавам ви, че щом някой се върне от почивка, веднага ще му възложи този случай. А сега слушайте...

\* \* \*

Колата спря пред вратичка в ограда от телена мрежа. Наблизо бяха паркирали още две милиционерски коли — полски фиат и ниса с големи бели букви МО<sup>[1]</sup> отстрани. Зад оградата, сред боровете, се виждаше двуетажна дървена вила в закопански стил. Силната миризма на смола и борови иглички ме гъделичкаше в носа. Ако не го знаех, никога не бих повярвал, че се намираме в границите на голяма Варшава. Наоколо се простираше гъста борова гора, а земята беше покрита с дебел килим от изсъхнали борови иглички. Збуйна Гура с нищо не напомняше квартал на голям град.

Бутнах вратичката и се насочих към вилата. На дървената веранда стоеше милиционер. Той ме позна и веднага козирува, а когато се приближих до него, издекламира уставно:

— Другарю поручик, позволете да доложя. Сержант Видерко се намира на местопрестъплението.

Сержант Видерко беше известен в управлението със своето невероятно пристрастие към абсолютното спазване на устава.

— Свободно, Видерко — казах. — И случайно да ви е идвало наум, че четири и половина часът сутринта не е най-подходящото време да ми демонстрирате познанията си по строева подготовка? — прибавих заядливо и напълно несправедливо.

Напрегнатостта във фигурата на сержанта леко намаля, но и така онова, което в неговото изпълнение беше „свободно“, за много новобранци можеше да бъде непостигнат образец на „основно положение“. Той изобщо не обърна внимание на моята забележка и продължи:

— Тялото на убития и всички следи са запазени недокоснати. Техниците — прибави неочаквано Видерко с доверителен тон — искаха да пристъпят към работа, но аз не им позволих. Наредих им да чакат, докато вие пристигнете.

Хрумна ми да го попитам откъде е знаел, че тъкмо аз ще дойда, но се отказах. Всичко беше съвсем ясно. Още когато е изпращал тук Видерко, Стария е бил сигурен, че аз ще се съглася да се заема със случая.

— Имате ли някакви първоначални впечатления?

— Тъй вярно, другарю поручик! — Сержантът отново се изпъна като струна. — Убитият е в стаята на партера. В съседната стая събрах

обитателите на вилата. Пази ги капрал Лис. Забраних им да се мотаят из къщата, да не би да премахнат някакви следи...

— Има ли следи от влизане чрез взлом? — прекъснах го аз и извадих цигара.

— Не установих такива. Струва ми се — в гласа на Видерко отново зазвучаха доверителни нотки, — че това си е тяхно дело — на хората, които са били вътре.

— Чудесно, сержант — похвалих го, — а сега да влезем.

От верандата се влезаше направо в просторна стая. В средата й имаше маса, а в ъгъла — голяма камина от червени тухли. На пода до камината лежеше тялото на убития.

Спрях се на прага и се огледах внимателно. Покойникът — възрастен пълен мъж — беше облечен с раирана синьо-бяла пижама. Имаше доста дълга побеляла коса. Сега тази коса беше слепена с тъмна, почти черна маса. До главата му лежеше ръжен с декоративна дръжка. По нея се тъмнееха влажни, лъскави петна.

— С това са го ударили — рекох, показвайки ръжена.

Видерко сериозно кимна и потвърди:

— Така изглежда, другарю поручик.

Позамислих се и още веднаж огледах внимателно стаята. Вдясно от камината имаше полица с книги. Една от книгите на най-горния рафт беше доста издърпана навън — сякаш някой е искал да я извади, но после се е отказал.

— Видерко, нека дойдат техниците. Да обработят цялата стая. Искам на всяка цена да снемат отпечатъци от тази книга — покажах полицата. — А къде са обитателите на вилата?

Видерко посочи съседната врата. Втората стая беше чувствително по-малка. Влязох и поздравих:

— Добър ден.

Почувствувах върху себе си тежестта на погледите от седем чифта очи. Добре познавах една от присъстващите в стаята личности, но не позволих да се разбере това. Впрочем въпросната личност също не промени каменния израз на лицето си.

Загледах се в немладата жена с навита на ролки коса, облечена с пеньоар. Очите й бяха разплакани и подпухнали.

— Госпожа Водницка?

Тя кимна и подсмръкна.

— Госпожо, много ми е неприятно... Представям си колко зле се чувствувате, но за съжаление трябва да поговорим веднага. Ще можете ли?

Отново кимна, без да каже нито дума.

— В такъв случай нека отидем в другата стая. Тя стана и за пръв път чух гласа ѝ:

— Не може ли в кухнята?

— Добре, може и в кухнята — съгласих се аз послушно. Огледах още веднаж присъстващите и казах: — Моля всички останали да отидат в стаите си. Ще разговарям с всеки от вас насаме.

Кухнята беше просторна и чиста. Седнахме край покритата със синя мушама маса.

— А сега ви моля — започнах меко, — да ми разкажете всичко.

— Карол е мъртъв — прошепна тя тихо и замлъкна.

— Вашият съпруг е убит. Това вече не може да се поправи. За съжаление. Но човекът, който го е убил, трябва да понесе наказанието си. Нали сте съгласна с мен?

— Карол е мъртъв — повтори жената безпомощно. — Убиха го. Той никому не е сторил зло. Защо го убиха?...

— Тъкмо това искам да разбера. В състояние ли сте да отговаряте на въпросите ми?

Кимна утвърдително.

— Тогава да започнем. Кои са всичките тези хора?

Не ме разбра.

— Питам кои са тези хора, които се намират във вашия дом.

— Гости. Просто гости.

— Всички ли?

— Е, не всички — измънка тя. — Не всички. Освен тях у нас са Стефан и Беата...

— Кой е този Стефан?

— Стефан Шилницки. Моят племенник.

— Тук ли живее постоянно?

— Не. По-рано живееше тук. Сега е в Лодз. Следва във филмовата школа... Пристигна онзи ден...

— Значи, също е гост. А вие казахте...

— Нищо не разбирате — рязко ме прекъсна Водницка. — Стефан не плаща. Нали е дошъл на гости у роднините си...

— А другите гости плащат ли?

— Разбира се. Щом са гости...

Въздъгнах тежко и запалих цигара, без да поискам разрешение.

— Нека да започнем още веднаж от самото начало. Стефан Шилницки е пристигнал онзи ден от Лодз, но той не е гост, защото не плаща. Беата също не е гост. Това означава, че тя също не плаща.

— На Беата аз ѝ плащам. Хиляда и петстотин злоти на месец. Сама не бих могла да се справя. Карол е толкова непрактичен... — тя изведнъж си припомни, че съпругът ѝ е мъртъв, и млъкна е отворена уста.

Започнах да разбирам ситуацията.

— Значи, вие приемате гости на пансионни начала?

Водницка замига бързо-бързо с подпухналите си клепачи.

— О, не, моля ви! Какъв ти пансион... За него човек трябва да има позволение, квалификация... Не ме разбрахте добре. Просто нашата къща е разположена в красива околност. Наоколо е гора, макар че в същност сме във Варшава, та затова разни познати идват у нас за съботите и неделите. Не всеки иска да заминава през почивните дни далече от града. А до нас е близичко. С автобус се стига до самото място. Удобно е, тихо...

— Но те ви плащат за пребиваването си тук? Жената пренебрежително махна с ръка.

— Ами, колко ли плащат! Колкото да ми върнат разходите за храната. Грошове. За съжаление не сме в състояние да храним толкова народ. Карол има скромна пенсия. — Тя непрекъснато забравяше, че Карол Водницки не е сред живите.

Усмихнах ѝ се приятелски.

— Госпожо Водницка, напразно се оправдавате пред мен. Аз не съм от стопанската милиция и дори да искам, не мога да контролирам доходите ви. Въпросът е много по-сериозен. Моята цел е да открия убиеца на вашия съпруг. И вие искате същото. Затова ви моля да бъдете искрена и да ми помогнете. Напълно искрена, госпожо.

Млъкнах за миг, погледнах я внимателно и прибавих, наблягайки на всяка дума:

— Добре ли познавате всички свои гости?

Водницка наведе очи.



— Не всички. Но — побърза да прибави тя — някои от тях са идвали по няколко пъти...

— Кои по-точно?

— Господин Рилски и господин Квирин. Те са много почтени хора.

— А другите?

— Другите също са почтени, моля ви се, у нас непочтени не идват.

— Кои са те?

— Госпожа Флора Квашневска и господин Тобиаш Салабурски.

— Що за хора са те?

— Госпожа Квашневска е собственичка на оказионен магазин. Салабурски е счетоводител... в една кооперация. Госпожа Флора е идвала у нас вече няколко пъти. Господин Салабурски дойде вчера за първи път...

— Кога пристигнаха тези ваши гости?

— В събота. Тоест вчера. Нашите гости винаги идват в събота следобед. Поднасяме следобедна закуска, после — вечеря. Снощи бях направила за вечеря торта с ягоди. Тортата с ягоди е една от атракциите на гостуването у нас по това време на годината.

— И така — рекох аз, — вече си поизяснихме някои неща. А сега бъдете така любезна да ми разкажете поред всичко, което се случи във вашия дом вчера.

Водницка започна да разказва. Говореше объркано, хаотично, повтаряше се, отдалечаваше се от темата. Често трябваше да я прекъсвам и да ѝ задавам допълнителни въпроси. Не записвах отговорите ѝ. Имаше време за това. Щях да я разпитвам официално поне още няколко пъти — подробно, с протокол и със спазване на необходимия ритуал. Засега просто исках да си изясня общата картина.

Оказа се, че всички гости са пристигнали във вилата между петнадесет и шестнадесет и половина часа. В седемнадесет часа закуската била поднесена на верандата. Помърморили малко против осите, крито им досаждали. Господин Карол не бил с тях на закуската. Чувствувал се нещо недобре. Сърцето. Лежал в стаята си и четял книга.

В осемнадесет часа цялата компания тръгнала на разходка из гората. Вилата на Водницки се намирала в същност сред гората, така

че те не се отдалечили много. Домакинът все така седял в стаята си и четял. Върнали се точно за новините по телевизията. В двадесет часа започнала вечерята. Водници помолил да му занесат храната в стаята. Но около двадесет и един часа слязъл долу при гостите.

— Как се държеше? — попитах я.

— Беше много любезен с гостите. Стараеше се да ги забавлява, започна да разказва вицове. Всички се смееха и също започнаха да разказват разни забавни истории. Особено господин Квирин. Той винаги най-умее да измисля такива неща... Но някъде след около час съпругът ми май че се почувствува още по-зле, защото изобщо млъкна. След петнадесетина минути се извини и се прибра...

— От какво се оплакваше съпругът ви? Тя разпери безпомощно ръце:

— Трудно е да се каже. Знаете как става понякога. В края на войната бе тежко ранен. Едва оживя. И после никога вече не беше напълно здрав. Все нещо се обаждаше. Ту сърцето, ту черният дроб, ту нервите... Известно време дори подозирах, че само се глези и му няма нищо. Но се оказа, че наистина е болен. Преди три години се пенсионира по инвалидност. Престана да работи и се почувствува още по-зле. Не минаваше седмица, без да прекара поне няколко дни в леглото.

— Затова вие не сте се учудили, когато той неочаквано напуснал компанията?

— Напротив! Бях сериозно разтревожена. Пред чужди хора Карол винаги се стараеше да се държи наперено дори когато не се чувствуваше добре. Щом вече беше решил да се включи в някакво приятелско събиране, винаги издържаше до края. Такова нещо като вчерашното се случи за първи път.

— И какво стана после?

— Разговаряхме още около половин час, след това господин Рилски напомни, че е време за сън. Повъртяхме се още няколко минути на верандата и всички отидоха по стаите си.

— А вие?

— В кухнята разпоредих набързо на Беата какво да приготви за следващата сутрин и побързах да отида при мъжа си. Бях наистина много разтревожена. Заварих го в нашата спалня...

— Лежеше ли? Зле ли му беше?

— Представете си, съвсем не. Очаквах да го сваря в леглото или да взема лекарство, а го намерих много оживен. Пушеше и телефонираше.

— Присъствувахте ли на разговора?

— Той изобщо не разговаря. Не може да се свърже. Започна страшно да ругае. Карол, господине, беше много възпитан човек, но когато нещо го извадеше от равновесие, беше в състояние да се изразява твърде грубо... — Госпожа Водницка леко се зачерви.

— А не знаете ли на кого се опитваше да се обади?

— Знам. Ядосваше се, че го няма в къщи. Защото той се обаждаше на Павел. На Павел Кочински. Той беше най-добрият приятел на Карол, заедно са били партизани.

— Какво стана след това?

— След това ли? Просто му заповядах веднага да се съблече и да си легне. Опъваше се, но в края на краищата отстъпи. Той винаги в края на краищата отстъпваше... Дадох му капки за сърцето, угасих лампата и си легнахме.

— Не попитахте ли мъжа си защо иска да се свърже с Кочински?

— Не, господине. Нима това е толкова важно? Той все си имаше свои си работи с този Павел. Разни мъжки работи, за които не разговаряше с мен.

Замислих се какво ли имаше пред вид Водницка, като говореше за „мъжките работи“. Може би ставаше дума за срещи на чашка? А може би двамата възрастни мъже са ходили „при мадами“? Усмихнах се вътрешно, понеже такова обяснение ми се виждаше малко вероятно. Госпожа Водницка спомена за този факт твърде спокойно.

— Заспах бързо — продължи тя тихо. — Бях много уморена. Винаги се уморявам в деня, в който пристигат гостите. Той се въртеше и мърмореше нещо под нос... А когато през нощта се събудих, веднага забелязах, че го няма в леглото. Запалих лампата. Не беше в спалнята. Погледнах часовника. Наближаваше три часът. Разтревожих се. Никога не беше ставал през нощта. Изчаках десетина минути. После наметнах пеньоара си и излязох в коридора. Още на стълбите забелязах, че в стаята долу лампата свети. Слязох. И го намерих... мъртъв. Мъртъв... — Жената заплака отново.

Тактично я изчаках да се успокои. Когато престана да плаче, я попитах меко:

— Можете ли да си припомните нещо? Важно е. От момента, в който излязохте от спалнята, до момента, в който открихте покойника, не забелязахте ли нещо, което може да ни заведе до някаква следа?— Нещо странно или дори съвсем обикновено? Просто нещо, за което преди малко не ми споменахте?

— Какво ли бих могла да забележа? Той беше мъртъв...

— Аз самият не знам какво бихте могли да забележите — признах й искрено, — просто ви питам. С надежда, че може би ще си припомните нещо.

Понеже тя мълчеше, подканих я:

— Разкажете, ако обичате, още веднаж какво видяхте, след като излязохте от спалнята.

— Видях светлина. Лампата долу беше запалена.

— Горе в коридора тъмно ли беше?

— Да... Макар че, ах, да, спомням си! Вратата на стаята на моя племенник беше открената... От нея падаше ивица светлина... Господине! — изведнъж викна тя уплашено. — Господине, това е май че наистина странно! Как мислите?

Разтърках челото си и честно си признах:

— Госпожо Водницка, засега нищо не мисля. Засега просто събирам фактите. Фактите са най-важното нещо.

\* \* \*

Изпих остатъка от кафето, което ми бяха поднесли в голяма фаянсова чаша. Кафето беше силно и веднага ме изправи на крака. Усещането за сънно замайване, което ме измъчваше от мига на събуждането, най-сетне се разнесе и вече усещах, че мога да работя интензивно. Поблагодарих мислено на госпожица Беата, която ни бе предложила кафето по собствена инициатива. Впрочем госпожица Беата се оказа много разумна особа. Тя отговори изчерпателно на всички мои въпроси и нейните показания внесоха доста нови елементи.

Преди всичко в тяхната светлина излизаше, че през нощта никакъв чужд човек не е можел да се вмъкне в къщата. Самата тя вечерта била затворила капациите на прозорците и ги закачила отвътре.

Също така старателно затворила предната и кухненската врата, пуснала резетата и сложила веригите. Беата беше готова да се закълне, че когато госпожа Водницка открила трупа и всички били на крак, сама лично проверила дали вратите са затворени. Били затворени. Капаците на прозорците — също.

— А защо в същност проверихте? — попитах подозрително.

Тя ме погледна, сякаш не бях съвсем с всички си.

— Та защо да не проверя? Любопитно ми беше откъде може да се е промъкнал този бандит. Или пък, пази боже — прибави Беата тихо, — да не би аз да съм забравила да затворя нещо както трябва... Защото тогава аз щях да бъда виновна...

— Но не бяхте забравили, нали?

— Разбира се — обиди се Беата, — аз никога не забравям задълженията си. Такава съм си.

Зададох ѝ след това още куп въпроси. Тя отговаряше охотно, без възражения. Беше доста наблюдателна, а и не се налагаше да ѝ измъквам думите с ченгел от устата. Бих казал дори, че разпитът на госпожица Беата беше истинско удоволствие. Накрая тя предложи да ни направи кафе. Приех предложението с ентузиазъм, а и сержант Видерко, който присъствуваше на разпита, не отказа.

— И така, Видерко — рекох, — можем да направим малко общение...

— Тъй вярно, другарю поручик — уставно се съгласи Видерко.

— Да бяхте оставили най-сетне тия официалности — измърморих. — Друг път ще имате възможност да ги демонстрирате, а сега искам да си поговорим човешки.

— Тъй вярно, другарю поручик! — изпъна се сержантът с явно желание да скочи от стола и да застане „мирно“. Изключено беше да се разбереш с Видерко. Магнах с ръка и продължих:

— Значи, така, да обобщим ситуацията. Семейство Водницки са приемали през уикендите гости на пансионни начала. Вчера вечерта във вилата е имало осем души. Водницки, Водницка, нейният племенник Шилницки, прислужничката Беата — това са домашните. Гостите — юристът Рилски, госпожа Квашневска, господин Салабурски и безценният господин Квирин, който умее така добре да забавлява компанията. След вечерята всички легнали да спят. Карол Водницки бил видимо ядосан от нещо. Опитвал се да се обади по

телефона на своя приятел. През нощта станал и слязъл в столовата на партера. Там бил убит. Убийството открила Водницка, разтревожена от отсъствието на съпруга си от спалнята. Всички останали уж спели, аха, да, вратата на стаята на Шилницки била открената и от нея падала светлина. Поне така твърди Водницка. Капаците на прозорците били затворени отвътре, вратите — също. Изглежда, че Водницки е бил убит от някого от останалите седмина.

— Позволявам си да доложа — прекъсна ме Видерко, — че не е задължително да бъде някой от тази седморка.

— Така ли мислите? Какво имате пред вид?

— Долагам, другарю поручик, че убиецът е можел да дойде и отвън, ако е имал съучастник във вилата. Този съучастник би могъл да го пусне, после да го отпрати и да затвори отвътре.

— Да, би могло да стане и така — съгласих се -аз скептично, — но този вариант е малко вероятен. Във всеки случай — застраховах се — в тази къща в настоящия момент се намира личност, която, дори и да не е убила, великолепно знае кой е убиецът...

Помълчах, а после попитах:

— Какво бихте ме посъветвали да направим при това положение?

— Другарю поручик, докладвам, че при това положение следва да водите разследването съгласно устава.

— Видерко, в това и аз самият съм убеден. Но аз имах пред вид нещо по-конкретно.

— Другарю поручик, докладвам, че според мен трябва да разпитате заподозрените лица.

— От кого ме съветвате да започна?

— Другарю поручик, докладвам, че ви съветвам да започнете от племенника. Жената на покойния е видяла, че в неговата стая свети, а заподозряната Беата даде показания, че този племенник е бил в конфликт с убития.

Действително Беата спомена нещо подобно. Знаех си, че ще се наложи да се вгледам по-отблизо в представителя на филмовото изкуство, но като начало бях решил да разговарям с друго лице.

— Прав сте, Видерко — казах, — но именно затова, защото той е най-подозрителен, искам да събера най-напред малко повече

информация за него. Ще започнем с безценния господин Квирин. Извикайте го.

\* \* \*

— Здравсти, Шерлок Холмс! — рече безценният господин Квирин и се разположи удобно в мекото кресло.

Имаше разрошена, побеляла тук-там и изключително зле поддържана брада. Беше невероятно щърб, а деликатната мрежа от виолетови венички по носа и бузите му издаваше жив интерес към алкохола.

Погледнах го сурово и отвърнах:

— Здравсти, криминалистe! Виждам, че от теорията си преминал към практика. Не ти стигаше да убиваш на хартия и си решил да опиташ как изглежда това в живота.

Сержант Видерко се вкамени. Далеч по-иначе си представяше той началото на уставния разпит на заподозрения.

Квирин се усмихна, показвайки остатъците от пожълтелите си зъби.

— Ако аз бях направил това, Холмс, можеш ли бъдеш сигурен, че в момента на убийството щях да бъда на поне няколкостотин километра оттук. Аз съм специалист по убийства от разстояние с осигуряване на абсолютно алиби.

— Не се хвали, криминалистe. Този трик ти се удаде само веднаж.

Очите на Видерко ставаха все по-кръгли от удивление. От страх да не изскочат, побързах да му обясня:

— Видерко, представям ви гордостта на полския криминален роман. Господин Квирин е автор на няколко кошмарни романчета. Идеята за убийство от разстояние е взета от неговата последна книга. Категорично ви съветвам да не я четете. Заглавието ѝ май че беше „Ноктите на алената удушвачка“.

— А, значи, си я прочел! Когато преди четири години се видяхме за последен път, ти твърдеше, че моята „Цветя за убиеца“ ти е направила такова потресаващо впечатление, че си се зарекъл никога повече да не четеш моя книга.

— Е, какво пък, всеки човек си има слабости, криминалистете. Още веднаж направих грешка, но сега горчиво съжалявам и обещавам, че ще я поправя.

С Квирин някога бяхме съученици. И приятели.

После пътищата ни се разделиха. Обаче винаги когато се срещахме, си бърбяхме много мило. Зарадвах се, като го видях тук. Той можеше да бъде много ценен източник на информация.

Сержант Видерко постепенно идваше на себе си.

— Значи — изрече той бавно, — двамата се познавате...

— Да, имам нещастieto да го познавам, Видерко... — заявих аз. — За съжаление, когато човек е млад, той е и глупав, и неопитен, та не умее да си подбира подходящи приятели.

Сержантът поклати с разбиране глава и хвърли суров поглед към Квирин.

Погледнах часовника. Беше вече ужасно късно, а аз бях страхотно гладен. Дойдох до извода, че е крайно време да приключим приятелската беседа и да преминем към сериозен разпит.

— Ще бъдеш ли така любезен да ми кажеш какво правиш тук? — попитах.

— В настоящия момент разговарям с гордостта на следствените органи на народната милиция.

— Не се прави на глупак и не пречи на следствието. Питам те сериозно.

— В такъв случай ще отговоря сериозно — съгласи се Квирин. — Та, значи, представи си, че прекарвам тук редовно уикенда. Удобно е. Околността е прелестна, храната — добра, йените — достъпни, а компанията — интересна. Единственият недостатък е, че домакинята не сервира алкохол... Но аз се старая да компенсирам тази липса със собствени средства...

Подуших и го попитах подозрително:

— И днес ли успя вече да „компенсираш“?

Той искрено се възмути:

— Пази боже, никога не пия на гладно. Много вредно е за стомаха. И теб също не те съветвам...

Прекъснах го нетърпеливо:

— После ще ме съветваш. Сега отговаряй на въпросите ми. Често ли идваш тук?



— От време на време, дори може да се каже — често. Както вече подчертах, тук ми харесва.

— Добре ли познаваш тези хора?

— Кои хора?

— Е, всичките, които са тук, и убития, разбира се...

Квирин вдигна рамене.

— Не бих определил познанството си с тях като много близко. С никого не съм изял бъчва сол, но някои от тях действително добре познавам.

— Подозираш ли някого?

Той ме погледна с видима ирония:

— Много бързаш, уважаеми. Изпреварваш въпросите. Този би трябвало да бъде последен. Порядъчен разпит не се води така. Ясно е, че си страшно ядосан и бързаш да приключиш следствието. Нищо чудно впрочем — погледна ме Квирин досетливо. — когато човек се стяга да заминава на почивка, а го вдигат посред нощ заради някакъв покойник, не може да не е зъл като гладно куче.

Онемях за миг. Откъде, да му се не види, той знае за моя отпуск? Гледах го безпомощно.

— Със сигурност жена ти няма да е доволна! Ох, никак, никак няма да е доволна — продължи някогашният ми съученик. — Но ти не се тревожи. Всичко някак си ще се нареди. Жените на милиционерите са много толерантни.

— Квирин! — изръмжах мрачно. — Откъде знаеш всичко това?

— Как откъде? — учуди се той на свой ред. — Мислиш, че не познавам жените на офицерите от милицията ли?

— Не те питам за това! — почти изкрещях. — Откъде знаеш, че трябваше да изляза в отпуск?

Квирин сърдечно се усмихна.

— Виж ти! И още питаш! Ами че нали това е правило! Ако на един кадърен офицер от милицията възлагат да води следствие във връзка със сериозен случай, той винаги е възнамерявал да замине на почивка. Аз ли не знам това положение? Аз? Та нали съм написал вече единайсет криминални романа!

Почувствувах, че търпението ми е на изчерпване. Посегнах към цигарите. Услужливо ми подаде огън.

— И изобщо, учудвам се, че пушиш „Клубни“. Сериозният офицер от следствените органи пуши само „Споят“ и „Екстра-силни“. По-рано пушеше „Мазур“. За съжаление от няколко години тези цигятш вече не се произвеждат.

Той беше прав. Едно време наистина пушех „Мазур“. Сега пуша само „Спорт“. Като съм се обличал сутринта, съм пъхнал по погрешка в джоба си цигарите на Барбара.

— Е, добре. Нека бъде по твоemu. Виждам, че е теб човек трудно може да се разбере. Да свършим с тези врели-некипели. Връщам се към въпроса си. Подозираш ли някого?

— Всички тук са подозрителни. Те са хора, които поради самата си природа будят подозрение.

— Не те разбирам добре... Кого имаш пред вид?

— Как кого? — запали се той. — Разбира се, че всички, а в същност — почти всички.

— Обясни ми какво имаш пред вид.

— Моля! Обърни внимание, какви са хората тук? Най-напред — собственичка на частен хотел, после: автор на криминални романи, студент от филмовата школа, тоест човек на изкуството, собственичка на частен оказионен магазин, юрисконсулт на някаква си там кооперация и счетоводителят на същата кооперация. Какво, тези не ти ли стигат? Естествено и Беата, прислужничката, но тя отпада...

— Спри за момент — прекъснах го аз. — Съгласен съм с теб, че всички присъстващи в този дом са по принцип заподозрени, но не разбирам на какво основание ти веднага изключи прислужничката... Нали и тя е била във вилата, когато е било извършено престъплението!

— Човече! Ти нищо не разбираш! Какво от това, че е била? Прислужниците не убиват! Не на този етап. Слуги-престъпници има само в Англия, но и там тези неща сега не са на мода. Този проблем ми е пределно ясен. Трябва да концентрираш вниманието си върху останалите. Каква великолепна галерия от типове! Хора на изкуството! Хора на свободните професии! Кооперация и частна инициатива! Чак да си оближеш пръстите — какви заподозрени, какъв богат избор...

— Чакай — пак го прекъснах, — ако добре те разбрах, ти изключи Беата само защото е прислужничка?

— Преди всичко затова. Прислужниците не убиват. Казах ти, че този проблем ми е ясен. Прочел съм всички полски криминални

романи и самият аз съм написал единайсет. Най-подозрителни са, разбира се, частниците и хората на изкуството, а и работещите в кооперация не бива да се пренебрегват. В кооперациите се случват злоупотреби...

— Човече — изохках аз, — не във всички, уверявам те, не във всички...

— Така ли мислиш? — учуди се той искрено. — Възможно е, но аз поддържам своето мнение. Ако в криминалните романи става дума за някаква кооперация, непременно ще има и злоупотреби. Това е правило, приятелю.

— Хората на изкуството също поради самата си природа ли са подозрителни?

— И още как! Дори повече от частниците! Частниците обикновено имат гузна съвест заради различни финансови машинацийки. Те убиват сравнително рядко, макар да не бих могъл категорично да твърдя, че такова нещо не се случва. Затова пък хората на изкуството, братче, са изключително подозрителни хора. Ако се разрови прецизно, винаги излиза, че нещо им тежи на съвестта. А по отношение на убийствата са незаменими! Що за фантазия, братче! Жалко само, че в тази компания няма нито един учен. Те са още по-подозрителни и от хората на изкуството...

Не забравях, че тези неща са пределно ясни на Квирин, че той е прочел всички полски криминални романи и че сам е написал единайсет, но въпреки това неговите изводи не ми изглеждаха особено убедителни.

— Виж какво — рекох, — животът обаче не е криминален роман. Той си има други закони.

Квирин ме погледна скептично:

— Така ли мислиш? Няма да споря. Бих искал все пак да ти обърна внимание, че според общоприетото мнение полските криминални романи са по-здраво свързани с реалните на действителния живот, отколкото останалите жанрове на нашата съвременна литература. Дори и онези критици, които не са почитатели на криминалната литература, от време на време признават с половин уста, че...

Нямах никакво желание да водя дискусии относно съвременната полска литература. Не съм специалист. Затова пък съм специалист по

разкриване на убийци и рекох поради тази причина да се върна към темата, която много повече ме интересуваше.

— Добре, Квирин, за съвременната литература ще си поговорим друг път. Сега да се върнем към нашата тема. Слушай, братче — минах на интимно-приятелски тон, — необходима ми е твоята помощ. За отпуската ми позна без грешка. Искам колкото се може по-бързо да приключа този случай. Ще ми помогнеш ли?

— С ентузиазъм, капитане!

— Не съм капитан.

— Но ще станеш. Най-подходящи за водене на следствие при случаи с убийства са офицерите с чин капитан или майор. Полковниците по принцип контролират следствието, поручиците и подпоручиците изпълняват помощни функции. Убиецът винаги се демаскира от капитан или майор. Сериозен пропуск е, че досега не са те повишили!

Вътре в себе си се съгласих с него, но не дадох да се разбере, а само отбелязах кисело:

— Спри най-сетне да теоретизираш. Можеш ли да ми дадеш информация за хората, събрани под този покрив?

— Разбира се, Холмс. Можеш да разчиташ на мен. Искам само скромно да отбележа, че от това няма да има голяма полза. Първата информация за заподозрените, която получава следственият офицер, е по правило абсолютно безполезна за понататъшното протичане на следствието. Ти ще получиш съществената информация много по-късно, едва тогава, когато всички дотогавашни концепции се окажат погрешни и се запънеш на пословичната мъртва точка... Ще мислиш интензивно, ще изпушиш куп цигари и ще изпиеш цяло море кафе. И тогава ще си припомниш някаква дреболия, която дотогава си подминавал, без да ѝ обърнеш внимание, ще осъзнаеш истинското ѝ значение и ще получиш просветление...

— Благодаря ти за предсказанието, Квирин. Преди обаче да стане това чудо, трябва да се заема с нещо. Затова ми е необходима информация. Дори и съвсем безполезна.

— Чудесно. Питай. Какво те интересува?

Започнах да питам. Оказа се, че Квирин познава Водницка, нейния племенник, Флора Квашневска и Рилски. Салабурски е за него абсолютно нова фигура. Вчера го видял за първи път в живота си.

Особено горещо Квирин се изказа за госпожа Флора.

— Това не е жена, а богиня, Пьотр! Всичко си има — там, където трябва, и в необходимото количество! Крака, бедра и бюст — да си оближеш пръстите! Великолепен бюст!

Прекъснах възторзите му:

— За формите на госпожа Флора ще си поговорим след завършване на следствието. Да преминем към по-съществените неща.

— Формите на госпожа Флора са със сигурност съществени! Не си ли даваш сметка, че именно те биха могли да бъдат — косвено — причина за престъплението?

Той се наежи, а разчорлената му брада още повече щръкна.

Не, никак не си давах сметка и той вероятно прочете това в учудените ми очи, защото побърза да продължи обясненията си:

— Представи си, Водницки беше любител на добре оформените жени. Веднаж, когато си беше пийнал, ми се довери, че плоските като дъска жени не му правят никакво впечатление...

— Не виждам никаква връзка с престъплението — признах си искрено. — Никаква връзка!

— Сега ще видиш! — извика Квирин весело. — Представи си следната ситуация. Водницки, очарован от госпожа Флора, се влюбва страстно в нея. Флора, като жена с широко сърце, се трогва от неговите чувства и му определя среща в столовата на партера. Естествено през нощта, когато Водницка спи. Водницки бърза за срещата. Разкъсваният от страст възрастен мъж идва преди уговорения час, но жена му бди. Събужда се, проследява мъжа си и тръгва след него... От ревност хваща ръжена и...

Сержант Видерко слушаше внимателно. Аз обаче изразих съмненията си:

— Имаш ли доказателства, че е станало точно така?

Квирин беше безкрайно учуден.

— Доказателства? В тази фаза на следствието? Разбира се, че нямам! Просто ти показвам първата възможна концепция за изясняване на загадката. Концепция, основана на еротичен мотив. Във всеки приличен криминален роман се появява еротичен мотив. Читателите много обичат това. Някой убива, защото много обича или пък от ревност... За съжаление, обикновено после се оказва, че тази концепция е погрешна. Обикновено убийствата се извършват поради

значително по-неромантични причини. Само във Франция е иначе, достатъчно е да почетеш Сименон и ще се убедиш...

— Да оставим настрана погрешните концепции — измърморих, — нека се концентрираме върху другите възможности.

— Какво значи да се концентрираме? — попита той със сатанински блясък в очите. — Нима ти ме признаваш за сътрудник, с когото заедно ще водиш разследването? В полските криминални романи такова нещо се среща нечувано рядко. За разлика от английските инспектори от Скотланд Ярд полските милиционери се отнасят резервирано към включването на външни лица в разследването. Учудваш ме, приятелю. Но бих могъл да ти сътруднича.

Сержант Видерко погледна Квирин много сурово:

— Струва ми се, че се забравяте!

— Видерко — вмъкнах аз меко, — сътрудничеството със следствените власти представлява извънредно полезно и желано явление. Навярно това ви е ясно.

— Тъй вярно, другарю поручик — веднага се съгласи с мен Видерко, — имам пред вид обаче, че всичко трябва да се нрави съгласно устава. Осмелявам се да забележа, че никъде в устава не е казано нищо за участието на външни цивилни лица в разследването.

— Сержант Видерко — усмихнах му се аз, — позволете да проведа разследването по начин, който аз смятам за правилен. Не всички ситуации могат да се обхванат в рамките на правилника.

— Особено като се има предвид — намеси се Квирин ужасно сериозно, — че когато ми предлага сътрудничество, другарят поручик може би ми поставя особено хитра клопка. Може би той иска да приспи моята бдителност и да ме провокира към необмислена искреност, която ще ме издаде. Този род хватки се използват понякога в следствията, и то с добър резултат. Наистина, в полските криминални романи това се случва изключително рядко, но например един Еркюл Поаро постъпи точно така, демаскирайки убиеца на Роджър Акройд, затова пък комисарят Мегре...

В очите на сержант Видерко се четеше такова огромно удивление, че счетох за необходимо да прекъсна теоретичните размишления на Квирин:

— Добре, Квирин, вярвам, че познаваш задълбочено литературата в тази област. Но да се върнем отново към нашите

проблеми, няма смисъл да си губим времето. Да изоставим засега концепцията, че престъплението е извършила госпожа Водницка. Предложи чия „кандидатура“ да обсъдим след това. Ти имаш преимуществото да познаваш що-годе хората тук.

Квирин се замисли, което изрази с рязко подръпване на разчорлената си брада, а след това рече:

— Какво ще кажеш за кандидатурата на младия кинаджия?

— О — зарадвах се аз, — и ти ли си мислиш за него? Виждаш ли, в светлината на известна информация, която получих, този младеж и на мен ми изглежда подозрителен.

— А мога ли да знам — попита той, вглеждайки се в мен проницателно — що за информация си получил?

Поколебах се. Срегнах предупредителния поглед на сержанта. Запаших нова цигара, а после се реших. Разказах му за показанията на Водницка и за информацията, получена от Беата. Физиономията на Видерко изразяваше пълно безразличие, но аз разбирах, че е дълбоко потресен и възмутен.

Квирин ме изслуша с подчертан интерес.

— Значи, това момиче ти е казало, че вчера преди обяд, още преди да пристигнат гостите, Водницки се е спречкал остро с племенника на жена си...

— Да. Докато шетала на първия етаж, чула възбудени гласове в стаята на Водницки. Той крещял, а Шилницки му отговарял рязко...

— Чула ли е нещо конкретно?

— Беата твърди, че не е чула нищо. Уж не искала да подслушва. Разбрала само, че Водницки нямало да търпи такова поведение под покрива си.

— Следователно — усмихна се Квирин, — имаме романтично-еротичен мотив номер две. Това можеше да се очаква. В добрия криминален роман един еротичен мотив не е достатъчен. Нямаш представа как читателите си падат по тези неща! Срещу парите си читателят иска да попрочете и за любов. Нищо не пасва така добре за подправка към престъплението като щипка секс...

Прекъснах го грубо:

— Престани да дрънкаш глупости! Не забравяй, че аз водя разследване във връзка с истинско убийство и нямам време за празни дрънканици! Мислех, че си по-сериозен човек.

— Поручик — каза той с искрено учудване, — не те разбирам. Най-напред ми предлагаш сътрудничество, а само миг след това започваш да ми крещиш.

Сега пък аз се учудих.

— И ти наричаш това сътрудничество? Дрънкаш само глупости...

— Аз ли? Глупости? Просто установявам еротичния мотив номер две.

— Съжали се над мен, човече, къде тук виждаш еротичен мотив?

— А нима ти не го забелязваш? Че той се вижда като на длан!

Замигах безпомощно. Дори не се опитах да по-разсъждавам. Аз съм обикновен, лишен от свръхразвито въображение офицер от следствения отдел на милицията. Пътеките, по които течеше мисълта на Квирин, ми бяха недостъпни.

— Обясни ми по-ясно какво имаш пред вид, само че — прибавих сурово — този път предлагам да се въздържиш от теоретично-литературни отклонения. Ограничи се с фактите.

— Е, щом твоите дедуктивни способности не действуват... Слушай ме внимателно. Когато Водницка излязла през нощта в коридора, забелязала, че вратата на стаята на нейния племенник е открената, а вътре лампата свети. Какво следва от този факт? Че или младият човек се е завърнал от някакво нощно приключение и е забравил да затвори след себе си вратата, или че просто е чакал някого и е откренал вратата, за да може този някой да стигне в тъмното до нея лесно и без излишен шум. Съгласен ли си с мен?

Вдигнах рамене.

— Добре де. Може да е било и така.

— Виждаш ли! — зарадва се той. — Виждаш ли какво значи дедукция! Но да продължим! Откъде може да се връща посред нощ един млад представител на филмовото изкуство? Къде може да е бил? Разбира се, че при жена! Нима това не се вижда като на длан? А коя жена би могла да влиза в сметката? Три жени! Беата, Квашневска и... самата Водницка.

— Та нали тя му е леля!

— Това още нищо не значи. С леля кръвосмешението не е толкова страшно. Случва се в живота и в литературата. Против Водницка свидетелствува нещо друго. Нашата гостоприемна домакиня



не е, как да се изразя, особено съблазнителна, а и фактът, че самата тя е споменала за отворената врата... Макар че от друга страна...

— Остави на мира Водницка. Не ме интересува другата страна. Сам знаеш много добре, че това е фантастична глупост.

— Добре, нека бъде на твоето. — Квирин беше изненадващо сговорчив. — Да се концентрираме на Беата и на госпожа Флора. Беата е момиче с всички необходими данни, а за госпожа Флора вече говорихме. Шилницки би могъл да посети едната от тези две жени или да чака посещението на някоя от тях. При създаденото положение можем веднага да изключим Беата...

— А защо, Квирин?

За първи път от началото на нашия разговор той леко се пообърка.

— Ами как да ти кажа — измънка, — аз не ти ли споменах досега, че госпожица Беата има за днешната нощ нещо като алиби? Как да се изразя? Е, просто не би могла да бъде едновременно на две места. Изразих ли се достатъчно ясно?

— Не съвсем, Квирин — не преставах да го гледам любопитно. — Не би ли поискал да ни изясниш в какво се състои алибито на госпожица Беата?

Той се обърка още повече.

— В такива ситуации джентълменът не се хвали...

От известно време сержант Видерко се вглеждаше в Квирин с огромен интерес.

— Трябва ли да разбираме думите ви в смисъл, че вие, гражданино Квирин, сте прекарали нощта с гражданката Беата?

Ако погледите можеха да убиват, Видерко вече щеше да бъде най-мъртвият от всички покойници.

— Нещо подобно, сержанте! — кресна той побеснял. — А може би — Квирин се огледа войнствено наоколо — милицията има нещо против?! Може би някому това не се харесва?! Опитях се да смекча атмосферата.

— Разбира се — не, Квирин. Милицията не се интересува с кого прекарва нощите си нашият изтъкнат автор на великолепни криминални романи. Уверявам те, това си е лично негова работа...

Квирин се поуспокои, но все още беше малко нацупен,

— Да продължим — подканих го меко. — Ти трябваше да ни изложиш така наречения еротичен мотив номер две. Слушаме те.

Погледът на неговите малки, мътни очички беше все още мрачен и разрешената му брада потрепваше нервно, но той благоволи да се върне към основната тема:

— Както вече установихме, Беата не може да бъде лицето, с което през нощта се е срещнал или е възнамерявал да се срещне Шилницки. Следователно остава госпожа Флора. А аз знам със сигурност, че госпожа Флора си пада по това момче. И в същност идва тук само заради него. Подобни нощни срещи на двамата се случват в този дом не за първи път...

— Откъде знаеш? — попитах само проформа, макар да знаех какво ще ми отговори. И не сбърках.

Квирин наведе скромно очи:

— Беата е много наблюдателно момиче. И изобщо — оживи се той — тя е много интелигентна. Надявам се, че ще си вземе успешно матурата като частна ученичка и ще започне да следва. Това, че сега е прислужничка...

Прекъснах го с нетърпелив жест.

— Стига, Квирин, за достойнствата на госпожица Беата ще поговорим друг път. Сега ми кажи всичко, което си научил от нея.

— Тя е много дискретна личност — подчерта Квирин. — Аз съм този, който като писател се интересува от хората и измъква от нея разни неща за околните. Дори се гордея, че умея да правя това...

— Несъмнено — съгласих се. — но и за твоите достойнства ще си поговорим друг път. Сега не се отклонявай.

— Та така, Беата забелязала, че госпожа Флора страшно си пада по Шилницки. В началото тя просто демонстрирала огромен интерес към филмовото изкуство. Госпожа Флора направо окупира младежа и го принуждавала да разговарят по цели часове. Шилницки се бранел от нея като от нахална муха, но после и той забелязал нейния великолепен бюст. И в крайна сметка престанал да се брани. Трябва да признаем, че госпожа Флора е наистина интересна жена... — Квирин замлъкна и започна да роши замислено брадата си.

— Квирин — напомних му деликатно, — все още не виждам в тази история нищо, което би могло да предизвика смъртта на стопанина на този дом.

— Не виждаш ли? — В гласа му прозвуча упрек. — Наистина нямаш въображение. Не умееш ла се вживяваш в ситуацията. Разочароваш ме. Милиционерите-герои на моите романи са значително по-интелигентни от теб.

— Какво да правя, вече ти казах, че аз съм просто обикновен офицер от милицията, а не герой от твой роман. Не успявам да следя твоето въображение.

— Добре. Ще ти помогна. Имай пред вид, че Водницики беше, няма защо да го крием, човек със стари разбирания. И нямаше начин да е бил доволен от флирта на племенника на жена му с доста по-възрастната от Шилницики представителка на частната инициатива. А може би просто му е завиждал и ревнувал? Във всеки случай вчера сутринта той в твърде остра форма е обърнал внимание на Шилницики, че няма да търпи под своя покрив такива неща. И именно фрагменти от това скарване е чула Беата! След това...

— След това — прекъснах го — младият човек изобщо не обръща внимание на забележката на свако си. През нощта си урежда среща с хубавата жена. Свакото ги хваща на местопрестъплението, а кинаджията, ядосан, му вижда сметката с ръжена. Това ли имаше пред вид?

— Естествено! Най-после започна да мислиш!

— Но ти много добре знаеш, че такова нещо е невъзможно — рекох аз, без да крия разочарованието си. — Мислех, че ще предложиш нещо по-правдоподобно. Нали не можеш да твърдиш, че младият кинаджия е грабнал ръжена и е праснал свако си по главата ей така, без да каже нито дума. Преди това е трябвало да избухне страхотен скандал. А същевременно никой нищо не е чул.

— Чудесно! — зарадва се някогашният ми съученик. — От самото начало бях сигурен, че няма да се подведеш по тази концепция. Естествено, Шилницики не е убил свако си преди всичко поради факта, че по това време е бил много зает. Но трябва да признаеш, че е имал мотив за убийство, и именно това исках да ти докажа. Друг е въпросът, че при този вариант убийството би било извършено не в столовата на партера, а другаде.

— За какво говориш? — запитвах подозрително. — Пак престанах да те разбирам.

— Просто ти обяснявам някои неща. Работата е там, че тази нощ Шилницки наистина се срещна с госпожа Флора, само че не в столовата. Предполагам, ще се съгласиш с мен, че едва ли младият кинаджия ще се среща посред нощ с една хубава жена в стаята, чиято най-важна мебел е камината.

— Искаш да кажеш, че Шилницки е посетил госпожа Флора в нейната стая, а в своята стая е оставил лампата запалена и вратата отворена?

— За да може — прибави Квирин, — като се връща, да улучи точно своята врата, без да има нужда да пали лампата в коридора.

— Всичко това изглежда много логично — съгласих се с него, — но е само предположение, което трябва да се провери.

— Няма нужда да проверяваш каквото и да било. Просто всичко беше така, както ти казах. Сигурен съм.

— Защо си толкова сигурен?

— Защото имам очи. Когато Водницка вдигна тревога, аз, разбира се, изтичах в коридора, а Беата — след мен. Стаята до моята е на Флора. Вратата на тази стая се отвори и в нея се показа госпожа Флора в много красиво прозрачно пенъоарче. А веднага, на същата тази врата, зад нея се показа Шилницки. И неговите дрехи не бяха в безупречен вид...

— И ти видя всичко това?

— Не само аз. Беата беше с мен, а тя също има очи.

— Видял си всичко с очите си, кретен такъв! — изкрещях, като усещах, че побеснявам. — И вместо веднага да ми кажеш, повече от половин час ми дрънкаш разни врели-некипели за еротични мотиви!

Квирин спокойно вдигна рамене.

— Разследването трябва да бъде водено *lege artis*. Трябва да се преценят всички възможности, дори чисто теоретичните. Алибито се проверява едва след това. Така се прави винаги в сериозните криминални романи.

— Нашето тук не е криминален роман! Аз водя истинско разследване! И при това ужасно бързам!

— Бързането е погубило не един детектив...

Припомних си, че няма начин да наддумаш Квирин. Докато учехме заедно, никой не успя да го направи. Приливът на раздражение бързо се разнесе. Изсумтях ядосано, запалих поредната цигара и рекох:

— Никога не сме могли да се разберем ,с теб докрай. Но хайде, нека се опитаме още веднаж. Само че, моля те, Квирин, този път без глупости. Да оставим на мира теорията и да стъпим здраво на земята. Така. По сложен и усукан начин, макар че това можеше да стане само за една минута, установихме, че няколко души имат нещо като алиби за днешната нощ. Шилницки, Флора, Беата и ти.

— Най-почтено ти обръщам внимание, че моето алиби е валидно само ако Беата го потвърди. При положение, че тя е момиче, което държи на репутацията си, може и да отрече посещението си в моята стая.

— Тогава — вмъкнах аз — тя самата ще остане без алиби...

— ...Не ми пречи, вече приехме, че прислужниците не убиват, но има още една възможност. Аз и Беата бихме могли да действуваме заедно и сега, за да отвлечем подозренията от себе си, се прикриваме взаимно. Фалшивото алиби, представено от съучастник или съучастничка в престъплението, е заблудило не един детектив и читател.

— Дрън-дрън, Квирин. Каж ми, драги, какви поводи можеш да имаш ти да утрепеш Водницки?

— Цял куп, Пьотр. Първо, бих могъл да искам да се оженя за госпожа Водницка, второ...

— Първото ми стига. Не се дръж с мен като с идиот.

— Твоя работа. Макар че не изчерпахме докрай всички възможности, свързани с гореспоменатите четири лица, засега ще ги изключим от кръга на заподозрените. Жалко само, че на този етап изключваме госпожа Флора. Тя е толкова подходяща за ролята на заподозряна...

— Пак ли започваш?

— Нищо подобно. Просто ужасно съжалявам за госпожа Флора. Какви великолепни възможности се откриват във връзка с тая личност! Помисли сам! Красива собственичка на частен окaziонен магазин! Страстна и алчна едновременно. Способна на любов и престъпление... Да предположим, че старият Водницки се е противопоставял на нейната връзка с Шилницки. И — прас! Прас! Няма го вече Водницки!... Е, добре, добре — прибави набързо Квирин, като видя физиономията ми, — да оставим на мира Флора. Да преминем към

останалите. Естествено, трябва все пак да помислим и върху кандидатурата на Водницка. Казвах ти още в самото начало...

Сержант Видерко, който досега мълчаливо се вслушваше в нашия разговор, най-сетне реши да се намеси.

— Вие смятате гражданино, че Водницка е убила мъжа си? Това е невъзможно. Лекарят каза, че ударът е бил нанесен с голяма сила. Черепът е натрошен. Водницка не би могла да нанесе такъв удар. За него трябва къде-къде по-силен човек.

Квирин отново разчорли брадата си и любопитно се вгледа в сержанта.

— А, значи така? — попита той със зловничка усмивка след кратко мълчание. — Виждам, че и сержант Видерко реши да издаде служебна тайна на едно външно лице.

Ударът беше насочен точно. Сержантът просто занемя.

— Вие... вие... — изговори той най-накрая — вие си позволявате прекалено много...

Побързах да му помогна:

— Квирин, остави сержант Видерко на спокойствие. Сержантът ти казва това, което е преценил, че трябва да ти каже. И те съветвам да не се захващаш с него. Много хора вече са си изпатили — прибавих сериозно.

— С никого не се захващам — примирително обясни бърборкото. — Ей така, дойде ми на езика. Но да се върнем на въпроса. Съжалявам, че трябва да изключим и госпожа Водницка. Съжалявам за нея още повече, отколкото за Флора.

— Чакай — рекох аз, — да не изключваме току-така изведнъж. Особено ако имаш нещо конкретно против нея освен този фантастичен еротичен мотив номер две.

— Нещо конкретно ли? — намръщи се Квирин, сякаш беше съдъквал парче лимон. — Нещо конкретно? Нали тя му е жена! Нима този факт не е достатъчно конкретен? Когато умре нечий съпруг, винаги първото подозрение пада върху съпругата, а ако умре нечия съпруга, подозрението пада върху съпруга ѝ. Това е правило, Пьотр. Прочел съм всички...

— Знам, че си ги прочел. Не се съмнявам и за миг, но въпреки това не виждам и най-малката причина да подозирам Водницка.

— Съпругата винаги е подозрителна, но ако толкова държиш на конкретните мотиви, трябва да ти призная, че нямам такива. Този брак минаваше за идеален. Но това нищо не значи. В английските криминални романи например, и по-специално у Агата Кристи, в края на краищата виновни се оказват обикновено съпругът или съпругата. И то независимо от това дали бракът е бил смятан за идеален, или не...

Прекъснах го не особено любезно:

— Засега ще изключим Водницка. Нека се спрем на другите гости.

— Останаха само двама — уточни Квирин. — Юристът Рилски и счетоводителят Салабурски. Какво мислиш за тях?

— Нищо не мисля — признах искрено. — Не знам що за птици са те, но се надявам ти да ми разкриеш това.

Квирин помисли, почеса се по главата, а след това заяви тържествуващо:

— Ти си прав! Те действително са най-подозрителните! Напълно съм съгласен с теб! Този път улучи!

— Квирин, ти отново се увлече! Не съм казвал, че те са най-подозрителните. Казах само, че не знам нищо за тях.

— Ами че нали това е едно и също! Винаги виновни се оказват онези, за които детективът знае най-малко, онези, които най-трудно могат да бъдат обвинени в каквото и да било.

Като си наложих да говоря спокойно, обясних:

— Възможно е да си прав. Обаче работата е там, че аз не знам също и дали те са най-малко подозрителни. Просто нищо, ама съвсем нищо не знам за тях.

— Те са най-малко подозрителни — категорично отсече Квирин. — Само у Рилски в краен случай бихме могли да открием известна сянка от мотив. Салабурски е чист като сълза.

— Щом е тъй, засега остави Салабурски. Кажи ми нещо за Рилски.

— Рилски е постоянен посетител в този дом. От години. Бил е (впрочем и сега е) юрисконсулт на кооперацията, в която е работел Водницки, преди да се пенсионира. Двамата много се обичали и често играели шах.

— А какво стана със сянката от мотив? — настоях.

— Ами нали вече ти казах, те са работели някога в една кооперация, а в кооперациите, както ти е известно...

Позната ми беше теорията на Квирин за кооперациите.

— Значи, ти допускаш, че убийството може да бъде последица от стари неразчистени сметки, свързани с евентуални машинации в кооперацията. Не, това е малко вероятно. Водницки не е имал нищо общо с тази кооперация от няколко години. А освен това ти самият каза, че двамата са поддържали приятелски отношения...

— Виждаш ли! — съгласи се с готовност Квирин. — Действително против Рилски не свидетелствува почти нищо и следователно той е особено подозрителен! Впрочем, за мен Салабурски е номер едно кандидат за убиец! Против него няма и сянка от подозрение!

Опитах се да му възразя:

— Квирин, съгласно твоите теории и върху Салабурски пада подозрение. Той е главен счетоводител на същата кооперация, в която е работел Водницки и на която Рилски и сега е юрисконсулт. Ако приемем версията за финансови машинации, главният счетоводител е дори потенциално много по-подозрителен от юрисконсулта!

— Теоретично може и да си прав, но ти не знаеш подробностите. А именно — Салабурски работи в тази кооперация едва от една година. Той видя Водницки за първи път в живота си в събота, когато пристигна тук с Рилски. Салабурски е чист като сълза! Трябва да му обърнеш специално внимание.

— Ама че заподозрян — измърморих, — човек, у когото не можеш да откриеш никакви мотиви за престъпление.

— Пьотр — изохка Квирин, — не се прави на наивен. Не се дръж така, сякаш никога през живота си не си прочел нито един криминален роман. А за мотивите няма смисъл да си блъскаш главата. Ако знаеше причината за убийството, щеше да знаеш и кой е убиецът. Истинската причина за убийството ще отгатнеш едва на края. Засега ние сме все още някъде към средата на акцията... Знаем сравнително доста. Знаем по принцип всички факти, но все още не си даваме сметка за тяхното истинско значение. Разбира се, някои неща ще започнат да се изясняват, когато бъде извършено второ убийство... Но и тогава...

Аз и сержант Видерко подскочихме като убудени с игла. Забихме погледи в безгрижно разприказвалия се Квирин.



— Какво ви стана? Нещо ви ухапа или що?

— Квирин — изрекох аз бавно, — ти сериозно ли си въобразяваш, че тук ще бъде извършено второ убийство?

— Ама разбира се! — възкликна той убедено. — Та нали не може да се приключи само с едно! Още Агата Кристи е казала, че нищо така не раздвижва криминалния роман като един следващ труп! Криминалната история без второ или дори трето убийство е просто скучна.

— Квирин — изрекох аз сериозно, — в криминалните романи може би са задължителни тези принципи. Но аз не виждам ни най-малък повод да им се подчинявам. Няма да има нов покойник. Просто няма да допусна това.

\* \* \*

Колко много сгреших! Само петнадесет минути след това мое самоуверено изказване се наведох над поредния покойник. Рилски се беше излегнал в удобния фотьойл, разположен в ъгъла на стаята. Устата му беше леко разтворена, сякаш искаше да каже нещо. За съжаление, не можеше да го стори. В гърдите му стърчеше яко забит, чак до дръжката, голям нож или по-точно — кама с декоративна рогова дръжка.

Изтрих с ръка изпотеното си чело и облизах с края на езика си пресъхналите, напукани устни. В слепоочията ми нещо бучеше, а някъде дълбоко в подсъзнанието ми се въртеше плахата надежда, че всичко това е само продължение на неспокойния сън, от който преди няколко часа ме беше събудил телефонът от управлението.

— Няма що — изрече сухо, без да се обръща към никого конкретно, сержант Видерко. — Докато някои ни забавляваха с приятен разговор, убиецът отново се е изявил. Няма що! — В гласа му звучеше упрек и нескривано възмущение. — Винаги съм твърдял, че най-важното е да се придържаш точно към изискванията на устава — завърши той, без да поглежда към мен.

Квирин показва бюрото в ъгъла на стаята:

— Тази кама стоеше винаги на бюрото. Тук съм живял неведнъж по време на предишните си посещения. В същност това не е кама, а

декоративен нож за разрязване на книги.

Гласовете на Видерко и Квирин достигаха до мен като иззад завеса. Реших да се събудя. Този кошмарен сън продължаваше вече твърде дълго. Изкашлях се шумно и зачаках събуждането. Не настъпи. Значи, наистина не сънувах. Буквално под носа ми, в пълната с милиция къща, беше извършено второ убийство. Беше извършено в същото време, когато аз, вместо да водя нормално разследване, си играех на теоретични разрешения с известния автор на великолепни криминални романи. Чудесно разбирах защо в гласа на сержант Видерко звучи възмущение. Ох, колко добре го разбирах.

— Убиецът страхотно е бързал — отбеляза Квирин. — Поел е най-големия риск. В никакъв случай не е можел да допусне Рилски да разговаря с нас. Върху това си струва човек да помисли...

Бяха ми дотегнали неговите размишления и теоретични възможности. Бяха ми дотегнали неговите задълбочени анализи. Беше ми дотегнал той самият.

— Чудесно — рекох. — Запази забележките си за някой друг. Аз повече няма да се ползвам от тях.

Той вдигна рамене.

— Както искаш. Само ти напомням, че аз наистина мога да ти помогна. Нали разбирам от тези неща. Написал съм...

— Млъкни! Веднага млъкни!

Изглежда, в гласа ми прозвуча нещо, което го накара да си затвори устата.

— Сержант Видерко! Останете в тази стая. Не пускайте в нея никого. Квирин, ти иди в столовата долу. Остани там. Изпрати ми веднага капрал Лис и техниците, ако не са си отишли вече, разбира се.

— Не са си отишли — намеси се Видерко. — Не можеха да си отидат, без да ви докладват...

И Видерко ми беше дотегнал. Главата ми се пръскаше. Прекъснах го остро:

— Сержант Видерко, когато у мен се появят съмнения по въпроси, свързани с устава, няма да пропусна да се обърна към вас за съвет. А засега изпълнявайте това, което ви се нареди.

Сержантът млъкна и застана „мирно“. Квирин изчезна безмълвно зад вратата. Погледнах още веднаж покойника, погледнах изпълналия се като струна сержант Видерко и също излязох в коридора.

Квирин беше взел присърце моето нареждане. Капрал Лис и хората от техническата служба вече тичаха нагоре по стълбите. Спрях ги и им наредих:

— Момчета, вие обработете онази стая — показах вратата с ръка. — Хайде, захващайте се за работа. А вие, Лис, ми отговорете на няколко въпроса.

Лис отговори на въпросите ми. Не научих нищо интересно. Съгласно моите нареждания завел всички по стайте им на първия етаж. Не му бях наредил да ги пази, затова не ги пазел. Останал долу с техниците. По собствена инициатива наредил никой да не напуска стаята си и да не контактува с останалите, но не проверявал дали изпълняват нареждането му.

Прехапах устни. Работата изглеждаше ужасно зле. Знаех си, че разговорът със Стария няма да е от приятните, но сега не беше време да мисля за това. Трябваше да действам. Започнах от най-простото. Заедно с Лис обиколихме всички стаи, в които седяха насаме обитателите на вилата. Попитах всички дали са напускали стайте си през последния половин час. Всички отрекоха. Никой не бил забелязал нищо.

Сърцето ми замираше преди всяко влизане в поредната стая. Страхувах се, че ще открия в нея още един труп. Както тогава, когато с Видерко и Квирин влязохме в стаята на Рилски, за да започна от разговора с него серията сериозни разпити.

Цял късмет, всички бяха живи. Един от тях беше убиец. И трябваше да го открия. Сега вече този случай не беше за мен обикновено служебно задължение. Той се превърна в лично засягащ ме въпрос.

От телефона в спалнята на семейство Водници се обадох на Стария. Все още беше в управлението. Помислих си, че този човек сигурно наистина никога не спи, и му разказах всичко. В никакъв случай не беше възхитен, дълго време не можеше да разбере как се е стигнало дотам под носа ми да бъде извършено второ убийство, но не ми нареди да се завърна в управлението. Заповяда ми да продължа разследването и не спомена, че ще изпрати някой да ме замести. Може би действително нямаше подръка никой друг от колегите.

Когато оставих слушалката, бях мокър от пот като къпан. Запалих цигара и се обадох на Барбара. Изобщо не искаше да

разговаря с мен. Впрочем добре я разбирах. Дълбоко в себе си отдавна ѝ се възхищавах, че успя да изтрае толкова дълго с мен.

Захванах се за работа. Изпратих Лис до магазина да купи хляб и кашкавал, помолих Беата да ни приготви чай и започнах разпитите.

Завърших ги около пладне. Непоносимото главоболие, което ме тормозеше от сутринта, продължаваше да ме измъчва, макар че изпих няколко таблетки от запасите на домакинята и още едно силно кафе, приготвено от Беата.

Разпитите не дадоха буквално нищо ново. Само потвърдиха информацията, която по-рано бях получил от Квирин. Някои лица, особено две жени, имаха известни трудности при разкриването къде и с кого са прекарвали нощта, но методът на деликатното убеждаване даде резултат и разкритията на Квирин за нощния живот на обитателите на вилата се потвърдиха напълно.

Седях край масата в столовата и пуших. Чувствувах се безпомощен като обърнат по гръб бръмбар и изгубен като Хензел и Гретел в тъмния лес. Несъзнателно обръщах страниците на книгата пред себе си. Заглавието ѝ беше „*По партизанските пътеки. Спомени на участници в партизанското движение в Кампиноската гора*“. В книгата бяха включени спомените на двадесетина бивши партизани. Имаше и илюстрации — предимно фотографии, на които се виждаха млади хора с различни униформи и оръжие, изпъчили се специално за снимката и вгледани сериозно в обектива. Снимките си приличаха като близнаци и в повечето случаи не бяха много ясни.

Откъснах поглед от книгата.

Не знаех какво да правя по-нататък. Да повтора разпитите? Да се завърна в управлението? Не можех да взема решение. Най-накрая реших да премисля всичко от самото начало. Бедата беше там, че тази „дейност“ вече бях извършвал неколkokратно, за съжаление без резултат. Все пак реших да опитам още веднаж.

Някой деликатно почука на вратата. Вдигнах глава от книгата и казах с уморен глас:

— Влез.

Вратата бавно се откряна и в стаята доплува Квирин. Това беше най-точното определение. Движенията му бяха меки и забавени. Около него се разнасяше лек алкохолен аромат. Очевидно Квирин беше успял

да компенсира със собствени средства недоглеждането на госпожа Водницка да не сервира на гостите си алкохолни концентрати.

— Може ли? — попита той.

В първия момент изпитах желание да го изхвърля навън, но се въздържах. Изведнъж съобразих, че разпитите изцяло потвърдиха получената преди това от него информация. Въпреки своята досадна бърливост той можеше да бъде полезен.

Показах му стола:

— Сядай, пияницо. Измисли ли нещо ново? Той се разположи удобно и ми възрази отпуснато:

— Не съм пияница, Холмс. Просто обичам от време на време да се подкрепвам с нещо по-силничко. Алкохолът дезинфекцира мозъчната кора. А що се отнася до твоя въпрос, мога да те информирам, че нищо ново не ми е дошло наум. Във всеки случай, нищо особено интересно.

Махнах примирено с ръка. Оказа се, че в задънената уличка, в която бях попаднал, не можех да разчитам и на въображението на Квирин. Той, види се, почувствува моето настроение, защото ме погледна съчувствено и рече утешително:

— Не се тревожи. Най-тъмно е, преди да съмне. Ще се измъкнеш от тази объркана история. Дай ми една цигара.

Побутнах книгата, която преглеждах, преди той да влезе, и му показах пакета цигари под нея. Без да бърза, той си взе една и погледна лениво към разтворената книга. След това ме попита:

— Защо я преглеждаш? Вдигнах рамене:

— И аз не знам. Ей така. Тази книга Водницки е издърпвал вероятно миг преди смъртта си. На гръбчето ѝ имаше отпечатъци от пръстите му. Убиецът сигурно го е изненадал, докато той се е опитвал да я свали от полицата. Не е успял...

Квирин запали цигарата си и заби поглед в тавана.

— Интересно, защо може да му е била нужна тази книга?

— Не знам. И никога няма да разберем. Мъртвите не дават показания.

— О! — зарадва се Квирин. — Разкошно заглавие! „Мъртвите не дават показания“. Ще ми позволиш ли да го използвам някога?

Кимнах машинално. Мислех си за нещо съвсем друго.

— Наистина — продължи Квирин, — много интересно защо е посегнал към тази книга. Жалко, че няма да го разберем.

— Много би ни помогнало — пренебрегнах аз неговия интерес, — много бих дал, за да разбере за какво е искал да разговаря Водницки със своя приятел няколко часа преди смъртта си. Обаждал му се е по телефона... За съжаление, не го намерил в къщи...

В мътните зеници на Квирин светнаха искрици.

— Какъв телефон? Какво обаждане? Нищо не си ми казал за този телефон...

Разказах му онова, което знаех от Водницка.

— И знаеш ли — завърших, — изглежда, че той е искал да сподели със своя приятел нещо много важно...

Квирин взе разтворената книга и започна да я прелиства.

— Как се казва този негов приятел?

— Кочински. Павел Кочински. И какво от това... Нали не е успял да му се обади...

И двамата замълчахме. Изведнаж Квирин, който продължаваше да разглежда книгата, застина като истукан, а после ми я бутна под носа — както си беше разгърнатата. В първия миг не разбрах какво иска да ми покаже, но само след секунда ми стана ясно. Прочетох заглавието на раздела: „*Неуспялата провокация*“. Негов автор беше поручик... Павел Кочински — псевдоним Жбик.

Опитах се да измъкна книгата от ръката на Квирин, но той я държеше здраво. Отказах се и започнах да чета през неговото рамо, а когато свърсихме, Квирин рече:

— Сега вече няма да ни се измъкне...

— Да. Може би... Но ще си имаме сериозни грижи как да докажем вината му.

Квирин сърдечно се разсмя:

— За това нямай грижа. Остави на мен... Има няколко класически начина как да се постъпва в подобни случаи. Не забравяй, че аз съм специалист. Ще изберем най-резултатния и най-класическия начин.

\* \* \*

Събрахме всички в столовата на партера. Зад прозорците надничаха червеното слънце и напечените от жегата борове със стичаща се по тях смола. Хората седяха неестествено изпънати на столовете и се вглеждаха в мен с огромно внимание. Бяха шестима: Квирин, Шилници, разплаканата Водницка, дебелият Салабурски, хубавата Беата със сини кръгове от безсъние под очите и госпожа Флора с пищните форми. Само тя изглеждаше така, сякаш нищо изключително не беше се случило, сякаш беше дошла тук направо от козметичката и фризьорския салон. Седналият до нея дългокос, кльощав младеж — Стефан Шилници — се въртеше на стола и нервно гризеше ноктите си. До мен зад масата беше застанал уставно изпъченият сержант Видерко. Капрал Лис стоеше до вратата, небрежно облегал на рамката ѝ, и пушеше.

Огледах събраните, изкашлях се и започнах: — Събрах ви всички, за да разрешим окончателно загадката на извършеното убийство. А в същност — на двете поредни убийства — поправих се и продължих: — Първоначално нямахме представа кой би могъл да извърши тези престъпления. Започнахме от установяване алибито на пребиваващите в този дом лица. По отношение на второто убийство никой от вас нямаше алиби — с изключение на господин Квирин, когото разпитвах по същото време. Всеки от вас би могъл незабелязано да напусне стаята си, да посети Рилски и да го намушка с ножа, а после все така незабелязано да се върне в нея. По отношение на първото убийство алиби имаха четири лица. То се основаваше на факта, че тази четворка се състои от две двойки, които са прекарали нощта заедно. Тяхното алиби обаче беше доста съмнително, защото някоя от двойките можеше да бъде двойка съучастници в престъплението. Останалите лица нямаха алиби.

При това положение решихме да се насочим към разкриване причините за убийствата, към разкриване на мотивите, довели до тях. Разгледахме различни възможности. Понякога дори твърде малко вероятни. Много ни помогна присъстващият сред нас господин Квирин. — Споменатият кимна важно с брадата си и скромно наведе очи. — Елиминирахме много от възможностите и накрая стигнахме до истината. Така — тук направих ефективна пауза — открихме причината за жестоките убийства.

Поех си дъх и още веднаж огледах присъстващите с победоносен поглед. Всички ме гледаха и слушаха с напрегнато внимание. Чуваше се ускореното им дишане.

— А именно... нещата изглеждат така. Както вероятно знаете, през време на окупацията Карол Водницки е бил партизанин в Кампиноската гора. През пролетта на 1944 година в отряда проникнал агент на гестапо. Представил се за избягал от хитлеристки затвор. Разказваната от него история изглеждала доста правдоподобна. Срещнал партизаните уж случайно, докато скитал из гората, търсейки спасение... Приели го в отряда. Но заместник-командирът, поручик Жбик, който отговарял за контраразузнаването и сигурността, добре знаел своите задължения. Решил дискретно да провери „новия“. Проверката завършила фатално за агента. Той не знаел, че е под непрекъснато наблюдение, и побързал да установи контакт с жандармерията в близкото градче...

Благодарение на бдителността на Жбик надвисналата над отряда смъртна опасност отстъпила. За съжаление, предателят успял да избегне заслуженото наказание. Разбрал, че е разобличен, и избягал...

Поручик Жбик описал цялата тази история в своите спомени, издадени преди няколко години в тази книга — вдигнах книгата от масата и я показах на събраните. — Вчера Карол Водницки разпознал сред своите гости човек, който му заприличал на онзи хитлеристки агент. Минали били много години и Водницки не бил сто процента убеден, че не греши. Затова се опитал да се обади по телефона на своя приятел, същия онзи поручик Жбик. Вероятно е искал да го покани тук, за да може и той да види и евентуално да разпознае агента. Но не успял да се свърже с него.

Вероятно в поведението на Водницки е имало нещо, което е подсказало на престъпника, че е демаскиран. Не можел да отлага. Решил да обезвреди опасния свидетел. Впрочем Водницки сам му помогнал. През нощта слязъл в тази стая. Убиецът чул, че вратата на спалнята на Водницки изскърцала. Тръгнал след своята жертва. След това ударил с ръжена.

Така стоят нещата с първото убийство. Второто е било последствие от първото. Вероятно още вчера следобед Водницки е разпитвал Рилски за подозрителното лице. Естествено, не го е обвинил конкретно в нищо, защото не е бил сигурен в своето откритие. Но



сигурно е разпитвал доста упорито и подробно, та Рилски е запомнил това и днес сутринта, след откриването на убийството, е споменал на убиеца за интереса на Водницки към него. Затова също е трябвало да умре, и то преди да бъде разпитан. Убиецът рискува още веднаж. И още веднаж успя.

Замълчах и запалих нова цигара. Никой не се обади. Изпих останалото в чашата кафе и продължих:

— Естествено, след като разкрихме причините за престъпленията, установяването на самоличността на убиеца беше сравнително лесна работа. Той трябваше да бъде някой, когото Водницки е видял за първи път след много години, би трябвало да бъде на подходяща възраст, а Рилски беше човекът, разполагащ с информация за него. Така лесно разбрахме кой е убиецът, но не беше лесно да докажем, че той е извършил престъпленията.

Разбира се, бихме могли да го срещнем с Павел Кочински, но и тогава съществуваше възможността след толкова години той също да не разпознае със сигурност предателя. Очертаваше се продължително, комплицирано следствие, изходът от което не беше напълно еднозначен. За щастие, успяхме да преодолеем тези трудности.

Наближаваше кулминационният миг. Напрежението в стаята беше нараснало до краен предел. Само Квирин беше спокоен. Разположил се удобно в креслото, той чоплеше зъбите си с кибритена клечка.

— Обикновено се казва, че мъртвите не дават показания. Този път обаче стана другояче. Случи се чудо. Карол Водницки ни каза кого е познал и нещо повече — достави ни неопровержимо доказателство, че не е сгрешил.

Водницки е слязъл долу с определена цел. На полицата — показах стената зад себе си — е стояла книга със заглавие „*По партизанските пътеки*“. Той си спомнил, че на една от снимките, илюстриращи спомените на поручик Жбик, се намира и интересуващото го лице. Тези снимки били направени в отряда няколко дни преди демаскирането на гестаповския агент... Не успял да провери. Докато издърпвал книгата, убиецът го ударил...

Но ние прегледахме старателно и прецизно тази книга — почуках с пръст по книгата пред мен. — Водницки е имал право. На колективната снимка на партизанския отряд се вижда и предателят.

Макар че снимката не е много ясна, веднага го познахме. Не се е променил много...

Трясъкът на обърнатия стол се смеси с пронизителния вик на госпожа Флора. Със сила и енергия, каквито трудно бихме могли да предполагаме у толкова дебел човек, Салабурски се втурна към вратата.

Но там го очакваше капрал Лис. В свободното си време Лис тренира джудо в нашия клуб. Така че помощта на Видерко, който също изтича към вратата, се оказа излишна. След десетина секунди белезниците се затвориха около китките на Салабурски.

Сега топ стоеше, без да мърда, е пурпурно, потно лице и дишаше тежко. В очите му имаше омраза и страх. Лудият страх на див звяр, попаднал в капана.

Като се ръководех от принципа, че желязото се кове, докато е горещо, запитах бързо:

— Какво в същност е истинското ви име, господин Салабурски?

Той присви очи, наведе глава и изфъфли:

— Моля ви се... тук има някакво недоразумение... Впрочем аз... — гласът му се пречупи плачливо — аз... не ги убих с предумисъл... Разберете ме, трябваше да направя това, трябваше... Тогава, преди години, бях млад и глупав... не знаех какво върша... Умолявам ви! Повярвайте ми! Те тогава ме принудиха...

Настъпи потискащо мълчание. Преди да наредя да изведат престъпника, запазилият каменно спокойствие през цялото време Квирин хвърли кибритената клечка, с която чоплеше зъбите си, и широко се усмихна:

— Трябва да ви кажа нещо, Салабурски. Оставихте се да ви подведем като последен бунак. Изневериха ви и нервите, и паметта. В тази книга няма ваша снимка... Никой не ви е снимал по време на пребиваването ви в партизанския отряд...

\* \* \*

— ...Да, Барбара! Още веднаж ти повтарям, че ще заминем на почивка... След няколко часа съм си у дома и ще ти обясня всичко. Довиждане, мила!

— Е, всичко свърши — каза Квирин и си наля от кехлибарената течност в плоската бутилка. — От друга страна — побърза да прибави, — ние с теб сме големи наивници. Можехме веднага да се сетим къде води върнатата следа... Можехме веднага да открием какво се крие зад тази история...

— Така ли смяташ? — попитах скептично.

— Ами да! — потвърди той горещо. — Поне аз като специалист бях длъжен да се досетя още в самото начало. Та нали съм прочел всички полски криминални романи...

Не ми се искаше да споря с него. Бях уморен, адски уморен. Мечтаех само да е минал и разговорът с шефа, за да се завърна в къщи. В леглото.

Квирин усети настроението и мислите ми. Кимна с разбиране, отпи една глътка и рече:

— Да, остава още да разговаряш с шефа си. След второто убийство можеше да имаш много неприятен разговор. Но имахме късмет, че направихме всичко, което трябва и както трябва. Ще можеш спокойно да гледаш сивите, мъдри очи на своя началник...

Бях готов да го запitam откъде, по дяволите, знае, че моят началник има такива очи, но навреме си прехапах езика. Припомних си, че той е прочел всички полски криминални романи и сам е написал единайсет...

---

[1] Съкращение от Милиция обивателска — Гражданска милиция. — Б.пр. ↑

**Издание:**

Йежи Шеверски. Пет пъти убийство  
Полска. Първо издание  
Народна култура, София, 1982

Рецензент Огнян Сапарев  
Редактор Методи Методиев  
Художник Светлана Йосифова  
Художник-редактор Ясен Васев  
Технически редактор Божидар Петров  
Коректор Лиляна Малякова

Jerzy Siewierski. Pięć razy morderstwo  
Warszawa, Iskry, 1976

# ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

**МОЯТА БИБЛИОТЕКА**



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.